

flacăra

anul XXXIV
27
(1 568)
VINERI
5 IULIE
1985

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

ÎMPREUNĂ CU POPORUL, PENTRU POPOR

Tovarășul Nicolae Ceaușescu într-un nou dialog

cu oamenii muncii din Capitală și din județul Gorj

Indicațiile secretarului general al partidului vor prinde neîntîrziat viață, ridicînd Gorjul pe noi trepte de bunăstare și civilizație.

Comentarii în paginile 2-3

Iată cum arată astăzi Gorjul!

Paginile 12-13

UNITĂ ÎN HĂRNICIE PENTRU BINELE ȚĂRII

*Pe agenda de lucru a Frontului
Democrației și Unității Socialiste:*

● Secerișul

-- o cauză a tuturor,
o datorie a tuturor

Paginile 4-5

● Bătălia

pentru resurse

Paginile 18-19

8320 SL

● PRINCIPIUL VITAL AL POLITICII COMUNIȘTILOR

A DOCTRINEI CEAUȘESCU ● TEMEIUL MARILOR

ÎMPREUNĂ CU POPORUL

Mărturii despre un timp eroic

Acum patruzeci de ani, când mi-am început munca de ceferist, îmi spuneam, privind în jur: greu, tare greu! Dar va veni și timpul când ceferistul nu va mai fi privit așa, ca un meseriaș mărunț, de nebăgat în seamă, unul din cei ce dau cărbuni locomotivei sau unul din urmașii acarului Păun. La fel gîdeau mulți, dar n-am fi crezut atunci că, în mai puțin de o viață de om, lucrurile au să se schimbe radical. Pot spune astăzi cu toată convingerea, cu deplină sinceritate, că anii Epocii Nicolae Ceaușescu au fost pentru noi, ceferiștii de la Revizia de vagoane București-Grivița și din toată țara, ca și pentru întregul popor, anii adevăratelor împliniri. Ani plini de fapte și inițiative importante. Ani în care am înțeles cu adevărat ce înseamnă demnitatea de om al muncii în România, adică de proprietar, producător și beneficiar al avuției naționale. Ne-am simțit, în acești ani, mai mult ca niciodată, ai țării, ai timpului, simțind că timpul și țara sînt cu noi. E vorba — și acesta este faptul esențial — nu de o unitate doar declarată, ci de una reală, materializată atât în realizările noastre de excepție, cât și în modul în care lucrăm acum, în prețuirea cu care este înconjurată munca noastră. Iată, chiar eu, muncitorul devenit maistru și apoi șef de atelier, am fost distins, în 1973, cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, semn că eforturile noastre, ale ceferiștilor, au fost urmărite și apreciate așa cum se cuvine. În acești douăzeci de ani care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al partidului am cunoscut, atât eu cât și tovarășii mei, cele mai de seamă împliniri umane și profesionale. Am văzut cum în jurul nostru se transformă țara, oamenii. Cred, de aceea, cu tărie, că România de azi și poporul său și-au aflat adevărata cale pentru atingerea marilor lor proiecte. Faptul acesta se datorează, în chip esențial, climatului de libertate și avînt creator promovată în mod consecvent de tovarășul Nicolae Ceaușescu, climat ce reprezintă emblema Epocii noastre, a modului nostru de-a gîndi și făptui.

Pot afirma cu certitudine, că în lipsa deschiderii fără precedent în istoria noastră produse de Congresul al IX-lea, starea industriei noastre, a transporturilor și, implicit, viața noastră ar fi fost cu totul altele, lipsite de amploarea și perspectivele de azi. S-a produs o adevărată descătușare a energiilor întregii națiuni, deschiderea fiind una a patriei către oameni și, în același timp, a oamenilor către patrie. Am început să ne simțim mai liberi, mai stăpîni pe noi, mai încrezători în realizarea dorințelor noastre. Dezvoltarea României se dovedește, privită din perspectiva celor două decenii care s-au scurs, armonioasă, echilibrată. Ca vechi muncitor, privesc aceste lucruri cu bucuria celui ce și-a văzut un vis împlinit. Lucrez într-o hală nouă, o hală industrială în care se pregătesc, în 24 de ore, 60 de trenuri de călători în condiții în care, atunci când am început să muncesc, nu m-aș fi putut gîndi. S-a investit pentru această hală un sfert de milion lei. Știm că acești bani s-au cheltuit atât pentru a ni se oferi condiții exemplare de activitate, dar și pentru sporirea vîlmului de muncă și a calității acestei munci; iar rezultatele obținute de noi în întrecerea socialistă vorbesc limpede despre modul în care am înțeles să răspundem grijii ce ne-a fost acordată.

Epoca Nicolae Ceaușescu — timp al omniei și al trainicilor zidiri — a însemnat pentru noi, muncitorii țării, șansa de a dura o patrie nouă, clădindu-ne, noi înșine, ca personalități responsabile, ca oameni pătrunși de însemnătatea istorică a ceea ce edificăm.

VASILE NIȚA,
Erou al muncii socialiste

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu oamenii muncii din două mari întreprinderi bucureștene

Preocuparea permanentă a secretarului general al partidului de a analiza la fața locului modul cum se desfășurau sarcinile de plan, de a discuta cu specialiștii, cu muncitorii, cu cei ce lucrează nemijlocit în domeniul producției materiale toate problemele privind obținerea de rezultate tot mai bune în toate sectoarele de activitate s-a evidențiat încă o dată cu prilejul vizitei de lucru făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în întreprinderi industriale din Capitală. Desfășurată în atmosfera de puternică emulație în care întregul nostru popor întimpină, cu remarcabile fapte de muncă, împlinirea a două decenii de cînd Congresul al IX-lea a ales în funcția supremă de conducere a partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, noua vizită de lucru a avut ca obiectiv examinarea stadiului îndeplinirii sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal. Identificarea de noi posibilități de sporire și diversificare a producției, de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor și, pe această bază, stabilirea de soluții pentru modernizarea continuă a fluxurilor, a tehnologiilor de fabricație, sporirea eficienței întregii activități economice.

Dialogul secretarului general al partidului la Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grivița Roșie” a prilejuit studierea profundă a problemelor privind realizarea unei sisteme complexe de utilaje tipizate pentru presarea la rece și la cald a metalelor, evidențiind ca sarcini prioritare în acest domeniu asimilarea de linii tehnologice complexe, de mașini speciale, precum și asigurarea materialelor pentru toate tipurile de prese și operații de deformare plastică. În acest sens, au fost prezentate soluții, vizînd specializarea și concentrarea fabricației de mașini și utilaje de acest tip pe ansamblul ramurii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ca realizarea programului de asimilare a noilor utilaje să fie coordonată de întreprinderea cu ponderea cea mai mare în fabricarea acestora, care dispune și de dotarea tehnică necesară iar activitatea de concepție să se desfășoare unitar, în cadrul centrului de cercetare-proiectare a unității coordonatoare. Dată fiind experiența bună cîștigată de întreprindere în producerea țevilor speciale pentru răcitoarele cu aer, s-a cerut ca „Grivița Roșie” să extindă fabricarea acestora la nivelul necesarului economiei naționale, asigurînd totodată disponibilități pentru export. Întreprinderii i s-a trasat totodată sarcina de a realiza prin autodotare utilajele necesare propriei fabricații de produse tubulare speciale. Apreciînd că există condițiile tehnice necesare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca întreaga producție de prese de vulcanizare și de reșapare a anvelopelor să se concentreze la „Grivița Roșie”. În același timp, s-a indicat să se ia măsuri pentru ca să fie

pusă la punct, cît mai repede posibil, presele aflate în prezent, în inzestrarea diferitelor întreprinderi din țară, să se îmbunătățească productivitatea și fiabilitatea acestora, să fie diminuate consumurile tehnologice, să se acorde cea mai mare atenție produselor realizate. Referitor la asimilarea noilor tipuri de prese și la modernizarea celor aflate în fabricație, secretarul general al partidului a cerut să se examineze variantele optime privind consumurile materiale și de energie, să se stabilească, împreună cu întreprinderile beneficiare, soluții constructive cu cea mai ridicată eficiență. În acest scop, s-a cerut ca și activitatea de concepție, de realizare a prototipurilor să fie concentrată la „Grivița Roșie”, astfel încît producția de prese de vulcanizare să atingă nivelul tehnic înregistrat pe plan mondial. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca vîitoarea capacitate de producție a preselor de vulcanizare să fie concepută astfel încît să devină o unitate integrată, cu dotare, de înalt nivel tehnic, cu standuri de probă corespunzătoare.

Vizînd, la Întreprinderea de Fabricație și Montaj Ascensoare, principalele sectoare de fabricație, secretarul general al partidului a indicat să se acționeze pentru intensificarea activității de finalizare a tuturor lucrărilor de investiții, inclusiv a turnului de probe pentru ascensoare, astfel încît în unitate să se efectueze toate încercările necesare înainte de livrarea acestor produse către beneficiari. De asemenea, s-a cerut să se acorde atenție creșterii continue a nivelului calitativ și tehnic al produselor, corespunzător cerințelor economiei noastre naționale și exigențelor la export. Apreciînd preocuparea colectivului întreprinderii pentru asimilarea și producerea de dispozitive și instalații de agrement, secretarul general al partidului a cerut să fie asigurate condițiile necesare și să se treacă în scurt timp la fabricarea acestora. A fost, subliniată, totodată, importanța folosirii cît mai eficiente a suprafețelor și capacităților de producție, indicîndu-se să fie adoptate soluții optime în amplasarea noilor linii de fabricație și testare a produselor.

Colectivele celor două unități, toți cei prezenți și-au exprimat hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru a întîmpina cu noi și semnificative succese împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului, pentru a-și spori contribuția, alături de întregul nostru popor, la înfăptuirea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, la înflorirea continuă a României socialiste.

P. NICOARĂ ■

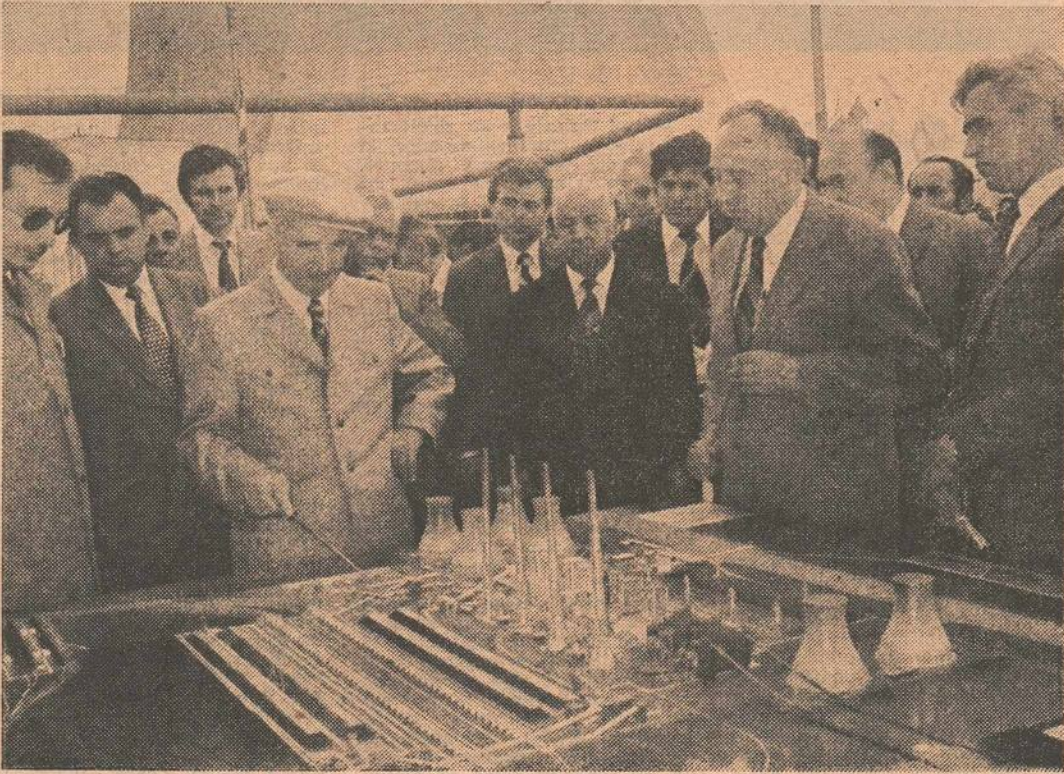

ROMÂNI, DUPĂ CONGRESUL AL IX-LEA • PIATRA UNGHIULARĂ

NOASTRE ÎMPLINIRI DIN ULTIMELE DOUĂ DECENII •

PENTRU POPOR

Putem spune că tocmai datorită acestor largi consultări cu poporul, cu oamenii muncii, cu partidul am găsit întotdeauna cele mai bune căi pentru a realiza programele de dezvoltare — și aceasta a dus la întărirea forței și unității indestructibile a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste!

**Conducătorul partidului și statului
deschide noi orizonturi de rodnicie
activității minerilor și energeticienilor gorjeni**

„Pornind de la Congresul al IX-lea, ne-am propus să realizăm o largă consultare cu oamenii muncii în toate problemele importante ale dezvoltării patriei noastre. Întilnirile cu muncitorii, cu tărani, cu intelectuali, cu toate categoriile de oameni ai muncii au devenit o parte componentă a felului de discuțare a problemelor dezvoltării patriei, a politicii interne și externe, a modului în care să acționăm pentru a realiza în cele mai bune condiții programele de dezvoltare continuă a țării noastre. Putem spune că tocmai datorită acestor largi consultări cu poporul, cu oamenii muncii, cu partidul am găsit întotdeauna cele mai bune căi pentru a realiza programele de dezvoltare — și aceasta a dus la întărirea forței și unității indestructibile a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste!” Aceste cuvinte, rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară care a avut loc recent în orașul Rovinari, prefațează cel mai bine vizita de lucru făcută de secretarul general al partidului în județul Gorj. Într-adevăr, vizita aceasta — pe itinerarul căreia s-au aflat Întreprinderea Electrocentralei Turceni și Termocentrala de la Rovinari-Rogojelu, carierele Lupoia, Roșia și Tismana I, Combinatul Minier din Rovinari, Întreprinderea de Mașini-Unelte pentru Presare-Forjare și Întreprinderea de Utilaj Minier, ambele din Tîrgu Jiu — s-a constituit într-un fructuos dialog de lucru cu cei ce muncesc de pe meleaguri gorjene asupra modului în care se îndeplinesc obiectivele stabilite privind dezvoltarea mai puternică a bazei energetice, asupra măsurilor ce trebuie luate pentru recuperarea rămănelor în urmă în domeniul energetic, pentru îndeplinirea întocmai a programelor în acest domeniu.

Desfășurată sub semnul apropriei aniversării a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului, într-o atmosferă de intensă activitate creatoare, de puternică angajare revoluționară, pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an și pregătirea temeinică a viitorului cincinal, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Gorj reprezintă un moment de mare însemnătate pentru înflorirea economică și spirituală a acestor străvechi meleaguri românești, care dețin un loc de frunte în producția de cărbune și energie electrică a țării. După cum s-a remarcat și în cadrul marii adunări populare din orașul Rovinari, ținute cu prilejul vizitei, în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului județul Gorj, la fel ca celelalte județe ale țării, a cunoscut o dezvoltare intensă. În această perioadă, din inițiativa și cu sprijinul nemijlocit al secretarului general al partidului, în județ au fost construite combinatele miniere Motru și Rovinari, marile termocentrale Rovinari și Turceni, schele petroliere, importante unități industriale în domeniile construcțiilor de mașini, chimiei, industriei materialelor de construcții, alte întreprinderi de mare însemnătate pentru economia națională. Această dezvoltare a fost posibilă ca urmare a transunerii în viață a orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la valorificarea resurselor energetice existente în această zonă, a programelor adoptate de conducerea partidului referitor la dezvoltarea extracției de cărbune, a producției de energie electrică, de țitei și de gaze. Pe această bază și ca o consecință a sprijinului primit prin alocarea permanentă a unui impresionant volum de investiții,

Gorjul este astăzi un județ cu precădere energetic, care are o pondere de circa 75 la sută în producția de lignit a țării, de peste 16 la sută în cea de energie electrică, de aproape 11 la sută la țitei și deține primul loc la extracția gazelor naturale și asociate.

Atît în timpul vizitării obiectivelor amintite, cit și în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din Rovinari, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scos în evidență sarcinile ce revin gorjenilor pentru îndeplinirea programelor energetice stabilite. Astfel, în ceea ce privește extracția de cărbune, s-a arătat că minerii de la combinatele Rovinari și Motru trebuie să-și organizeze mai bine activitatea, astfel încît în următoarele șase luni să se asigure îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului și să se recupereze nerealizările din primul semestru sau cel puțin cea mai mare parte a acestor nerealizări, în așa fel încît la încheierea acestui an cele două combinate să poată raporta îndeplinirea sarcinilor de plan. Probleme asemănătoare se pun și pentru energeticieni. În următoarele șase luni termocentralele Turceni și Rovinari-Rogojelu trebuie să realizeze planul pe această perioadă și să livreze, la nivelul sarcinilor stabilite, energia necesară țării. Au fost discutate, de asemenea, — cu referire la producția de energie electrică — măsurile ce se impun pentru a lichida grabnic stările de lucruri negative și pentru a asigura realizarea producției planificate, a investițiilor, pentru punerea în funcțiune la termenele stabilite a tuturor capacităților, astfel încît, în cel mai scurt timp, Turceni să realizeze o capacitate instalată de 2 600—2 700 megawați. În momentul de față sînt avansate lucrările pentru grupul 7 și sînt începute lucrările pentru celelalte două grupuri de cite 500 megawați. Secretarul general al partidului a arătat că trebuie făcut totul pentru ca în 1986, primul an al viitorului cincinal, toate lucrările de investiții să fie încheiate, astfel încît termocentrala de la Turceni să funcționeze cu întreaga ei capacitate. La fel, unele investiții ce mai sînt de realizat la Rogojelu trebuie să fie încheiate încă din acest an, astfel încît la începutul anului viitor termocentrala să poată lucra în bune condiții la întreaga ei capacitate. „De la această mare adunare populară — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — aș dori să adresez tuturor minerilor, energeticienilor și celorlalți oameni ai muncii chemarea de a face totul pentru a realiza în bune condiții planul de cărbune și energie, planul în celelalte sectoare, pentru a îndeplini astfel în întregime cincinalul 1981—1985 și a pune o bază trainică pentru noul cincinal, care asigură ridicarea patriei noastre pe o treaptă nouă de dezvoltare economică-socială, de progres și bunăstare pentru întreaga națiune”.

Punînd încă o dată în lumină preocuparea statnică a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru continua propășire economică-socială a țării, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite privind dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu a prilejuit oamenilor muncii de pe plaiurile Gorjului reafirmarea hotărîrii lor de a acționa în continuare cu toată dăruirea pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, pentru realizarea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru îndeplinirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

ION CODRU ■

Pe agenda de lucru a Frontului Democrației și Unității Socialiste la sate

SECERISUL

ceas-bucurie, ceas-răspundere, ceas-sudoare

ANFILE, ÎNTRE PLOAIE ȘI SOARE

Multe se pot spune despre Anfile Damian (că are burta, de pildă, sau că urăște de moarte „hirtogăria” motiv pentru care se ferește cu zilele de propriul său birou, de parcă acesta ar fi ciumat), dar în nici un caz că agricultura, cu toate surprizele ei, i-ar mai putea provoca surprize. E „în bransă” din 1949, de când, bărbat la 14 ani, se dădă la condusul tractorului, un prim „I.A.R.” de construcție românească. Și-a cucerit apoi, ca la armată, toate gradele, n-a „ars etape”, a perforat pas cu pas ierarhiile (draconice în domeniu, mai ales pentru un ins care n-are carte inginerască, ci doar de tehnician), ajungând la răspunderea de director al S.M.A. Chiselet din Călărași, unul din cele mai redutabile ale Bărăganului, stăpîn peste o moșie cit un județ: 22.000 de hectare. Anfile Damian „a făcut” pînă azi 36 de campanii agricole, primind de-a dreptul pe piele, pe nervi, pe meninge, pe suflet, prin primăveri, veri, toamne și ierni, contemporaneitatea cea mai fierbinte a ceea ce numim „bătălia piinii”, cu toate marile și spinoasele ei probleme, secătuit de fiecare în parte dar renăscînd la fiecare nouă somație a recoltei; punind deci mereu, iar și iar, la bătaie pielea și sufletul, os și nervi, ca să iasă lucrurile așa cum trebuie. Nimic din ce-l al pămîntului nu-l este străin, nimic nu-l mai poate surprinde, cîntî sau neliniști, dar acum, cînd se gîndește la campania acestui '85, cu cumplita lui secetă, îl cam ia cu frig.

E drept, în zilele din urmă a plouat. O binecuvîntare pentru porumb (ici-colo clorotic, limfatic, cu frunzele sfioșegite ca foile de tutun expuse prea mult la soare), o binecuvîntare pentru floarea-soarelui (ici-colo aducînd cu o mult prea gingașă cultură de margarete), dar o neliniște pentru grîu. Grîul e bun, e copt, secerișul însă merge greu. A plouat și azi-noapte și, deși cerul dimineții e numai soare, aerul de sub el e rece, pămîntul e umed, plantele sînt grele de apă. Combinerii s-au transformat în hidrologi, adică s-au înarmat cu niște aparate numite umidometre, cu care măsoară umiditatea din lanuri. Ii vezi prin holde, infipți ca niște mire sui generis în pămînturile mustind

de apă, adulmecîndu-le. Sînt plini de nerăbdare, surescîtați, ațîțați, cu nervii în flăcări, în timp ce „Gloriile”, de cu zori dejugate la capul lanurilor, așteaptă, suflute reci și impasibile de oțel, desăvîrșirea lucrării soarelui. Chestia cu „suflete impasibile” nu-i sună bine lui Anfile Damian. Nu, fraților, zice, nu e așa cum spunefi, sînt, dimpotrivă, niște suflute chinute, sînt cele mai chinute dintre mașinile care se chinuie cu pămîntul. Sînt armele de cea mai lungă bătaie, solicitate la extrem (ele recoltează și orzul, și grîul, apoi, schimbîndu-și în fugă echipamentele, trec la mazăre, la fasole, la in, la orez, la soia, la floarea-soarelui, la porumb), astfel încît, la sfîrșit de an, arată de parcă n-ar fi trecut prin campaniile unui an, ci ale unui război de o sută. Să ple-dăm pentru combine specializate pe culturi? Asta-i altă poveste, zice Anfile Damian, acum n-avem timp s-o discutăm. Acum, problema problemelor e recolta.

Ieri și alaltăieri s-a recoltat masiv. Recolta promise, secerișul promise. „Stăm noi acum la capul lanului, da' las”, se zbiecsc ele spicele, o să ne scoatem pîrleala, o să tragem pînă la miezul nopții. Pînă cînd omul de pe combină n-o să mai vadă nimic și o să-și bage degetele în ochi. A fost anul așa cum a fost, dar l-am trudit, am trudit grîul spic cu spic, o să-l culegem tot așa”. Notăm cuvînt cu cuvînt ce ne spune directorul, nu-l contrazicem, deși, chiar și sub izbitura evidențelor (căci grîul, într-adevăr, arată de parcă chiar ar fi fost trudit spic cu spic!), nu ne putem reprima niște îndoieli, șoptite de vechi amintiri despre muncile cîmpului. Niște îndoieli ce ne spun, sîcitor și tenace, că într-o astfel de bătălie complexă și grea cum este cea a culesului, și încă într-un an care „a fost cum a fost”, lucrurile n-au cum să meargă chiar sută la sută bine.

Există, de pildă, motorină destulă? Există, ni se răspunde. Dar piese de schimb? Și piese de schimb. Cum vi le-ați procurat, tovarășe director? V-ați dus cu sarsanaua plină la fabricanți, ați uns cum trebuia și unde trebuia? „Ce se fabrică în țara românească — vine răspunsul — nu se poate să nu găsești”. E drept că pentru asta (vocea directorului incede să șovăie, să-i fi trans-

Fotografii de VICTOR RADULESCU

mis ceva din îndoielile noastre?) trebuie să te zbați. Sau să te bați. Uneori cu eforturi mari, disproporționate de mari, pentru procurarea unui simplu șurub. Există încă opacitate, obtuzitate, indiferență. Există încă oameni în toată firea, nu niște puști năzdrăvani și neștiutori, ba pe deasupra înși zdraveni, buni să ridice tractorul pe umeri, dar care, așunși într-un post de răspundere, nu mai fac altceva decît să-și caute chipurile în oglinzi, ca primadonele, ocupați exclusiv de ei, orbi și surzi la nevoile sectoarelor care li-s date în grijă. Cum să-i ceri unui astfel de ins să te ajute să procuri un șurub? Te va privi cu o silă imensă și-ți va răspunde din virful buzelor: „Descurcă-te!” E trist mai cu seamă cînd insul în cauză e un specialist. Un specialist care s-a renegat pe sine, despărțîndu-se de pămînt, cocoșîndu-se la etajul unor „răspunderi superioare”. Spunea odată tovarășul Nicolae Ceaușescu, la o constătuire de lucru cu cadre din cercetare și învățămînt din agricultură: „Aș dori să pun în fața tuturor celor din agricultură necesitatea de a înțelege că se impune participarea directă la lucrările agricole. Să schimbăm mentalitatea boierească care se mai manifestă!”

Anfile Damian și-a notat aceste cuvinte. Așa cum, cu apăsate sublinieri, și-a notat cele spuse de secretarul general al partidului la recenta Plenară comună, în răsăpăcirea datoriiilor ce le revin celor aleși, sau numiți, în munci decisive pentru economia țării. (El, Anfile Damian, și le-a notat; dar alții?).

Gata! Spicele s-au zbicit în-deajuns, e clipa combinelor, și clipa asta explodează gigantic, vastă cît cîmpul, cît cerul, cît așteptarea anului și a oamenilor. Cînd au sărit combinerii în șaua „Gloriilor”, cînd au ajuns cu ele în mijlocul lanurilor?

„BOABELE DE ELITĂ” DIN BALTA DUNĂRII

E în toi secerișul grîului și la I.A.S. Zimnicele, pe malul Dunării. A sosit în fine, ziua cea mare, după un an cu geruri crunte (minus 30 de grade), cu o primăvară fără strop de ploaie, care a prefăcut vechea Baltă a Dunării în stei de piatră, ba și cu fel de fel de nazuri, mofături, tacinării (pe 31 martie: brumă, pe 1 aprilie: dimineața brumă, iar după prînz, brusc, 12 grade), cu începutul de vară izbit năpraznic în creștet de torentul solar (a plouat abia pe 17 iunie, cam vreo 20 de milimetri pe metru pătrat; ploaie ce, „din senin”, s-a transformat în furtună, cu un vînt care, alergînd cu 75-80 de kilometri pe oră, a făcut șui și pui din pierșicii livezii, încă plîpînzi la ora aceea). Transcriem aceste date dintr-un caiet-calendrar de care ing. Eugen Matei, directorul I.A.S.-ului, nu se desparte nici cînd doarme. Seara îl pune pe noptieră, lîngă radio. În zori, cînd crainicul anunță „starea vremii”, in-

ginerul Matei e cu urechea la aparat și cu ochii pe fila la zi a caietului-calendrar, confruntînd datele ce vin din eter cu cele pe care, cu niște clipe mai înainte, le culesese el in-susi, de pe pămîntul și din aerul Zimnicelelor. Operația confruntării e mai mult formală. De ani de zile, de cînd urmărește prognozele meteo, Eugen Matei n-a găsit niciodată potriviri elocvente, care să-i dea perspectivă muncii, între ele și starea vremii la Zimnicele. Nu vrea să arunce cu pietre în grădina nimănu. „Vina”, ne spune, e de bună seamă a Zimnicelelor. Sîntem, să nu uităm, în vechea Baltă a Dunării, cîndva rai de floare și fîntînă de pește, desființate ca să facă loc grîului și porumbului, cu fatalele dereglări de climat provocate de această ispravă la dimensiuni geologice. Astfel că, azi, pe tabla cîmpului Zimnicelelor semnele plus și minus, adică ger și caniculă, ploaie (cu inundații) și secetă (cu intensități tropicale), își schimbă mereu și capricios poziția, în căutarea unei constante care încă nu se străvede. Drept pentru care inginerul, oricîte treburi i-ar sta pe cap, notează zilnic oscilațiile vremii, le compară cu cele din anii trecuți, face fel de fel de calcule, fiind de acum în posesia unor concluzii, ba chiar a unor „modele” agromatematice care, aplicate lucrărilor cîmpului, și-au dovedit deseori eficacitatea.

Cum anul acesta, mai mult ca oricînd, cerul s-a întors cu fața de la oameni, oamenii locului, mai mult ca oricînd, s-au întors cu ochii spre pămînt, căutînd toate mijloacele care să-i înteească zelul de a produce. Au pus în rost cele mai noi tehnologii, cu diferențieri de la loc la loc, căci moșia I.A.S.-ului, cel puțin în zona Zimnicea-Năsturelu, care cuprinde peste 2.000 de hectare, include de toate, de la nisip la podzol. Teren aluvionar, frămîntat, alcătuit din suprapunerii incoerente de roci, ciobchine de soluri, ca o pulpă de fructe de diferite culori. Culooarea dominantă a tabloului, ca pretutindeni, a fost și aici cea a trudei. S-a irigat zi și noapte, în două schimburi, cu regim de uzină; truda năpraznică, dar cu roade bune. Orzul a dat peste 4.000 kg la hectar, soia (vorba inginerului) e „semeață” (peste 40 cm înălțime în ziua de 20 iunie, după datele aceluiși caiet-calendrar, deschis nu numai spre întimplările cerului, ci și spre cele ale pămîntului), porumbul făgăduiește și el („o să scoatem pe puțin un vagon la hectar!”), pierderea pierșicilor e compensată de zmeură și de vișine, care umplu coșuri cit butoaiele.

Peste toate, acum, ceasul grîului. Ceas-bucurie, ceas-răspundere, ceas-sudoare. De dinainte de zori, de la al doilea cîntat al cocoșilor, combinerii erau la capul lanurilor, lîngă mașini. Alături de ei, în noaptea încă adîncă, zeci de țărani cu seceri pe umeri, scînteind în lumina lunii. O largă mobilizare de forțe, la care organizațiile de partid, O.D.U.S. și-au înscris un temeinic aport, cu ecouri răsîndînd viguroși în inimi. La ora aceasta (e încă devreme, e abia șase, dar soarele arde ca la amlază),

Viața la țară

O călătorie scurtă dar plină de miez în vatra satului românesc dintr-o zonă care întotdeauna mi s-a părut reprezentativă pentru noua istorie a acestei lumi pînă nu prea demult patriarhală, m-a pus cu violență în fața unei realități ce se cere, cred eu, neapărat subliniată cu satisfacție fiindcă justifică atît de viu ideea de revoluție.

Panglica șoselei de asfalt îmi amintea prin luciul ei mătăsos primul meu drum cu mașina la București, sînt exact douăzeci de ani de atunci, tristetea cu care măsuram kilometrii după rarii stilpi de telegraf pe sirmele cărora se odihneau la începutul unui iulie la fel de frumos ca și cel de azi, mii de rîndnici ca niște note fericite pe un portativ inspirat. Mă gîndeam că revoluția e, totuși, la început și mă gîndeam că sînt eu poate prea grăbit și n-am răbdare să se așeze mai temeinic în matca ei. Drumul era cel de pe vremea copilăriei mele, carele cu boi n-aveau de ce să se teamă de invazia mașinilor, eram la început, mi se pare că marca Steagul Roșu abia își făcea cale dinspre Brașov către satul românesc, nu se poate spune că în aer nu stăruia așteptarea dinaintea exploziei, însă eu mă grăbeam cu o nerăbdare astăzi firească, să trăiesc clipa cînd satul nu va mai fi atît de străin de ideea de urbanizare, de fapt de civilizație. Cînd spunea mediul rural, argumentele se alcătuiă din drumuri prăfuite, din case care își așteptau locul firesc la muzeu, din rețea sanitară abia visată, din școlile pitice cu două-trei clase, din cooperativele adăpostite în fostele birturi, să nu ne mirăm cînd afirmăm că saltul produs în ultimele două decenii e unul revoluționar. Toată povestea din „Niște țărani” nu are, ca istorie, mai mult de două decenii!

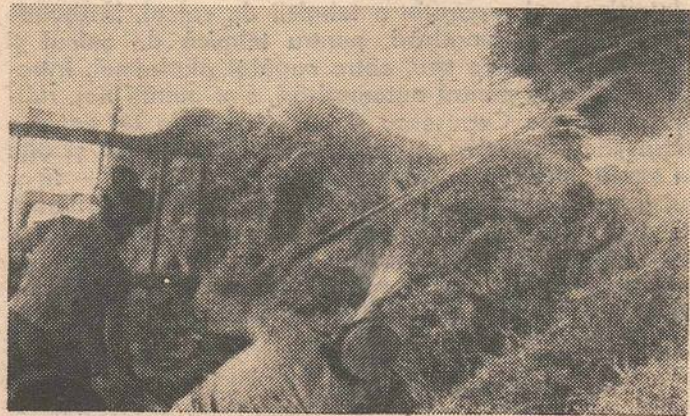
Așadar, panglica de asfalt mătăsosă și care ar putea fi, totuși, mai bine întreținută, îmi aducea aminte satul de odinioară și m-am încapătînat să-l regăsesc. Trebuie să recunosc că e foarte greu. Și așa începe cu orgoliul edilitar al acestui sat în care notiunea de vilă, de vilă în toată puterea cuvîntului, umilitoare pentru orășean, să nu ezitam să o spunem, nu mai impresionează pe nimeni. Casa cu etaj, cu foșoare, cu baie, cu sufragerie, cu dormitor, cu cămară, cu pivniță, cu bucătărie bogată, cu ferestre largi, cu logii, cu scară de piatră monu-

mentală face parte din universul cel mai firesc al satului azi. Am colegi la Slătioara care au durat case pe care eu, la oraș, și alții ca mine, n-am fost în stare să le facem! Între zecile de vile mai stăruie pe alocuri și bătrîne case țărănești de altădată exact ca în ilustratele de crăciun de pe timpuri. Dacă ar fi după mine aș cere fiecărui primar ca una, două case vechi să devină intangibile. Tînăra generație nu prea mai are răbdare să afle de unde am plecat. Am mai scris odată, în Scînteia, că o biată femeie harnică și socotită, pe numele ei Livruța, înfața la mine, la Slătioara, cele patru oi sub pat în singura cameră a casei ei, iar vaca în grajdul cu un perete din peretele casei. Am străbătut astfel toate satele Argeșului și Vilcii pînă la hotarul cu Gorjul, intenționat, fiindcă au fost județe sărace cu țărani săraci și cred că istoria lor de astăzi e foarte semnificativă. ACUM să vedeți briurile de mușcate roșii înflorînd cerdacurile înalte ale caselor oltenesti! Nu vreau să vorbesc despre școlile noi, cu miile, despre magazinele univiersale, despre sediile cooperativeelor, despre primăriile noi, toate ilustrînd forța economică a unui stat care investește cu dare de mină în viața satului; nu vreau să vorbesc despre căminele culturale; mă opresc la casele oamenilor, la curțile lor pavate, la instalațiile de apă, la aparatura tehnică modernă devenită obișnuită într-o familie țărănească, la modul absolut nou cum privesc viața, viitorul copiilor, ziua de mîine. Sigur, nu se mai omoară cu sapa pe o palmă de pămînt, deși ar trebui să se omoare să-l facă și mai roditor, sigur, nu se mai amărăsc cu o pereche de boi pe o coastă de deal din viul nopții, deși o anume bunăstare îi face să se scoale ceva mai tirziu, sigur, nu mai duc grija zilei de mîine a copilului pentru care știu că nu mai sînt semne de întrebare prea grave, sigur, nu se mai miră cînd sînt chemați să facă politică la nivelul țării întregi, însă mai presus de toate mi se pare că nou în lumea țărănilor este sentimentul că numele de țaran nu-l mai deosebeste trist și disprețuitor de restul membrilor societății și acest sentiment le-a dat pentru prima dată în istoria lor foarte grea o liniște și o siguranță pe care niciodată nu le-au avut. Acestea sînt liniștea și siguranța omului liber, omului cu stare, adică independent, liniștea și siguranța omului care știe că e necesar, și e hotărîtor în viața societății lui. Eu nu spun și nici nu pot spune că am rezolvat chestiunea țărănească atît de complexă în toată lumea pînă la urmă, dar afirm că în ultimii douăzeci de ani țaranul a înțeles că revoluția este a lui și că depinde de el ca să fie a lui.

DINU SĂRARU

toate combinele sînt în lanuri, nici una nu stă, toate treieră și cutreieră. Secerătorii, în urmă-le, culeg spicele ce-au „scăpat” cu migaia avarului care adună din colb chiar și bănuțul. Fiecare bănuț de griu, în anul acesta trecut prin încercări atât de aspre, prețuiește cit un galben. Și oamenii o știu. Și procedează în consecință, trind răzbit. E cald, e înăbușitoare temperatura efortului, e mai comod să lepezi cămașa, să lucrezi în maiou sau fără. Combinerii Marin Matache, Staicu Ignat, Florea Ciurea și Gheorghe Rusanu și-au scos maiourile și, cînd coboară de pe mașini, scot aburi din trupurile încinse. Încinse la roșu ca niște plite. Coboară ca să regleze „Gloriile” care, slobozindu-și prea jos aparatele de tăiere, ca să culegă chiar totul, chiar și plantele răsărite zgir-cit, se izbesc de pămînt și se dereglează. Să-i fi văzut pe oamenii noștri, ne spune inginerul Matei, în toate zilele anului, făcînd de zece, de o sută de ori o lucrare, ca să iasă sub secetă ca sub înfloriri ploii. Să-i fi văzut nu numai zilele, ci și nopțile, să-i fi văzut la udări, trind la lumina focurilor, uscîndu-și în pripă hainele grele de apă, mincînd în pripă, pregătindu-se să se avînte din nou. Treptat, fundalul acestei aprige mașinării a efortului, în care mușchii oamenilor și musculatura cîmpiei au fost supuse tensiunii extreme, a căpătat reflexe de aur.

Griu frumos, griu de aur la I.A.S. Zimnicele. Predomina boabele din categoria „elită”. Sînt, ne asigură directorul Matei, chiar „de elită”, de maximă calitate. Ca și oamenii, a daugă el, după ce se gîndește o clipă.

SEKERIȘUL ȘI GRĂDINA DE LEGUME

Sîntem acum într-un loc unde nu se seceră. Sîntem în grădina de legume a C.A.P. Cornetu, oază de pace în cîmpia involburată de tumultul culesului. Un loc în care urechea nu aude decît liniștea vieții secrete și a creșterii lente, măsurate de ornice și de manometre, a roșiilor și ardeilor, a vinetelor și gogoșariilor. Secerișul însă năvălește și aici, se ține scări după noi, nu numai prin fluxul memoriei: (nu-i nici un eșas de cînd am plecat de la Zimnicele), nu numai prin prezență în peisaj (pe drumurile din zarea cîmpiei a leargă camioane încărcate cu griu), dar și prin cele spuse de inginerița Mioara Birleanu, șefa grădinii. Înainte de a ne vorbi despre roșiile ei, inginerița ne vorbește despre seceriș. Despre cum merge el la C.A.P. Cornetu. Merge bine, ne spune, e multumită, foarte multumită! Sîntem plăcut surprinși de această participare ideală la viața obștii, în ceea ce are ea mai de preț în aceste zile. Zicem cu voce tare ce gîndim. Interlocutoarea ne răspunde cu un suris. Sigur, zice, că e și ce credem noi, dar mai e și altceva. Un „altceva” ce-o privește direct, ca șefa peste grădina C.A.P.-ului. Și anume faptul că buna organizare a secerișului a exclus soluțiile disperate, dictate de împrejurări disperate, de somațiile unui anume ceas, cînd se uită

că „bătălia plinii” nu-i doar bătălia griului, ci bătălia unui întreg pămînt, cu toate roadele lui. Practic, pentru strînsul griului s-au întocmit formații de luptă eficiente, cu lecția de strategie și de tactică învățată bine, cuprinzîndu-i doar pe mecanizatori și pe cei de la fermele „vegetale”. N-au mai fost smulși de la rostul lor și minăți din spate în cîmp îngrijitorii de animale, viticultorii sau podgorenii. Sau grădinarii, completăm noi.

Sau grădinarii, convine Mioara Birleanu destul... (Suride iar cu grația unei fete care, desi de 12 ani „șefă peste grădini”, trăind toate dramele unei munci de migală și istovire, desfășurată în „foc continuu”, a știut să-și apere și să-și păstreze niște frăgezimi de adolescență). Deși, vedeți și dv., oamenii mei aștia sînt (ne arată cu mina spre zarea grădinii, unde se deslușesc în vagul amurgului niște siluete, cocir-jate peste plantele invizibile nouă, ce să fie din ei și de la ei? Una că sînt puțini, nu-s nici o sută, deci cam un om și cîteva procente de om (nu trei oameni, cum scrie în carte) la hectarul cu varză ori cu tomate, a doua că sînt bătrîni, prea bătrîni pentru greul griului. Singura legumicultoare tinără e Florica Stan, n-are decît 35 de ani, ceilalți sînt trecuți de 50. Rada Dobre are 58 de ani, Floarea Dono vreo 56-57, bărbatu-său, grădinar și el, are vreo 60, vreo 60 are și Mitu

Nuță, vreo 56 Dumitrașcu Alexandru. Mai sînt și oameni de peste 60, tîni de 70 de ani. Dar cu oamenii aștia, cu acești vi-foriți ai vieții, nișii bine de viață, se pot face minuni. De ani și ani, grădina de legume a C.A.P. Cornetu este frunțașă județului. Anul acesta culturile au răsărit anevoie, sufocate de-o iarnă cu n-a mai fost pe aici, livrările au întîrziat, prima roșie a ieșit din solar abia la 5 iunie. Dar după numai 15 zile, „roșia” asta se făcuse de 5 tone. Solarul Cornetului a fost primul din Teleorman care a început să livreze legume și, după toate semnele, și soarele de sub cerul liber tot așa or să facă.

Of, doamne, ce bine că secerișul griului merge repede! Iarăși nu știm cum să înțelegem izbucnirea de bucurie a Mioarei Birleanu. Ne lămurește tot ea. Dacă secerișul s-ar poteni — adio culturile duble, adio conopida sau varza roșie! Astea „se pun după griu”, și acum, iată (iute privire spre cerul în care, de cînd discutăm, a tot privit, cu un gest reflex), e tocmai timpul „să se pună”.

În fața barăcii „comandament” a grădinii frînează un autocamion. Din cabină lese capul unui tînar cu părul creț, năclăit de colb și de pleavă: „Venii să vă iau roșiile, dar mă opriră pe drum niște tovarăși. Ziseră, adică țipară, nu ziseră, că să las dracu’ roșiile, că nu roșiile ard acum. Ziseră să mă duc la griu. Ce fac?”

Mioara Birleanu înghite un nod. Nu știe ce să răspundă. Sau știe?

O lăsăm singură cu această dilemă, care-i o falsă dilemă. Oricum, camionul va pleca din cîmp încărcat.

ILIE PURCARU ■

MĂRTURII DESPRE UN TIMP EROIC

Pentru o nouă revoluție agrară

Cercetătorii de la Fundulea, la fel ca și cei de la stațiunile subordonate institutului nostru, și-au așezat și își așază munca sub semnul bucuriei durabile pe care o cunoaște orice om adevărat al României de azi de a căuta, de a încerca să străbată drumuri încă nestrăbătute. Din această muncă, asumată în mod responsabil, răsar fapte de preț care înseamnă, în fond, belsugul rivnit de toți. Din stăruința, din competența, din pasiunea fără de care nu se poate face nimic, la urma urmei, cercetarea agricolă românească a înregistrat progrese considerabile; iar aici, la Institutul de la Fundulea, unde programele de cercetare la care se lucrează în prezent mai îngăduie o raportare poate numai sentimentală la anii cînd aproape totul trebuia început, anii ce au urmat Congresului al IX-lea al parti-

dului, mai presus de toate stă un adevăr: experiența acumulată, rezultatele obținute reprezentă o temelie solidă pentru înfăptuirea noii revoluții agrare. Înăptuirea dezideratelor acestei revoluții depinde numai de eforturile și de capacitatea creatoare a tuturor celor care lucrează în agricultură și pentru agricultură.

În institutul nostru, unde am avut ocazia de nenumărate ori să primim, la fața locului, îndemnul, orientările și sfaturile prețioase ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, toți cercetătorii sînt gata să răspundă — cu întregul devotament și cu toată puterea de muncă — chemărilor adresate de președintele țării, de a spori necontenit contribuția agriculturii la progresul general al patriei.

În prezent, cele peste 200 de

soiuri și hibridi, creați în ultimii 20 de ani la Fundulea și în rețeaua de stațiuni, se cultivă, după tehnologii specifice fiecărei zone a țării, pe o suprafață de peste 7 milioane de hectare. De asemenea institutul — pe baza indicațiilor primite de la secretarul general al partidului — a elaborat tehnologii speciale care să conducă, în principal, la generalizarea cit mai rapidă a noilor creații în C.A.P.-uri

Dorim din toată inima ca rezultatele cercetărilor noastre să se aplice în agricultura tuturor județelor, fapt pentru care vrem să întreprindem și pe mai departe cit mai multe în domeniul nostru, astfel încît noua revoluție agrară să se materializeze — prin faptele tuturor celor care lucrăm pe ogoarele țării, în agricultura României — în recolte mari și stabile, la toate culturile, acesta fiind modul nostru, al lucrătorilor pămîntului, de a cinsti împlinirea a două decenii de la istoricul Congres al IX-lea al partidului, începutul glorioasei Epoci Nicolae Ceaușescu.

Dr. ing. CRISTIAN HERA
Directorul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea

De la 6 la 6, adică 12 ore pe zi

Director la I.S.C.I.P. Ulmeni, județul Călărași, medicului veterinar Ion Trandafir, cărui a propriații îi zic Noni, nu-i prieste somnul. Nu pentru că ar avea greutăți în unitate nu doarme, greutăți sînt, dar unde nu sînt?, ci pentru că așa s-a obișnuit. Pe la 5, ninge, plouă sau e soare, doctorul Trandafir e în picioare, iar la 6, de poti potrivi ceasul după el, intră în birou. Mai întii însă dă o raită pe la aprovizionare-desfăcare-transport, unde găsește („a-gătată într-un cui, lingă basculă de cîntărit furajele”) situația din dimineața respectivă: cită hrană a intrat, în ce ferme, în ce rețete etc. Dacă situația e (ca să-l cităm) „zeiss”, îi mai rămîn pînă la 8, cînd începe (oficial) programul, vreo două ore de liniște, răstimp în care, de regulă, rezolvă corespondența.

Ei, veți zice, și ce-i cu asta? Este, din mai multe motive. Pentru că aici, în cel mai mare complex într-o singură incintă din țară („alții au fermele răspîndite într-un întreg județ, la noi cele 144 de adăposturi dacă acoperă 100 de hectare”), efectivul mediu zilnic e impresionant, circa 300 000 de porci, iar rezultatele și mai și. Adică, iată un exemplu dintre atitea, și 20 de porci pe an de la o scroafă, ceea ce înseamnă o performanță. Al doilea exemplu: valoarea producției globale depășește un miliard, fiind egală (atenție!) cu cea a Șantierelor Navale Oltenița, aflate doar la cîțiva kilometri! În sfîrșit, socotind cam cît personal are întreprinderea (în paranteză fie spus, înființată în 1967), ajungem la o productivitate pe cap de om deosebită, ceva mai mult de un milion, și implicit la beneficii care au, vorba directorului, multe zeriuri în coadă.

Dacă e o unitate de elită cea de la Ulmeni, și e, să încercăm să deslușim și de ce. O explicație ar fi, probabil prima, oamenii ei, comuniștii, membrii O.D.U.S., în frunte cu directorul, a cărui deviză sună așa: „n-am dreptul să zic că nu mă pricep”. Experiență are, din moment ce a urcat toate treptele ierarhiei (șef de fermă la C.A.P. Spantov, veterinar de circă la Chislet, inginer șef aici etc.), dar mai are și neastîmpăr. Mobilitate, dorință de a face. În urmă cu 2 ani, de pildă, a văzut la Timișoara un aruncător de flăcări manual, folosit la toaleta porcilor după tăiere, care consuma 200 de litri de motorină pe zi. La Ulmeni, aceeași operație solicită, într-un cuplor glisant, 500 de

litri. La prima discuție, doctorul Ionel Matei, care răspundea de problemă, s-a opus aruncătorului. O merge la ăia, a decretat, dar la noi nu! Spiritele s-au infierbîntat, s-a discutat în adunarea generală O.D.U.S. și pînă la urmă soluția celor din Timișoara s-a adoptat, cu unele modificări, propuse și realizate chiar de cel în cauză, Ionel Matei, șef de fermă la 32 de ani, harnic și, zîmbește directorul, colțos. La 45 de ani, Ion Trandafir e printre „veteranii” unității, tîneretea personalului fiind, la I.S.C.I.P. Ulmeni, o altă explicație a succesului. Și el șef de fermă, după ce va fi terminat, recent, liceul la seral, cu gînd să se înscrie la facultate (la zootehnie, desigur), Gheorghe Vlaicu e de-o vîrstă cu Matei, după cum nu mult mai în etate, cu vreo 4-5 ani mai mare, e Elena Ștefan, căreia îi sînt incredinate maternitățile de la ferma 4. El însuși, cum precizăm, medic veterinar, directorul nu și-a urcat colegii de meserie, destui în unitate, în fruntea fermelor decît atunci cînd diplomele lor (utile, fără îndoială) vor fi fost dublate de pasiune și motivație. Pe același considerent, pentru că muncește bine și știe să conducă, tehniciana Elena Ștefan se află pe post de medic veterinar principal, iar cazul ei nu e singular. De asemenea foarte tînar, nici 30 de ani, Teo Cristescu, tot tehnician, a fost promovât. El are derogare, ni-l prezintă directorul, iar eu am încredere în el. Apropo de șefii de fermă. S-a instaurat la Ulmeni, de vreo 2-3 ani, obiceiul ca, în fiecare luni, punct la ora 12 („refuz și chemările la minister pentru a nu încălca regula”), toți să efectueze o „inspecție” într-o fermă, săptămîna de săptămîna în alta. Nu e o plimbare, ci un colocviu din mers, pe o temă dată, o dezbatere permanentă avînd drept scop ridicarea calității muncii. Se pun în mișcare, logic, ambițiile, iar oamenii, nomenajîndu-se, contribuie fiecare la îmbunătățirea randamentului celuilalt. În plus, fiecare șef de fermă, tradițional cantonat într-un singur loc de muncă, ajunge să-și completeze cunoștințele despre întreprindere, să-și cunoască problemele, cel de la reproducție se instruieste în chestiuni legate de îngrijire etc. de unde, pe ansamblu, o sumedenie de propuneri eficiente și, implicit, rezultate superioare. Astfel, fără multă vorbărie, ci concret, ideea de conducere colectivă a cîștigat, la Ulmeni, o nuanță și mai multe bătălii.

Avînd 4 600 de viței la îngră-

șat, al căror spor zilnic atinge 600 de grame, cei de la Ulmeni s-au gîndit nu doar cum să-i hrănească mai bine, ci și să-i hrănească mai ieftin. Le-au dat lucernă și-a mers. Apoi, cum viața fe învață atitea, și-au zis să încerce lucernă și la porci, spre a chivernisi mai bine banii, din care peste 80 la sută mergeau (și nu mai merg!) spre achiziționarea de furaje. Din 500 de hectare, au pus pe 320 lucernă, pe fiecare petec de pămînt, în bălță, pe lingă șosea, chiar în incintă, și-au scos, în primul an, 2 000 de tone. Doctorul Trandafir pare să aibă motive de satisfacție, căci destui s-au opus inițiativei sale, „auzi, frate, lucernă la porci, ce porci-s vaci?!”. Au cosit lucernierele și de 5 ori într-un an, ieșind în beneficiu net. Chiar dacă valoarea nutritivă a lucernei e, indiscutabil, inferioară celei a orzului (distanța de la 9,3% la 3,7%), zootehniștii din Ulmeni n-au uitat să calculeze și altfel: că un hectar dă 5 tone de orz și 60 de lucernă, cîștigurile (fie și prin comparație) fiind evidente. Directorul a ținut să ne avertizeze: sîntem abia la început. Lucerna a însemnat primul pas, vom face și alții.

În cadrul unei întreprinderi complet integrate, cu fabrică de nutrețuri combinate, de preparate, cu abator etc, laborator (care se cheamă uzinal de patologie veterinară) ocupă un loc important, asigurînd un diagnostic precoce și, încă mai mult, particularizat. La „Paster” adică în „cetate” serurilor și vaccinurilor, cei de la Ulmeni ajung tot mai rar, realizînd ei, la fața locului, cam tot ce le trebuie, inclusiv (de exemplu) un ser hiperimun polivalent din singe de scroafă. Nu e deci nici o exagerare că ei fac, în paralel cu producția și, nu o dată, înaintea acesteia, știință.

Dacă ziua de muncă a directorului începe la 6, ea se termină tot la 6, dar seara. În săptămînilor mai ușoare. Altfel se stă cit e necesar. Înainte de a pleca, Ion Trandafir își mai permite un rond: trece pe la solarile de legume, și ele în autogospodărire. Născut la țară, lingă Snagov, directorului îi place să creadă c-a rămas ce-a fost, adică țără, iar treaba asta nu-l deranjează. Glumind numai pe jumătate, el se recomandă drept un țaran care crește porci. Mai important e poate faptul că îi crește bine, ridicînd întreprinderea pe care o conduce la rang de avanpost al bătăliei pentru calitate. O calitate obținută prin rivnă, sudoare și inteligență.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

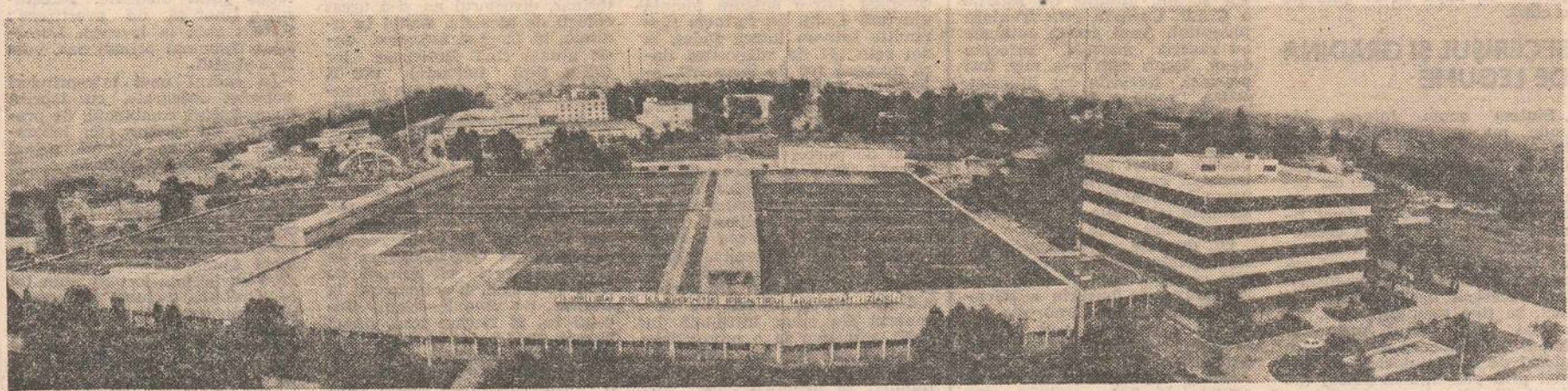

O primăvară de două decenii:

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

În nordul Capitalei, în zona ferită de zgomot și poluare a lacurilor – PLATFORMA PIPERA este un avanpost al creației tehnice și cercetării românești în domeniile de vîrf ale industriei. „Electronica” și liceul său, Întreprinderea de cinescoape, Întreprinderea de calculatoare electronice, Întreprinderea de elemente pentru măsurători industriale, Întreprinderea de echipamente periferice pentru tehnică de calcul „Conect”, Întreprinderea de întreținere și reparație a tehnicii de calcul, institutele de cercetări pentru automatizări, pentru tehnică de calcul și pentru cercetări electronice sau, către capătul platformei, Întreprinderea de elemente pentru automatizări, sînt unități noi, ridicate în Epoca Nicolae Ceaușescu și beneficiind de tot ce este nevoie pentru ca electronica, electrotehnica, informatica și alte științe – în egală măsură ale prezentului și ale viitorului – să-și afle terenul propice afirmării, să devină factori de impulsie a activității din toate domeniile economiei noastre. Reportajele ce urmează își propun să demonstreze că aceste idei, deseori formulate de președintele țării, au devenit fapte ce atestă resursele practic nelimitate ale inteligenței tehnice românești.

Cu douăzeci de ani în urmă dincoace de linia ferată era un maidan, iar dincolo de ea, o magazie, colinele, cîmpul și, mai departe, gropile adînci ale Piperei

Azi, pe aceleași locuri, o prestigioasă realizare a politicii inaugurată de Congresul al IX-lea,

o redută a tehnicii de vîrf

Platforma Pipera

Un viitor la timpul prezent

Dincolo de linia ferată ce desparte orașul de colinele și dealurile Pipera, unde se află un modest aeroport cu iarbă, unde au căzut avioane în cel de-al doilea război mondial și unde s-au dat lupte, se întinde acum o civilizație tehnică și lumea ei ciudată, cu alcătuirile ei de film științific, cu performanțele uimitoare care aduc cu secvențe din filmele științifico-fantastice. Cu douăzeci de ani în urmă, dincoace de linia ferată era un maidan, iar dincolo de ea, o magazie, colinele, cîmpul și mai departe, gropile adînci ale Piperei. Primii care au înfruntat singurătatea acestei periferii au fost lemnaarii, cercetătorii în domeniul prelucrării lemnului. Doar acolo e un aer senin, de stațiune, de livadă cu nuci bătrîni, cu pomi

rari, cu multă verdeată care intră pe ferestre, cu arcuri de trandafiri. Acolo, într-o clădire ridicată cu patru sau cinci ani în urmă, la etajul II, se află biroul secretarului științific al Institutului de cercetări și proiectări pentru industria lemnului. Într-unul din birourile Constanței Istrățescu, secretara științifică, o cercetătoare cu stagii îndelungate și experiență în domeniu se află un plan. Planul stabilește ce vom face și cum vom lucra în anul 2000 și în anul 2010. Trecutul a trecut, doar o monografie îl mai retine. A început marea bătălie pentru mileniul următor. Asta e una din încercările curajoase ale acestei epoci: dreptul și obligația fiecăruia de a gândi la viitorul său și al celorlalți. Nu avem nevoie de un

viitor care să vină oricum, la întimplare, la chereșul șansei. Nu te poți îndrepta și arunca spre viitor ca spre o prăpastie. Oamenii de aici îți dau senzația că se îndreaptă spre el ca spre un risc. Riscul de a câștiga. În curtea acestui institut care se ocupă de lemnul pădurii românești de azi și de mîine se află un monument. E un trunchi de brad, avînd o grosime de aproape un metru și jumătate, un copac de 393 de ani, crescut pe Valea Putnei, un trofeu natural, însăși amintirea pădurilor care n-au apucat mileniul al treilea. Dincolo de linia ferată a Piperei e o platformă industrială de mari proporții, ridicată în ultimii 20 de ani, una din ctitorii în care mileniul al treilea va poposi mai repede. „Epoca Nicolae Ceaușescu înseamnă actul de naștere al tehnologiei românești de vîrf, al unei platforme industriale în care s-au integrat perfect funcționalitatea, arhitectura, pregătirea cadrelor și spațiile sociale, un mod vizionar de a gândi o organizare economică pe măsura

evoluției științei și tehnologiei”, spunea Ion Somandru, secretarul comitetului de partid din Întreprinderea pentru elemente de automatizare. La una din marile expoziții organizate în Capitală la pavilionul expozițiilor, inginerul Roland Eugen Ionescu, directorul Întreprinderii Electronica, prezenta și o combina muzicală. Combina respectivă, abia apărută în magazinele noastre și intrată în casele oamenilor, era cel mai vechi aparat electronic produs de firmă. Și nu trecuseră decît doi ani de la apariția ei. Pe această platformă, avanpost al tehnicii românești, aparatele îmbătrînesc mai repede decît oamenii. Viteza acestei vremi nu-ți lasă timp de respirat. Cam la cîțiva ani după ce au început să se ridice zidurile instituțiilor de pe platformă, din Întreprinderea de elemente pentru automatizare, s-a desprins cea care urma să producă atît de discutatele calculatoare, pe atunci un subiect la modă. Nimeni nu făcuse un calculator. Abia dacă văzuse prin lume o întreprindere care le producea.

Și cei mai mulți o văzuseră de departe. România a cumpărat atunci o licență. Multă lume își imagina că vom produce la nesfîrșit același calculator. Dar în 15 ani Întreprinderea de calculatoare București a produs încă 25 de tipuri. În cîțiva ani, calculatoarele, subiect de presă și de dialog cotidian, au devenit o realitate pentru fiecare întreprindere. La institutul de cercetare de profil, în fiecare săptămînă copii din clasele mici, dintr-a doua pînă la cei mai mari, de liceu, se joacă și lucrează pe calculatoare. Această platformă și produsele ei au schimbat ceva în viața oamenilor, în reflexele lor cotidiene, în bagajul de cunoștințe, în competența lor. Fiecare, fără ea ar fi fost cu cîțiva pași în urmă, ar fi trăit mai încet. „Întreprinderea de calculatoare reprezintă încrederea tovarășului Nicolae Ceaușescu în capacitatea specialiștilor români de a fi în pas cu lumea. Ea reflectă curajul și modul vizionar de a gândi prezente în toate acțiunile și ideile președintelui țării”, spunea ingenera

Gabriela Grecu, secretara ad-junct cu propaganda in comite-tul de partid al intreprinderii. Calculatoarele prezente acum in toate unitatile economice din țara au insemnat un pas inainte. Productivitate, organizare, rigoare și eficiență, optimizare de consum de energie și cite și mai cite. După 12 ani de la înființarea întreprinderii, România este deja o producătoare de tehnică de calcul. Există deja idei recunoscute, care poartă marca Made in Romania.

Dincolo de întreprinderea Co-nect se aflau gropile Piperei. După cutremurul de la 4 mar-tie 1977, aici a fost adus molo-zul dărâmurilor. Era un peisaj dezolant peste aceste gropi astupate cu bucăți de ziduri. Dar oamenii de pe platformă, zi de zi, luni la rind au tot lu-crat la amenajarea terenurilor, le-au nivelat și-au adus de pe aiurea pământ roditor. Au tras conducte cu apă, au ridicat ma-gazin și garduri și în scurt timp au transformat un teren pără-sit în grădini. Au fost atît de mulți cei care au încercat ex-periența agriculturii la periferia metropolei încît terenul a trebuit împărțit și răsmărțit. Acum mai toate întreprinderile de pe platformă au citeva mil de metri pătrați pe care culti-vă legume. Întreprinderea Elec-tronică are cea mai frumoasă grădină. 9.000 de metri pătrați acoperiți cu solarii, cu culturi de legume, cu cotețe pentru animale, cu răsadnițe. Marin Cocolici, împreună cu doi gră-dinari care fac naveta de la Fierbinți și cu membrii O.D.U.S. și F.D.U.S. din întreprindere, în timpul lor liber, în ferestrele de timp, fac aici o producție de legume care se înscrie perfect în acel comandament al vremii noastre, să folosim eficient fiecare palmă de pământ. La grădina întreprinderii de elec-tronică industrială lucrează Nicolae Iorga, matrișter născut și crescut la țară, ajutat de Tudor Mitef, un bătrîn din vechea generație de grădinari bulgari, iar la grădina I.L.R.U.C. Ion Năciu, împreună cu Constantin Năstase și ajutați de electroniști, fac o legumicultură în toată legea. Inginerul Radu Simionescu este șeful atelierului de proiectare de la elemente de automatizare. În 1965 a apărut decretul de înființare al întreprinderii. În 1967 a intrat în funcțiune și economia noastră cerea cu insistență aceste ele-mente dar puțini oameni puteau spune ce sînt acestea, dar mai ales cum se fac. Cam în aceeași perioadă cînd platforma Pipera se îmbogătea în fiecare lună, anii aducînd diferențe enorme de la unul la altul, au început să sosească promoțiile de ab-solvenți de la facultățile înființate în aceeași perioadă. Electronică, cibernetică, aéro-nave și multe altele. Ele erau primul semn al domeniilor de vîrf care abia se nășteau în România trezită la un suflu nou de Congresul al IX-lea al partidului. Inginerul Radu Simionescu a absolvit facultatea de T.C.M. la București. Întreprinderea a cumpărat licențe străine de asemenea elemente și mulți se așteptau ca trimișii instituției să plece în continua-re pe alte meridiane, în ideea de a achiziționa și alte tipuri de asemenea elemente. Nimeni nu se gîndea sau mai concret spus nu avea încredere în asi-milări. Toți le socoteau un com-promis, o zbatere inutilă, o redescoperire a descoperirii, o reinventare a invenției. Dar în momentul în care, la modul responsabil și revoluționar, oreședintele Nicolae Ceaușescu, venit în vizită în întreprinde-re, le-a cerut să asimileze în producția internă aparatura ne-cesară, cei tineri de atunci au pornit una din cele mai diffi-cile campanii tehnice. „De aproape 15 ani nu mai fabricăm elemente cumpărate în licență. Am asimilat alte tipuri, le-am diversificat, am lucrat enorm la producerea unor elemente de automatizare necesare econo-miei naționale. Am ajuns să renunțăm la importuri, să rea-lizăm produse competitive, să ieșim pe piața mondială cu succese deosebite. De la un ate-lier de proiectare am ajuns să avem 8 asemenea ateliere. Am realizat sisteme de reglare au-tomată și alte sisteme de com-andă numerică pe care le liv-răm beneficiarilor interni și externi.

Întreprinderea de elemente de automatizare are acum citeva cercetători tineri care sînt au-tori de calculatoare de proces, de sisteme de reglare și de alte aparate electrice de mare per-formanță. Unii dintre ei au stau-tutul unor personalități în do-meniul. Poate numai faptul că despre personalitățile tehnice care încă nu au cucerit lumea se scrie mai puțin și nu mulți

sînt familiarizați cu figurile lor, poate că numai acestea îi im-piedică pe cercetătorii de 30 de ani să fie vedete. Cînd lumea va fi mai pasionată de un aparat decît de un erou de film, atunci toți vor afla despre Constantin Rădescu, despre Viorel Ioniță sau despre Radu Șerban.

Era simbătă pe platformă. Luni a fost o zi mai densă. Dar simbătă după-amiază, cînd toți erau departe, am trecut prin citeva întreprinderi dintr-o cu-riozitate simplă, cum arată o simbătă seara în firmele elec-trice și electronice. Era un aer difuz și umbros în aceste săli enorme, cu multe dulapuri, cu și mai multe mese, semănînd cu un laborator mărmur, cu o uzină experimentală părăsită. Ici și colo, cite un bărbat sau cite o femeie, cu o lampă de masă, lucrau la minusculele lor produse. Nu-i obligase ni-

Vrednicia ca inteligență

Într-o lume în care vrednicia este înțeleasă, din ce în ce mai limpede, ca o probă a inteli-genței, inginerul Radu Călă-rașu este unul dintre electro-niștii care știu să vorbească despre munca lor într-un fel, am zice, prietenesc, deci simpa-tic și pe înțeles, și în felul a-cesta începe să prindă contur și adevărul cuprins în primele rînduri ale unei recente monografii despre întreprindere. „Electro-nica”, se zice în această mono-grafie, „s-a înscris în rîndul faptelor trainice care atestă vrednicia poporului nostru”.

Radu Călărașu, șeful C.T.C. de la „Electronica”, este nepo-tul unui țaran din Moreni, Gheorghe, care s-a nimerit să fie printre primele victime ale zepelinului nemțesc venit de peste Dunăre, deasupra Bucu-reștiului, cînd intrasem în răz-boi. În august '916. Omul vroia să-și facă niște cumpărături și

meni să-și petreacă simbăta după-amiază într-o secție, în-tr-un atelier sau într-un labo-rator. Voiau să ajungă la ceva, voiau să afle răspunsul la pa-riul lor cu o idee, cu un apar-at. Cei tineri care ajung pe platformă, descoperă ușor că sensul existenței lor vine de la acel dicton simplu care spune, fă ceva! Cei plecați cîștigaseră pariul cu ei. Aparatele funcțio-nau ireproșabil. Cei rămași mai mult voiau și ei să afle răs-punsul, asta în contextul în care platforma Pipera este ea însăși răspunsul afirmativ și pariul cîștigat cu potențialul creator al inteligenței romă-nești. În ea se regăsește o țară și o epocă și în ea se regă-sește fiecare om. Răspunsul fiecăruia, după ani sau luni de căutări este un da hotărît.

BOGDAN NISIPOLU

vreo zece mii de aparate de ra-dio dar destul de repede după aceea, și în timpul războiului și după război, încercau să sub-ziste fabricînd tot felul de ju-cării sau, bunăoară, cutii de cremă de ghetă. Acele ateliere avuseseră o soartă destul de ne-fericită. Începuseră a fi con-struite prin '34 dar cum situa-ția politică începea a fi tot mai tulbură în Europa se înțelege că, în perspectiva unui război pe care unii îl credeau chiar mai apropiat decît a fost, inves-tițiile au fost restrînse și așa se explică de ce fabrica de pe strada Baicului s-a deschis în magazinele cu care se începuse construirea proiectatei fabrici. În orice caz, după naționaliza-re, cînd fabrica începuse să pro-ducă eroicul aparat de radio „Record”, cu căști, Radu Călă-rașu deprinsese și el să con-struiască de unul singur galene și știa că o rezistență electrică

nou, multe erau pe cale de a se schimba, cu două luni în urmă avuseseră loc, în iulie, Con-gresul al IX-lea al partidului de la tribuna căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu rostise cu-vinte clarificatoare și de bun augur pentru dezvoltarea in-dustriei electronice românești, fapt care astăzi își vedește în-treaga însemnătate prin chiar împrejurarea că el a fost subli-niat în momentul cînd se hotă-ra o creștere de proporții a in-dustriei naționale. Și pînă să termine Radu Călărașu faculta-tea, în '71, hotărîrile Congresu-lui al IX-lea se și materializa-șeră în realități impresionante, începuse să prindă contur plat-forma industrială Pipera, una dintre cele mai spectaculoase și însemnate ctitorii ale Epocii Nicolae Ceaușescu. Radu Călă-rașu își amintește de parcă s-ar fi întimplat ieri cum în vara anului 1969 a venit pentru pri-ma dată aici, pe locul unde fu-șese altădată un aerodrom, și cum a trecut împreună cu alții pe poteci și drumeaguri mărgi-nite de bălării mai înalte decît statul de om și cum în noua secție de montaj aparate de ra-dio și televizoare ce se con-struiau aici a intrat, pentru pri-ma oară, pe fereastră, pentru că nici nu fuseseră încă mon-tate ferestrele largi ale halei. Iar după absolvirea facultății, cînd i s-a încredințat conduce-rea controlului de calitate în noua fabrică a „Electronicii”, s-a mai construit aici un labo-rator de cercetare și proiecta-re al întreprinderii, o secție de mase plastice iar mai încoace, în anii din urmă, liniile de fa-bricație a televizoarelor color și o serie de linii noi de fabrica-ție a produselor audio-vizuale. În acest rîstimp, zice Radu Călă-rașu, marea bătălie a fost de a atinge un nivel de calitate competitiv, pentru că numai astfel s-a putut produce intr-aerea aparatelor fabricate la E-lectronica pe piețe de tradiție și

este înțeleasă, din ce în ce mai limpede, ca o probă a inteli-genței, la „Electronica” inteli-gența a fost și rămîne dovada vredniciei.

DUMITRU ELIADE

Piesă abia începută pentru pian electronic

Ai sentimentul, discutînd cu inginerul Stelian Pătruțescu, di-rectorul Liceului industrial „Electronica” de pe platforma Pipera, că ai de-a face cu un proaspăt absolvent de facultate, pus pe fapte mari și neatins de vreo urmă de rutină. Un om care n-ar zice niciodată nu se poate. Un om care a visat să a-jungă dascăl de o anumită spe-cialitate și a ajuns. Cu un cuvînt — un om care face. Este, cu toate acestea, unul dintre cei mai vechi directori de școală din țară, ocupînd — fără morgă — acest post din 1971, adică de cînd a pornit, ca școală profes-sională, liceul de astăzi. Au trecut prin această școală vreo 15.000 de elevi, cei mai mulți lucrînd acum chiar pe platformă (cam jumătate dintre muncitorii și specialiștii Piperei), restul în-torcîndu-se la Tirgoviște, Curtea de Argeș sau Iași de unde au venit spre a învăța meseria. Mărturisesc a fi fost întodeau-na circumspact cu liceele foarte mari ca număr de elevi, ex-periența de fost profesor spunîndu-mi că în asemenea locuri e mai mult spațiu pentru indis-ciplină, pentru dezordine. Însă la „Electronica” lucrurile nu stau nici pe departe așa. În pri-mul rînd pentru că este o școala foarte căutată, concursul de admitere și cel de treaptă adu-cînd cam trei candidați pentru fiecare loc. Apoi, dincolo de calitatea pregătirii teoretice, elevii vin aici din interes pen-tru practica productivă, activi-tate care îi pune în situația de a executa lucrări deosebit de complicate, care, pentru setea de nou și de performanță a a-dolescenților, reprezintă tot atî-tea atracții. Nu atît faptul că se realizează aici, anual, produ-se în valoare de aproape 20 mi-lioane lei spune totul, ci acela că aici se lucrează televizoare ce se exportă în Olanda, că li-ceul este singurul producător din țară de cordoane pentru in-troduș în priză sau că elevii execută scule de ceasornicărie pentru tehnică de calcul. Buna pregătire practică a absolvenților determină întreprinderile să-l solicite în permanență, asta și pentru motivul foarte sim-plită că mulți dintre ei pot intra să lucreze direct în secțiile de deparare.

Inginerul Pătruțescu vorbește despre liceu cu o pasiune cuce-ritoare. El însuși specialist re-cunoscut în domeniu — autor al manualului de Receptoare de televiziune pentru clasa a XII-a și al altuia, în curs de apariție, cuprinzînd lucrări practice de deparare —, acest director de liceu s-a molipsit, evident, de tinerețea elevilor săi. L-am găsit preocupat de pregătirea echipamentului pen-tru echipele absolvenților și profesorilor care urmau să se întilnească, a doua zi, într-un extrem de important meci de fotbal, dar și frămîntat de în-trebări legate de lipsa de inter-es cu care mai sînt citeodată privite realizările învățăcelilor săi. (Ei au realizat, de pildă, un pian electronic cu așiaș, care a primit anul trecut pre-miul întii pe țară la Sesiunea de referate și comunicări știin-țifice ale elevilor. Dar iată că nimeni nu mai zice nimic des-pre acest pian, cum nu se poate mai util pentru învăța-re muzicii de către copii. În plus de asta e și foarte ieftin, cu numai citeva mii de lei fiecare școală putînd să-și procure unul.) Sare adeseori de la una la alta — de la re-zultatele obținute de absolven-ții din anii trecuți la concursu-riile de admitere în facultăți (unde au intrat mai mult de jumătate din fiecare promoție) la faptul că prima grupă de robotizare de la „Automatică” are în componență și cinci foști elevi ai săi; de la men-țiunea obținută anul acesta la Olimpiada de matematică, faza pe țară, de un elev de aici, și care a fost singura distincție

DAN MUCENIC

(Continuare în pagina 17)

Fotografii de PAUL AGARICI

I-a prins moartea pe strada Ga-broveni, unde a și existat pînă într-o vreme o placă de mar-mură în memoria nevinovatei victime. După el au rămas zece copii pe care numai bunica lui Radu Călărașu ar fi putut să spună cum i-a crescut. Printre ei aflîndu-se și tatăl lui, Mihael, care era doar un copilăndru cînd în toamna tîrzie a aceluiași an 1916 s-a numărat printre cei ce-au dat foc sondelor înaintea ca ele să ajungă să fie numărate într-o limbă străină. Pentru fa-pta aceasta soldații cu chivără imperială i-au pus cătușele la miini, cînd au intrat în Moreni, dar el a reușit să scape printr-o întimplare norocoasă și să-și piardă urma într-un sat aflat mai spre munte, Tuicani. După război, ajutat de un frate mai mare, Ion, maistru sonda, ta-tăl lui Radu Călărașu a urmat Politehnica la Timișoara și s-a întors să lucreze la „Dacia” și la „Astra Română”, unde în timpul războiului al doilea a fost concentrat pe loc. Radu Călărașu are 47 de ani și se în-țelege de ce amintirile copilăriei lui sînt pline de huruitul ame-nințător al motoarelor de bom-bardiere și-al sirenelor de alar-mă aeriană. Prin acea vreme, n-avea cum să știe atunci dar a aflat mai tîrziu, atelierele care fuseseră construite de concer-nul Philips în București, pe lingă Gara de Est, pe strada Baicului, decăzuseră destul de serios, prin '39 prodususeră

se poate face, la urma urmel, dintr-o simplă bucată de carton înnegrită bine cu creionul. Așa se înțelege de ce, după absolvi-rea liceului, a finit să dea ad-miterea la o școală de depa-natori radio și televizoare. Din 400 de candidați pe 30 de locuri a intrat primul, asta a fost si-tuația, și în dreptul numelui lui cineva scrisese pe listă să se prezinte la cancelarie. Acolo i s-a spus de către profesori că vroiau să-l cunoască, atîta tot, pentru că făcuse o lucrare scri-să foarte bună. Începînd din '59, trei ani a făcut practică la E-lectronica, unde s-a și angajat ca muncitor după absolvirea școlii. Atunci, își amintește, s-au dat niște teste, de care se vede că trecuse cu bine, și s-a nimerit că a mai cîștigat și ni-ște concursuri, în urma acestor probe fiind luat să muncească la laboratorul de măsurători al controlului tehnic. În labo-ratoru acela lucra și unul dintre bătrînii ce munciseră în atelierele „Philips”, Gheorghiu se numea, și omul acela era un muncitor de elită, fără indoială, pentru că despre el Radu Călă-rașu vorbește cu considerația pe care o datorează oricăruia dintre bunii lui profesori de la școală sau, mai tîrziu, de la fa-cultate.

În toamna anului 1963, cînd a început să urmeze cursurile se-rale ale Facultății de electroni-că, ceva se schimbaseră în viața întreprinderii, bătea un vînt

cu exigențe deosebit de stricte. Furnizorii întreprinderii, fie-care în parte, și muncitorii în-treprinderii, fiecare în parte, au avut de luptat cu ei înșiși pen-tru atingerea necesarei perfec-țiuni certificate prin mijloace de control al calității dintre cele mai moderne. Și este un adevăr pe care-l poate pricepe oricine, fără a fi deloc electronist: spre deosebire de televizoarele fabri-cate în urmă cu zece ani, fia-bilitatea televizoarelor produse acum de „Electronica” este de 10 ori mai mare și asta însem-nă că nivelul calitativ al fabri-cației în această întreprindere corespunde, fără nici o urmă de indoială, celor mai înalte cerințe ale pieței interne și ex-terne. În istoria ei, „Electroni-ca” a făcut, ni se spune, vreo 10 milioane de televizoare și vreo 20 de milioane de aparate de radio și este de reținut, fără a intra în detalii tehnice, că străduința muncitorilor și spe-cialiștilor de aici a fost ca un astfel de aparat electronic, re-prezentînd un organism compus din mai multe piese, să se com-porte, cum zice inginerul Radu Călărașu, cu siguranța cu care se comportă „o singură piesă”. Mai mult de 80 la sută din pro-ducția pe acest an este destina-tă exportului iar angajamentul întreprinderii este de a depăși valoarea producției-marfă des-tinată exportului în acest an cu peste 25 la sută.

Într-o lume în care vrednicia

De la adunarea generală ODUS, la viața de zi cu zi a întreprinderii

Omeneste, despre marmură

Băieții au coifuri făcute din ziare, iar în jurul lor sclipesc blocurile albe, tăiate drept, la milimetru. Constantin Rotaru privește în jur cu ochii omului care știe cam totul despre meseria asta, de tăietor și cioplitor în marmură. Îmi spune apoi, în biroul său, că-i place cum lucrează tinerii, că el de 30 de ani și mai bine, de când a venit la „Marmura”, numai la asta s-a gândit, la cuburile și bucățile de placaje de diferite culori pe care nu se înscrie numele întreprinderii care le-a produs, dar care trebuie să se vadă, să se știe că de aici, de la „Marmura” București provin. Acum, când stațiile Metroului sau pasajul Muncii poartă amprenta prelucrătorilor și montajului întreprinderii sale, când cei ce vor pătrunde în Teatrul Național, în Palatul pionierilor sau vor trece pe Bulevardul Victoria Socialismului au să poată admira finețea unor execuții de mare precizie și efect, acum, deci, poate spune că lucrurile au intrat pe făgașul cel bun, cel dorit. Și președintele consiliului oamenilor muncii își continuă exemplificările vorbind despre producția destinată exportului, despre inițiativele oamenilor întreprinderii legate de aflarea unor soluții cât mai eficiente pentru respectarea termenelor și calității cerute de contractele încheiate. Comunisti, uteciști, membrii ai O.D.U.S. — lucrătorii de la „Marmura” au reușit, ca, împreună, să rezolve o seamă întreagă de probleme de producție, în primul rând, dar și probleme ce țin de cât mai buna gospodărire a unității lor și de nivelul lor de viață, în ultimă instanță. Atât președinta O.D.U.S., arhitecta Irina Popovici (și ea de peste trei decenii în întreprindere), cât și secretarul organizației de tineret, Eugen Ianoș, vorbesc despre activitatea organizațiilor în fruntea cărora se află ca despre a uneia singură, avind un singur obiectiv — cât mai bunul mers al producției. Fie că este vorba de recuperarea unei însemnate cantități de fier vechi din depozitele unității, de reparațiile făcute la una din secțiile întreprinderii sau de repararea paleteilor pe care se pun placajele de marmură — toate aceste acțiuni de muncă patriotică se realizează cu aportul tuturor oamenilor de la „Marmura”, cei care au ridicat și căminul de nefamiliști (cu scara, se putea altfel?, de marmură și cu dale mozaicate în bucătării și băi), cei care se preocupă de cât mai buna aprovizionare a microcantinei (de curind reamenajată, avind pereții acoperiți cu un

material frumos și rezistent, „marmoroc”), cei care zugrăvesc, de cite ori este nevoie, întreaga clădire și se îngrijesc de exemplara ei curățenie. Dar dincolo de aceste acțiuni, să le zicem strict gospodărești, cei peste o mie de oameni ai muncii din întreprindere, membri ai uneia sau alteia dintre organizațiile ce alcătuiesc F.D.U.S., și-au propus să rezolve — și au rezolvat — și o serie de probleme strict tehnice, rezolvări ce au condus, până în prezent, la depășirea planului pe primul semestru la toți indicatorii. „Activitatea organizațiilor noastre — spune inginerul Francesco Sacheti, șeful atelierului de proiectare — se canalizează, în principal, în direcția valorificării superioare și integrale a materiei prime. Chiar existența atelierului nostru, singurul din țară care se ocupă de stereotomie, adică de găsirea celor mai bune soluții pentru decorarea suprafețelor unor clădiri, este un asemenea exemplu. Noi știm mai bine ca oricine de ce materiale dispunem și, în funcție de ele, cum pot fi elaborate planurile”. Dar mai există și alte exemple: unul, de dată foarte recentă, este legat de realizarea unor prese mici pentru confecționarea dalelor mozaicate destinate exportului; altul — de realizarea unor interesante și durabile pardoseli din spărturi de travertin; în fine, s-a ajuns la utilizarea fiecărei fărâme de marmură, fie pentru dalele mozaicate, fie pentru pardoseli de placaj cu contur poligonal, alcătuite din bucăți mai mici de marmură, dar a căror combinație dă interesante efecte cromatice.

Activitatea Organizației Democratice și Unității Socialiste, alături de a celorlalte organizații de la întreprinderea „Marmura”, este concentrată asupra unor probleme cu adevărat importante și, neînconjurată de prea multe hirtii sau angajamente, își dovedește, în fiecare moment, eficiența. „Să vorbim omeneste despre marmură!” — au fost primele cuvinte pe care mi le-a adresat Constantin Rotaru, ele voind să spună că oamenii întreprinderii sînt profund interesați de realizările unității lor, că eforturile și inteligența li se regăsesc în tot ceea ce produc și vor să producă în continuare, cât mai bine și cât mai frumos. Afară, printre blocurile de marmură orbitor de albe, băieții purtind coifuri de ziare pe capete munceau mai departe, asudind în cel mai omenesc mod cu putință.

DAN MUCENIC ■

Argumentele conștiinței — faptele

I.F.M.A., întreprinderea de fabricarea și montarea ascensoarelor București, este singura cu acest profil din țară. Buna funcționare a multor clădiri industriale, social-administrative și de locuit depinde de livrarea la timp și funcționarea în cele mai bune condiții a ascensoarelor cu care sînt dotate. Calitatea, deci, este aspectul muncii care preocupă în cel mai înalt grad pe toți oamenii muncii de la I.F.M.A., este problema cea mai dezbătută în organizațiile de partid, grupele sindicale și organizațiile democratice și unității socialiste.

În recente adunări generale ale O.D.U.S. de o atenție deosebită s-au bucurat, așa cum e firesc, sarcinile de producție, realizarea planului la toți indicatorii, calitatea muncii, ordinea și disciplina, economisirea energiei, a materialelor și materiilor prime, recuperarea, refolosirea și recondiționarea materialelor, a pieselor și subsansamblelor.

— În cele șase Organizații ale democrației și unității socialiste existente în întreprindere, în care activează peste 400 de membri, ne spune inginerul Ștefan Stoian, vicepreședintele O.D.U.S., activitățile gospodărești au cea mai mare pondere. Conștiința socialistă a membrilor O.D.U.S. este din ce în ce mai ridicată. În adunările generale, în formele de învățămînt politic organizate în întreprindere dezbate probleme de producție care implică pe toți

membrii. Într-un colectiv mare și nu întotdeauna omogen, s-a reușit să se creeze o opinie unitară, înaintată față de muncă, față de interesele generale ale colectivului, ale întreprinderii. S-o recunoaștem, în urmă cu cîteva timp se mai constatau unele atitudini de nepăsare, de neglijență față de bunurile întreprinderii. Soarele era sus pe cer și becurile încă mai ardeau fără rost. Același lucru privind recuperarea și sortarea materialelor refolosibile. În întreprindere au fost amenajate containere la fiecare loc de muncă pe sortimente de materiale: feroase, neferoase, cabluri electrice, span de fier și fontă. Numai membrii O.D.U.S. au recuperat de la începutul anului 30 tone de metal. În mod special se poate remarca faptul că membrii O.D.U.S. participă din plin la toate problemele importante ale întreprinderii, participarea lor la viața politică fiind din ce în ce mai pregnantă, iar sarcinile organizațiilor tot mai precise, multe din ele asumându-și-le din proprie inițiativă.

— Trăim încă sub impresia ultimei vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la întreprinderea noastră, completată de Grigore Moșoiu, secretarul Comitetului de partid. Acest eveniment de seamă a avut loc doar de cîteva zile, în data de 27 iunie. Ca și în urmă cu un an când tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a onorat cu prezența, indicațiile pe care le-am

MĂRTURII DESPRE UN TIMP EROIC

Largi deschideri teoretice, mari înfăptuiri practice

Există evenimente majore în viața unui popor de care depinde însuși destinul său istoric. Un asemenea eveniment poate fi considerat pe drept cuvînt și cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, prag de conștiință în viața unei întregi națiuni, motorul și miezul dialectic al unor profunde schimbări în viața economică și socială a țării. De atunci au trecut două decenii, dar dimensiunea temporală nu este singura unitate de măsură a istoriei; alături de ea stă încărcătura de date și fapte ce fac ca timpul să capete axe axiologice distincte. Bilanțul realizărilor în cei douăzeci de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea este bogat și revelator. A fost creată o puternică bază tehnico-materială ca urmare a înfăptuirii cu consecvență a politicii de industrializare a țării. A fost înfăptuit un complex economic național modern în care se imbină organic industria, agricultura și celelalte ramuri ale economiei naționale. Astăzi România se înfățișează ca o țară industrial-agrară, cu o puternică industrie, cu o agricultură avansată în proces de modernizare. În perioada 1965—1984 venitul național a crescut de 5 ori, au sporit veniturile reale ale oamenilor muncii. Odată cu dezvoltarea economică, învățămîntul, știința, cultura și alte domenii de activitate s-au înscris pe aceeași trajectorie. Pe această bază a fost

posibilă încadrarea activă a României în diviziunea mondială a muncii, promovarea largă a schimbului de valori materiale, tehnico-științifice și culturale. Dacă în 1965 țara noastră întreținea relații economice și comerciale cu 98 de țări, astăzi numărul lor este de peste 150. Evident, zestrea spirituală și materială dobîndită de poporul nostru în această perioadă ar putea fi ilustrată și cu alte impliniri consemnate statistic.

Am avea însă o imagine restrînsă, unilaterală asupra semnificației Congresului al IX-lea al partidului dacă ne-am referi numai la înfăptuirile practice fără să evidențiem deschiderile teoretice oferite de documentele Congresului al IX-lea și de documentele ulterioare ale partidului. Cu deplină îndreptățire, de la tribuna istoricului congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că: „Marxismul este o știință vie, care se dezvoltă și se îmbunătățește necontenit, sintetizînd experiența istorică și concluziile dezvoltării sociale”. Îndemnul secretarului general al partidului de a ne raporta mereu la realitate, incurajează și fertilizează munca de cercetare științifică, oferă teren prielnic pentru dezvoltarea creatoare a gândirii teoretice și a acțiunii practice, permițînd realizarea unor calități noi și în aceste sfere de activități umane. Pentru cadrele și cercetătorii din dome-

niul științelor sociale, dar nu numai pentru aceștia, o însemnată deosebită o are teza formulată în documentele Congresului al IX-lea și în alte documente ale partidului, privind necesitatea promovării dialogului cu alte curente și școli de gândire. Acest dialog este necesar și posibil în primul rînd pentru că marxismul însuși este o gândire deschisă, receptivă la realizările științifice pe plan mondial și în al doilea rînd pentru că există probleme comune cu care se confruntă întreaga omenire și care nu pot fi soluționate decît prin efortul concertat al tuturor forțelor progresiste și democratice din lumea întreagă. Promovarea dialogului nu înseamnă însă renunțarea la intransigența revoluționară, la spiritul de discernămint, ci, dimpotrivă, angajarea unui schimb de opinii competent și responsabil, specific caracterului creator al marxismului.

Prin deschiderile sale, prin suflul pe care l-a imprimat societății noastre, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român va rămîne înscris cu litere de aur în istoria țării, a civilizației sale contemporane. Este de datoria fiecăruia de a se ridica prin fapte și prin înțelegere profundă la înălțimea mărețelor principii și teze fundamentale formulate cu două decenii în urmă de istoricul Congres al IX-lea, a strălucitelor idei și teze cuprinse în opera de înestinfabilă valoare teoretică și practică a conducătorului partidului și statului nostru, pe deplin validate de viață în decursul celor 20 de ani ai Epocii Ceaușescu.

prof. univ. dr. ION BULBORA

primit au constituit pentru noi sarcini de primă urgență, la îndeplinirea cărora am trecut chiar de a doua zi. Am primit sarcina să probăm în cadrul întreprinderii ascensoarele pe care urmează să le montăm. Chiar astăzi, 3 iulie, după program, O.D.U.S. nr. 1 — Atelierul strungărie, construcții metalice — are sarcina să asigure frontul de lucru pentru constructorul care de mîine va începe execuția turnurilor de probă. Deasemenea, incinta din strada Orhideelor, unde, tot la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, urmează să organizăm o linie de jocuri mecanice de agrement va fi pregătită în cel mai scurt timp. Membrii O.D.U.S. sînt în marea lor majoritate muncitori, tehnicieni și ingineri pe care ne bazăm în toate acțiunile importante. Strungărița Sanda Cionoiu, președinta O.D.U.S. nr. 1, maistrul Nicolae Stancu, președintele O.D.U.S. nr. 2, șeful de echipă Aurel Ceaușu sînt fruntași în muncă, în primele rînduri cînd este vorba de organizarea unor acțiuni. Sub îndrumarea lor, cu aportul nemijlocit al celorlalți, s-au asimilat și executat produse pentru metroul bucureștean sau ansamble complexe pentru export, s-a contribuit la executarea unor dispozitive care au dus la creșterea rea substanțială a productivității muncii. Să spunem că prin contribuția tuturor oamenilor muncii din întreprindere, aceasta și-a îndeplinit lună de lună sarcinile de plan și chiar mai mult decît atât. Anul trecut am fost evidențiați pe ramură. Calitatea produselor noastre a crescut de la an la an, ceea ce sperăm că a fost observat de către beneficiarii noștri. Reclamațiile în perioada de garanție de un an s-au redus. Unele din reclamații în această perioadă se datorează mai mult deficiențelor motoarelor furnizate de I.M.E.B. și a troliilor de la Cimpina. Un alt aspect al activității noastre, la care au fost solicitate capacitățile tehnice și creatoare ale oamenilor muncii din întreprindere, a fost asimilarea unor produse destinate locuirii importului: glisterele și troliile. Ele se realizează în colaborare cu Institutul de cercetări metalurgice și cu întreprinderea „Neptun” din Cimpina. Sintem uneori trecuți pe

planul doi de furnizorii acestor subansamble din cauza seriilor mici de care avem nevoie. Diversificarea producției — am realizat rezistențe, micromotoare de puteri mici pentru roboți industriali, mașini de calculat — ne-a solicitat deasemenea întreaga capacitate tehnică, puterea mobilizatoare. Mulți din membrii O.D.U.S. sînt cadre de bază ale întreprinderii: lăcătușii Constantin Petrescu, Gheorghe Pășărică, Vasile Nistor, Florea Dinu, Nicolae Ivan, forșorul Lucian Albeanu, galvanizatorul Simion Tănăsache, mecanicul Pompiliu Tănăsescu turnătorii Gheorghe Nae, Dumitru Stan, Vasilica Costea, Silvia Stoinescu.

Pe lîngă problema de producție, creșterea calității vieții oa-

menilor muncii din întreprindere, a preocupărilor spirituale reprezintă o altă direcție majoră a organizațiilor F.D.U.S., a conducerii administrative a întreprinderii. Cu aceste realități, întîlnite în fiecare întreprindere din România zilelor noastre, ne întîlnim și aici: creșe, grădinițe, pentru copiii oamenilor muncii, sală de festivități, o bogată activitate sportiv-culturală, tabelul de locuințe aproape în totalitate rezolvat, bilete în stațiunile de odihnă și tratament pentru toți solicitanții.

O activitate obișnuită și în același timp febrilă. Ea ar putea fi caracterizată succint așa: implicare totală și conștientă.

OPREA GEORGESCU ■

La chemarea Consiliilor F.D.U.S.

Frumusețea orașului — în grija locuitorilor

Mari împliniri artistice în contextul generos creat de Congresul al IX-lea al P.C.R.

MUZICA ROMÂNEASCĂ ÎN MOMENTUL EI DE MAXIMĂ ÎNFLORIRE

ANCHETA

NOASTRĂ

CINE SÎNT URMAȘII LUI ENESCU?

„Să dezvoltăm muzica, dansul românesc, tot ceea ce este creația poporului nostru! Nu trebuie să se alege după nu știu ce muzică sau dansuri importate din alte părți! Fiecare popor își are muzica, își are creația sa — și noi avem o creație minunată a poporului nostru și trebuie s-o cultivăm, s-o dezvoltăm, s-o ridicăm la un nivel nou, superior, s-o așezăm pe o bază și mai temeinică, pe baza concepției revoluționare despre lume.” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative de la Mangalia, din 4 august 1983. A cultiva muzica românească înseamnă nu numai a asigura și dezvoltarea necentenit cadrelor instituționale necesare (învățăminte muzicală, instituții muzicale, filarmonici, teatre muzicale, într-un cuvânt, o viață muzicală bogat susținută), ci și a face cunoscute succesele deosebite ale artei românești în acest domeniu, a educa un public de calitate, care să iubească și să stimuleze noua creație.

Un chestionar — sondaj, inițiat și comentat în paginile revistei noastre nu cu mult timp în urmă, cuprindea și solicitarea de a numi patru compozitori români reprezentativi. Aproape fără excepție, pe primul loc a fost indicat George Enescu, în vreme ce următoarele trei poziții au fost prea puțin disputate. În aceste zile premergătoare aniversării a două decenii de la Congresul decisiv al țării noastre, zile marcate de bilanțuri fructuoase în toate domeniile de activitate, ne facem o datorie de conștiință să aducem în fața cititorilor noștri o amplă dezbatere pe marginea momentului actual al muzicii românești. Cine sînt urmașii lui Enescu? — se întrebă ancheta noastră printre compozitori din diferite generații, pornind de la adevărul atestat de numeroase recunoașteri oficiale (premiu național, internațional obținute de creații muzicale românești, de compozitori români, participări de mare succes la festivaluri etc.) că muzica românească se află într-un moment excepțional, de maturizare a unei arte noi, care forțează tot mai mult porțile universalității.

Am adresat interlocutorilor noștri câteva întrebări cu arie largă de semnificație, străbătute fiecare de firul călăuzitor al convingerii că muzica românească, muzica mare, rod al talentului și trudei altor merituosi slujitori ai acestei arte — poate constitui o autentică tribună a valorilor spirituale ale poporului nostru, a valorilor morale ale timpului pe care îl trăim. Evident, ancheta noastră nu-și propune să epuizeze vastul teritoriu al creației muzicale contemporane, ci doar să prezinte opiniile unor nume de prim rang în arta sunetelor.

1. Care credeți că este locul actualei școli de compoziție românească în context european?
2. Cum s-a ajuns la deosebita eferescență a fenomenului compozițional din ultimele două decenii? Care sînt sursele ei?
3. Cum se desprinde specificul românesc din imensa diversitate stilistică prezentă în muzica momentului actual?
4. Care este ponderea celor doi factori majori ai oricărui progres — tradiție/inovație — în cazul muzicii contemporane?
5. În ce fel conlucrează creația muzicală cu receptarea ei la nivel teoretic (critică muzicală, muzicologie)?

Răspunsurile la întrebările de mai sus în paginile 10—11

Liberi și stăpîni

Douăzeci de ani de viață artistică a unui popor, perioadă care se desfășoară începînd de azi-pînă în zilele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., este un timp de vreme prea apropiat care se confundă cu propria mea existență, așa încît orice încercare de evaluare, indiferent de criterii, nu poate fi întreprinsă decît prin prisma unui subiectivism, liber și în același timp deplin responsabil asumat lăsînd altora și poate altui timp îndatorirea-privilegiu de a corobora aceste opinii subiective într-o sinteză obiectivă a acestei durate, după cum ne învață dascălul G. Călinescu.

Douăzeci de ani pot fi mulți, foarte mulți!, după cum, în același timp, pot fi nedrept de puțini. Iată de ce cantitatea în sine, numărul efectiv trebuie, cred eu, luat în considerare doar ca un reper orientativ, ca o constantă obiectivă în raport cu care să circumscriem visele și realizările noastre luate, atît fiecare în parte, cît și ca o opinie artistică generică a noastră, a tuturor.

Noi, această „Generație a Congresului IX.”

După opinia mea acești douăzeci de ani, în lumina judecăților axiologice, repre-

zintă pentru arta românească mii de ani de realizare artistică deoarece fiecare dintre noi am parcurs acest timp pe un drum propriu de desfășurare și desăvîrșire a indeletnicirii noastre artistice.

Căutările fiecăruia dintre noi sînt tot atîta timp.

Izbinzile fiecăruia dintre noi sînt tot atîta alt timp. Un timp de frumos și desfătare gîndit și oferit cu generozitate receptorului de artă din țara noastră, românului, deoarece acesta ne interesează în primul rînd, precum și celor de alt neam și grai, cu binecunoscuta și tradiționala ospitalitate românească.

Privind strădaniile noastre artistice, această lume minunată a iubitorilor de artă, lume care dă sens întregii noastre existențe, printr-un miracol săvîrșit de propria lor putere de înțelegere, trăiește tot atîtea vieți cîtă viață găsește în opera de artă; fie ea între copertile unei cărți, în sunetele unei muzici, în rama unui tablou, sau în trăirea de dincolo de pătratul de pinză, de sticlă sau mai ales acela de suflătoare, al scenei.

Cîte modalități artistice de a aborda subiectul, cîte stiluri („stilul de omul”) de a-l oferi, tot atîtea vieți trăite.

Așa încît, douăzeci de ani de viață artistică... e mult?, e puțin?

Oricum, îngăduindu-ne pen-

tru o clipă gestul-răgaz de a ne privi viața peste umăr, nu se poate să nu remarcăm că această preocupare de diversificare a mijloacelor de expresie reprezintă o constantă de tradiție în arta românească înțelegă ea o parte organic integrată și definitorie a artei europene.

În lumina acestor realități, imboldul de a continua, neobosit, căutarea a noi și noi forme de reprezentare a vieții și aspirațiilor noastre cele mai legitime își găsește o

Mărturii despre un timp eroic

strălucită expresie în cuvintele secretarului general al partidului nostru: „

„Sîntem pentru o largă libertate de creație, dorim să avem o literatură și o artă diversificate din punctul de vedere al formei, al stilului, ne pronunțăm hotărît împotriva uniformizării și șablonismului, a rigidității și dogmatismului. Considerăm că a accepta șablonismul, uniformizarea, rigiditatea înseamnă a sărăci viața spirituală și culturală a poporului nostru. Este de înțeles că activitatea creatoare a unui popor, în toate domeniile, se poate desfășura cu succes numai în condițiile cînd omul se simte liber și stăpînit pe destinele sale.”

MIRCEA ALBULESCU ■

Năvalnica lumină

Vorbînd despre devenirea mea artistică, despre continua mea devenire artistică, pentru că, în fond, este vorba de un foarte complex proces pe care eu personal nu-l vreau niciodată, încheiat, intrucît asta ar însemna să ating perfecțiunea însăși, sau, dimpotrivă, ar mai putea însemna cantonarea mea la un anumit nivel pe care să n-am puterea să-l mai depăș-

șesc, deci, vorbînd despre continua mea devenire, pot spune că ea a coincis cu manifestarea însăși a artelor plastice, a artelor decorative în mod special, în ultimii 20 de ani, perioada în care România a cunoscut în toate sectoarele activității ei, inclusiv în cele strict artistice, aerul curat și puternic al innoirilor propuse și apoi traduse în fapt de lucrările istoricului Congres al IX-lea. A fi contemporan, în chiar momentul formării și afirmării tale, ca om și ca artist, cu o astfel de epocă în care țara și-a deschis larg spre lume ferestrele gîndirii și acțiunii sale, înseamnă, firește, a te bucura de o șansă teribilă, o șansă istorică. Imi aduc aminte că, pînă să deschid și eu ochii spre lumea artiștilor plastici, expozițiile erau pline de aceleași și aceleași lucrări, toate o

apă și un pămînt, una mai inexpresivă decît alta, motiv pentru care săliile expozițiilor erau mai mult pustii, imediat după lucrările celui istoric congres am simțit, dacă ar fi să mă iau numai după lucrările ce au început să fie expuse în galerii, că se întimplă ceva cu totul și cu totul deosebit, ceva care seamănă cu venirea unei primăveri mult așteptate. Eram student, viitor artist plastic, și trăiam cu toți porii acea năvalnică lumină care ne pătrundea în suflet și-n conștiință. Arta redevenea artă, așa cum riul, eliberat de gheturi, redevenea riu. Am înțeles atunci, ca oricare alt coleg al meu, că artei noastre nu i se cerea decît să exprime adevărul, viața fremătătoare din jurul nostru, nespusa frumusețe a acestei vieți. Mă nutream, cu alte cuvinte, cu marile avinturi și extraordinarele entuziasme pe care ochiul și puterea mea de a înțelege le detecta în conștiința trezită la viață, la demnitate, a întregului nostru popor. Și cred cu tărie că devenirea mea artistică se iluminează în continuare la flacăra curată a acelor timpuri al căror contemporan am avut șansa să le fiu, timpuri ce se continuă în mod fericit și azi, după 20 de ani, epocă în care opera de artă înfrumusețează chipul nou al orașelor patriei cu zeci și zeci de monumente ce nemuresc faptele de eroism ale trecutului și, în egală măsură, ctitoriile socialismului.

DAN BÂNCILĂ ■

Cine sînt urmaşii lui Enescu?

bătătorite și comode, cînd, în loc să riște și să fie hulită, este aplaudată și se bucură de toate consacrarile, cînd încetează a fi îndrăzneată și se blazează, ea nu mai este avangardă și avem de a face, doar cu un academism al avangardei. Avangardă sînt Beethoven, Turner, Ives, Schönberg, Brăncuși, Urmuz. Dar poți fi prospectiv fără a fi avangardist, poți fi aplaudat și să te lase rece, poți fi colegial și singur totodată. De ce atîta dorință de a fi numit avangardist? Nu cumva, fiindcă a devenit un lucru prea comod, avantajos, plăcut?

Anatol Vieru

„MUZICA ROMĂNEASCĂ DE AZI ESTE ÎN SINCRONIE CU CEA EUROPEANĂ”

1-5. Muzica românească de azi este în sincronie cu cea europeană și se poate vorbi despre un dialog între ele. Ce va să zică sincronie? Oricum, nu o corespondență bijectivă între fiecare compozitor român și fiecare compozitor „european”; în toate țările culte europene există compozitori de toate orientările stilistice; la fel și în România. Problemele compo-nistice care îi preocupă pe compozitorii români sînt apropiate de cele ale compozitorilor francezi sau englezi. Un compozitor român, azi, nu-și poate spune: muzica asta o scriu „pentru Europa”, pe cînd pe cealaltă o scriu „pentru România”. Al-tădată compozitorul român studia în Europa și se întorcea în țară pentru a pune în aplicare ceea ce a învățat; astăzi se întimplă mai curînd contrariul. Muzica românească contemporană este considerată în Europa ca o școală notabilă. Școala? Poate că termenul nu este cel mai potrivit. Compozitorul român nu are o uniformă de școală; putem spune mai degrabă că este o mulțime de personalități distincte cu preocupări comune. Din Europa se vede, cumva, mai bine ceea ce este comun în muzica compozitorilor români. Noțiunea de export-import în creația contemporană românească și-a pierdut sensul; orice denivelare între cei doi termeni este pernicioasă.

Spre deosebire, poate, de muzica altor țări (a unora doar), muzica românească din ultimele decenii a vădit preocupări de adîncime; acum mai bine de două decenii au existat voci care spuneau despre generația mea că „importă” sau „imită” curente străine; privind în urmă, putem spune cu certitudine: ceea ce a putut părea unora imitație, nu a fost altceva decît un normal metabolism cultural; totul a fost „digerat”, primînd un răspuns creator. Un compozitor ca Ștefan Niculescu, de exemplu, care a fost mai greu receptat din cauza modernismului său șocant, se dovedește a fi un veritabil păstrător și creator de tradiție românească, pe deplin european în același timp. Nu se poate spune, din păcate, că muzica românească a făcut parte din „piața” muzicii europene; am fost izolați, nu am avut propriul nostru festival al primelor audii românești de răsărit european, ci am fost doar invitați aici și colo. Dar poate tocmai aceasta ne-a ferit de a vehicula ideile altora, schimbîndu-le în „bani mărunți”, de a muia posmagi găsiți în străinătate. A fost vorba de sincronie în bunul înțeles al cuvîntului și, acolo unde există reală sincronie, există dialog, feed-back; în anumite puncte am fost cu ideile noastre înaintea altora deși cuvîntul „înaintea” îmi trezește suspiciuni), am avut și priorități protocronice — în bunul înțeles al cuvîntului. Chestiunea avangardei se pune altfel decît acum, două decenii. Avangardistii au fost puțini dar „au rămas” tot mai mulți; ori, avangarda, prin definiție, nu poate fi numeroasă; în momentul cînd ea se înnulțește și cuprinde întreaga armată, ea nu mai poate fi numită avangardă. Avangarda înseamnă prospectivitate și disconfort, singurătate și risc, îndrăzneală și entuziasm; în momentul cînd ea merge pe drumuri

ret, precum și noilor idei în general. Din nefericire, epitetul de „tinăr”, foarte larg și...pe termen foarte lung acordat în vremea tineretii noastre, nu s-a clarificat pe deplin nici astăzi. Găsesem deci că atmosfera mai sus menționată este de bun augur și, în același timp, capabilă de perfecționare.

3. Diferențele de stiluri și concepții în muzica unei țări reprezintă de fapt maturitatea culturii respective. Ele fac posibilă profilarea și proliferarea unor personalități distincte, prin a căror existență se nasc și idei noi. Acestea din urmă sînt fac-

Tiberiu Olah

„EXISTĂ O DESCHIDERE REALĂ A PUBLICULUI FAȚĂ DE NOUA MUZICA ROMĂNEASCĂ”

1. În această privință, este poate interesant să luăm în considerație ceea ce spun alții despre muzica noastră contemporană. Există opinii foarte elogioase încă de la sfîrșitul anilor '50, cînd, foarte răzleț, încep să fie executate și lucrări noi românești, iar noile tendințe din muzica românească încep a fi remarcate. În acest context, putem cita nume ca de exemplu reputatul muzicolog și critic muzical englez de la Colin Mason, de la *Guardian*, sau regretatul muzicolog american Irving Lowens, care s-au referit la perspectiva și posibilitățile compo-nistice, la ideile muzicale remarcabile, prezente în creația noastră. Aș putea continua cu interesantul serial din *Le Monde*, al lui Jacques Lonchamp. La fel de importantă a fost și prima apariție organizată, în bloc a noilor creații românești, dar și a școlii interpretative puse în slujba acestei muzici, care au atras atenția străinătății asupra fenomenului românesc. Mă gîndesc la prezența Orchestrei Cinematografiei la Toamna muzicală de la Varșovia, din anul 1965, sub bagheta maestrului Constantin Bugeanu, considerată memorabilă de către presa poloneză și internațională. Se poate vorbi apoi de importantul articol apărut în *Die Welt* — „România în afara granițelor sale”, de

torii ce asigură efervescența vieții creatoare. Or, într-o asemenea efervescență, inchiștarea devine imposibilă, ca și judecata „ex cathedra”, unilaterală, de altfel, pentru că ea va avea întotdeauna parte de replică. Într-o astfel de cultură devine inimicabilă reducerea genului simfonice enescian (ca în '52!) la statutul de „rapsod aranjator”, ca și admonestarea unui muzician de talia lui Jora, ori nesocotirea unui gînditor cum a fost Cuclin. Într-o asemenea cultură, chiar ideea de toleranță va fi depășită și transformată în atitudine superioară de respect reciproc, ce face posibilă afirmarea oricărui talent autentic.

4. Pe această temă am scris zeci de articole și am dat tot atîtea interviuri. Pot doar să repet că tradiția — în istoria muzicii europene, plină de dinamism — nu este o colecție de dogme, ci o dezvoltare a progresului (deci a inovațiilor) prin care s-a născut polifonia, armonia, fuga, sonata etc, adică **muzica absolută** (adică simfonică). Această stare de lucruri îl pune pe compozitorul român de astăzi în două ipostaze: pe de o parte, obligația de a aduce ceva nou, pe de alta obligația de a avea la o „conștiință a obligației” față de această tradiție, adică la continuarea ei. În acest context, un alt punct interesant de discuție este felul cum se leagă această continuitate: nu întotdeauna cu modul de exprimare cel mai la modă în acel moment, ci cu tradiția mai veche, ale cărei latențe nu au fost încă descoperite. Așa s-a întimplat de pildă în muzica românească atunci

Ulrich Dibelius, precum și de apariția unor nume noi de compozitori români, (încă prea puține!) în prestigioasa lucrare *Muzica modernă a aceluiași*. Azi, dacă în diferite dicționare, studii, informațiile despre muzica românească au încă lacune, omisiuni, motivul principal trebuie căutat în consecințele unei teorii false, la modă pe vremuri, (despre care am mai vorbit recent), bazată pe ideea că „muzica bună nu are nevoie de rampă de lansare”. Dar cine să lanseze muzica noastră dacă nu studiile și analizele făcute de teoreticienii români, eventual sub formă de broșuri și pliante (de altfel, unele materiale de acest fel au început să apară) redactate în mai multe limbi și puse la îndemina oricui, dacă nu discurile și partiturile (tipăriturile Editurii Muzicale sînt întotdeauna foarte apreciate peste tot în străinătate, pentru grafica lor îngrijită și cartografierea de înalt profesionalism)? Există, bineînțeles, și multe alte forme de „lansare”, despre care vom mai vorbi.

2. M-aș referi în primul rînd la o atmosferă mult mai colegială și principială în viața muzicală și a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, care se manifestă printr-o înțelegere mai subtilă și nuanțată a fenomenului, prin sprijinul mai activ acordat tinerilor și noilor idei reprezentate de către tîne-

cînd s-a descoperit „modalismul” cîntecului popular — deci o nouă tradiție neexploată —, care nu se mai putea încadra în legile armoniei funcționale, sau mai tîrziu, cînd în anii '50-'60, acest modalism s-a lărgit și au fost descoperite noi legi armonice care pot decurge din interiorul fiecărui mod, dar și din intonații cromatice generate de mod, sau, și mai tîrziu, din aplicarea consecventă și felurită a heterofoniei, ca o consecință a noilor latențe ale tehnicii enesciene, sau în urma reinterpretării marilor culturi folclorice.

Problema avangardei o văd prin prisma celor formulate mai sus. Tot ce este avangardă de esență, de forță va deveni tradiție, prin natura lucrurilor (*Gesualdo* de exemplu, sau, mai recent, *Sacre de printemps* de Stravinsky figurează azi în concertele de abonament, ca și cvartetele de Bartok sau *Wozzeck*, de Berg în programele marilor scene ale lumii). Altele, rămîn „monumente” de referință. „Inovațiile”, experimentele minore, ori dispar, ori sînt înghițite de marea torent al istoriei. L-am mai dat ca exemplu pe Alberti, un cîntăreț-compozitor diletant, care a inventat aceluși bas Alberti, legat de numele său, un „ou al lui Columb”, ce constă în arpeggierea acompaniamentului. Fără acest bas Alberti, sînt de neimaginat sonatele lui Mozart, Beet-

hoven, chiar și lucrări ale lui Lizst sau Chopin.

5. Cred că problema suportului teoretic intră în sfera necesității istorice. Nivelul sau valabilitatea teoriei depinde de talentul și nivelul intelectual al compozitorului, care trebuie să creeze lucrări apte pentru con-cluzii teoretice. Teoria adevărată se naște doar după crearea lucrării. În stadiul premergător, există doar teoretizări și posibile teorii. În timpul lui Mozart, după cum se știe, n-a existat nici măcar teoretizarea formei de sonată, iar prima ei tratare, a lui Heinrich Cristoph Koch este (din fericire) foarte departe de dogmatizările secolului XIX, care au transformat capodopere — adică unicate polivalente — în simple scheme. Deci, atenție la teoretizări! Singura teorie valabilă este cea a scopului produsului artistic pus în slujba progresului umanității, a muzicii, în mod special. Prin limbajul său universal, ea poate sluji cel mai bine ideea înfrățirii între oameni și popoare.

Problema deschiderii publicului față de muzica noastră este o problemă la fel de complexă ca și celelalte, despre care, la fel, s-a (și am) discutat mult. Problema numărul 1 în acest context este cea a educației muzicale, în școli, la radio, televiziune, deci mass media. În al doilea rînd, se pune problema diferitelor orientări și gusturi, ca urmare a educației (sau, în unele cazuri, a lipsei de educație). Nu doresc a înșira toate implicațiile întrebării ci am să trec direct la concluzie: există o deschidere reală a publicului iubitor de concerte față de noua muzică românească.

Trebuie să recunoaștem că s-au făcut și se fac multe eforturi pentru popularizarea muzicii românești, dar, avînd în vedere efervescența extraordinară a muzicii noastre de azi, trebuie căutate și găsite noi forme de propagandă, mai dinamice, care să țină pasul cu evoluția vieții noastre muzicale și să se poată racorda permanent, în mod susținut, la cerințele interne și externe. Cred că Uniunea Compozitorilor, care inițiază și sprijină multe acțiuni valoroase — și, în plus, cunoaște toate problemele creației — ar trebui să primească un cîmp de acțiune mai larg, cu drepturi de coordonare și decizie mai accentuate, inclusiv în problema legăturilor internaționale. Astfel, prin „internaționalizarea” unor festivaluri interne (Toamne, Primăveri etc), în care se cîntă multă muzică românească de bună calitate, noile compoziții ar putea să fie cunoscute și peste hotare, prin prezența citorva personalități de talie mondială, iubitoare ale muzicii românești (și, din fericire sînt numeroase!). La fel, și prezența la marile manifestări de pe mapamond ar trebui să fie mai susținută, fără hiatusuri, mai ales că semnalarea fenomenului muzical românesc nu este doar acțiunea unor critici izolați, ci și recunoașterea largă a unei realități demne de o prezență activă. Electrecordul a fost mai dărnîc în ultima vreme și cu discurile de autor dedicate compozitorilor noștri. Și n-aș reaminti omisiunea *Electrecordului* în legătură cu discul, inițiat încă din 1971, cu lucrările mele, dacă această apariție în 1984 (vezi revista *Muzica* nr. 10/1984) are avea... vreo bază reală! Deoarece imprimarea pe disc a fost imposibilă: nu a existat nici o ședință de imprimare cu Timpul memoriei. Or, după cite știu eu, pentru finisarea și chiar prezentarea definitivă a oricărui disc de autor, trebuia consultat cel puțin... autorul, care, în cazul de față, n-a văzut nici măcar o mostră aproximativă!

Dar n-aș dori să termin această discuție cu note disonante. Sînt convins că azi nimeni nu va mai susține la noi teza falsă, retrogradă și la modă pe vremuri, după care muzica bună nu are nevoie de rampă de lansare. Din contra, sînt convins că vom trăi cu conștiința că toate manifestările noastre trebuie să fie transformate în adevărate cosmodromuri de pe care muzica românească să decoleze în toate direcțiile rozei vînturilor. Deși ea zboară „doar” cu viteza sunetului, e mai puternică decît orice rachetă supersonică, fiind mesagerul artei izvorite din cele mai neabnuite străfunduri ale sufletului uman.

țelor posibile se extrăseseră în total 12 sunete (ordonate în scara zisă cromatică temperată), dar din care nu se foloseau obișnuit decât 7 (ordonate în scara tonală); duratele se restringeau indeosebi la 6-8 valori (ordonate într-o progresie geometrică având rația 2); asocierile concomitente de sunete (acordurile), construite la distanțe ordonate, căpătau funcții ierarhizate și reguli precise de înălțuire; în sfârșit, în cazul compunerii unei sonate se respectau atât succesiunea cit și schemele formelor statornicite ca sonata, liedul, menuetul, ron-

Ștefan Niculescu

„CREAȚIA MUZICALĂ ROMĂNEASCĂ PROPUNE SOLUȚII TOT MAI ORIGINALE”

1-2. În ultimele două decenii am avut prilejul, în repetate rânduri, să subliniez importanța creației muzicale românești. Cercetătorul de miine o va considera, cred, un „punct culminant” al unei nu prea îndelungate istorii. Desigur, nu e vorba de folclor sau de muzică bizantină, care ne așează în rîndul celor mai vechi și bogate tradiții similare din lume, ci de arta cultă de tip european, apărută la noi mai târziu decât în alte țări. Aceasta nu înseamnă că în trecut n-au existat personalități de excepție. Totuși, niciind n-am avut un număr atât de mare de lucrări, cu un nivel profesional în genere apreciabil, orientate stilistic suficient de divers și semnate de autori din toate generațiile, printre care proaspeți absolvenți sau chiar studenți de conservator. De mulți ani, creația muzicală românească propune soluții tot mai originale și viabile la problemele care se pun azi compozitorilor din orice parte a lumii. Iar la acest rezultat nu s-ar fi ajuns fără activitatea competentă și de neînchipuită complexitate a Conservatoarelor și școlilor de muzică. Inzestrarea naturală a tinerilor, puternic stimulată de nivelul actualei noastre școli muzicale, a făcut ca numărul celor ce bat la porțile artei (și care ar merita să-și cultive talentul) să fie incomparabil mai mare decât posibilitățile școlarizării. Altfel spus, fără existența a numeroși creatori și în genere muzicieni bine pregătiți, harnici și exigenți, nu s-ar putea încheia acel mediu artistic indispensabil împlinirii personalităților de excepție. Beethoven n-ar fi ajuns Beethoven dacă n-ar fi fost solicitat de un astfel de mediu.

3-4-5. La aceste întrebări, propun un răspuns global, fundamentat pe o perspectivă istorică mai amplă, ce privește mai degrabă domeniul ontologiei decât pe cel al esteticii sau stilisticii, perspectivă pe care am formulat-o acum câțiva ani și din care reiau următoarele:

a) Cînd acum 200 de ani, un compozitor, să spunem din Viena, scria bunăoară o sonată, el prelua cu precădere din contemporaneitate — adică de la „părinți” sau „frați” și aproape deloc de la „bunici” sau „străbunici”, aproape uitați — un set impunător de convenții în care credea și care fuseseră unanim acceptate de muzicienii și, fapt remarcabil, de melomanii aceluia timp din Europa cultivată. Nu exista, prin urmare, un decalaj vizibil, defavorabil comunicării, între „codurile producției” operelor muzicale (prin definiție în avangardă) și „codurile percepției” operelor muzicale (prin definiție în ariergardă). Auditorii erau exclusiv interesați de creația vremii lor și ignorau sau desconsiderau în bună parte trecutul, fie și relativ apropiat. Bach, de pildă, aproape nu mai era în actualitate după dispariția sa în 1750, iar Monteverdi, Machault și alții compozitori de prim rang nu vor fi redescoperiți decât în secolul nostru. În 1785 nu exista o perspectivă istorică nici asupra propriei tradiții nici asupra unor tradiții străine: se trăia exclusiv creația muzicală a prezentului.

Convențiile de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, devenite generale în perimetrul muzicii-culte europene — erau instalate la toate nivelele ordonatoare ale gândirii muzicale (nivelul structurilor spațiale, al structurilor temporale și al formelor). De pildă, din infinitul frecven-

sau arbitrarul individualului.

c) Diversității extreme a codurilor de producere îi corespunde azi diversitatea tot atât de acuzată a codurilor de percepere. Nu mai există un public omogen, interesat exclusiv de creația contemporană, ca acum 200 de ani. Am căpătat o conștiință istorică și, fapt unic în istoria culturii, sintem deschiși la arta oricărui timp și oricărui spațiu. Ne interesează nu numai propriile tradiții ci și orice altă cultură, europeană sau extraeuropeană, arhaică sau savantă. Cunoașterea tuturor acestor coduri culturale, deseori divergente sau chiar opuse, necesită timp, mijloace de informare, lipsă de prejudecăți etc., performanțe greu de atins de toată lumea. Mai mult, în sălile de concert nu se mai programează, ca acum 200 de ani, exclusiv artă contemporană, ci cu precădere muzica ultimelor două secole. Unii auditorii au deci șansa familiarizării cu muzica de la Bach la Wagner și, în ciuda discurilor sau altor mijloace de propagare a culturii, ei resping, în genere, din necunoaștere, tot restul. Astfel, în privința creației contemporane, i se cere auditorului supremul efort de a asimila, adesea fără pregătire, multitudinea, nesfîrșită astăzi, a codurilor individuale de producere a muzicii. De aici imposibilitatea comunicării cu totalitatea atât de diversă, de neomogenă, a melomanilor. Vina se

afli, desigur, și la unii autori, care desid codurile colective de percepere, dar și la unii melomani, care ignoră codurile semnificative de producere ale contemporaneității.

d) Raportul dintre individual și general este astfel complet răsturnat astăzi față de cel de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Atunci se pleca de la un general bine statornic și se tindea către individual, pentru a nu se sucumba în uniformitatea aberantă a convențiilor. Acum, dimpotrivă, se pleacă de la pulverizarea izolantă în individual și se aspiră către general. Iar muzica românească mi se pare că dă un răspuns la această „reorientată” săgeată a timpului. Astfel, în ciuda diversității stilistice, de altfel absolut necesare, compozitorii români par să se afle într-o direcție ontologică de convergență și nu de divergență, atât între ei cit și față de public. Iar soluția românească dată posmodernității acestui sfîrșit de mileniu începe să fie recunoscută în tot mai multe centre muzicale.

e) Ca o concluzie, se poate spune că, în arta muzicală cel puțin, se vedește o constanță ontologică și anume pulsația între individual și general. Iar tensiunea rezultată din obligația de a cuceri ceea ce îi lipsește — fie individualul, fie generalul, fie altă dimensiune a ființei — marchează, cînd obligația e împlinită, marea muzică.

surabilă cu cele preexistente sau contemporane. Cred că înțelegerea dramei wagneriene s-ar fi făcut cu o întîrire mult mai mare, și desigur cu mai multe bijbii, dacă n-ar fi existat propriile scrieri teoretice ale lui Wagner, aplicate în mod strict acestui domeniu. De asemenea, să nu uităm cit de importantă este partea teoretică în activitatea școlii vieneze prin scrierile celor trei mari creatori ai ei: Arnold Schönberg, Alban Berg și Anton Webern. Un putem ignora nici scrierile unor Yannis Xenakis, Pierre Boulez și György Ligeti după cel de-al doilea război mondial, toți trei fondatori de linii autonome de dezvoltare în muzica contemporană. În schimb, un Mozart, un Rossini sau un Richard Strauss nu aveau nevoie să se exprime teoretic, pentru că ei se situau clar pe o linie de dezvoltare începută înaintea lor și pe care ei nu făceau decât să o perfecționeze (și, în cazul lui Mozart, să o ducă la cea maximă strălucire care merită, oricît de zgîrcit am fi, să fie numită clasică). În asemenea cazuri, suportul teoretic nu mai trebuie să fie elaborat. Se presupune că el există deja. Compozitorului îi rămîne să se preocupe în exclusivitate de realizarea progresului pe linia respectivă, de perfecționare a paradigmei în cadrul căreia acționează.

Dar sint cazuri în care și baza teoretică exprimată poate intra, ca un fapt estetic, ca o întregire, în corpul operei propriu-zise. Ea însăși poate căpăta o strălucire artistică, atunci cînd gradul său de creativitate intrinsecă și de adecvare la cealaltă parte strict artistică a operei este desăvirșită. Evident că apar și rebuturi în acest domeniu. Au apărut și vor apărea întotdeauna. Personal, cred că există o anumită tendință a unor compozitori de a se face interesanți — mai interesanți decât sint în realitate — prin scrierile lor teoretice. Acesta este un caz de adecvare greșită și cred că el nu trebuie discutat, pentru că nu este decât o anomalie de etică profesională.

Pe plan mondial, deschiderea față de noua muzică este într-o creștere reală. Numai că se întîmplă un lucru mai puțin obișnuit — sau, cel puțin, așa ni se pare nouă. Pe măsură ce publicul se apropie de un anumit tip de muzică și reușește să-și asimileze, compozitorii — ca să vorbim numai despre ei — par să se deplaseze cu o viteză accelerată spre domenii mereu altele, ei tind să schimbe mereu paradigmele, liniile de dezvoltare. Evident că publicul nu reușește întotdeauna să-i prindă din urmă, dar acest lucru nu pune sub semnul întrebării deschiderea sa față de fenomenul muzical, ci este doar constatarea unui fenomen caracteristic momentului. Nu trebuie să ne îngrijorăm, dar este bine ca faptul să fie observat cu atenție și obiectivitate de către sociologii fenomenului estetic.

Deși se pare că în ultima vreme se revine la o partitură notată cit mai exact, la o atitudine cit mai profesionalistă, consider că s-ar face o greșeală dacă s-ar omite puterea improvizatorică a interpretului. În opera și în muzica instrumentală a secolului al XVII-lea, improvizatia, ca fenomen, a fost strălucitoare și, aș zice, benefică. E drept că în secolele următoare rolul ei a scăzut sau poate că a fost vorba numai despre o mutație în accepția noțiunii de interpretare. Cred însă că întotdeauna au existat balansuri între o stimulare a improvizatiei și o canalizare a ei spre interpretare. Nu pot să-mi dau seama în mod precis istoric pe care parte a versantului ne aflăm la ora actuală, dar știu că, poate cu o amplitudine mai mare, lucrurile repetă situații trecute. Deși fenomenul este același, forma diferă de la un val la altul. Cred că o atenție mai ascuțită îndreptată către muzicile de jazz și rock pot să dea cel mai bine o imagine asupra raportului actual scris / improvizat.

Tu cred că în general factorii instituționali — atunci cînd întîmplător, la resorturile respective se află oameni competenți și suficient pregătiți profesional — nu pot acționa decât în sens pozitiv, în sprijinul dezvoltării fenomenului artistic. Problema este însă de altă natură. Întrucît pot ei să o facă? Pentru că, nu trebuie să uităm, înflorirea unei culturi care merită acest nume nu depinde atât de funcționarii, cit de mecenati și de reala înțelegere pe care acestia din urmă o arată oamenilor de cultură.

răspunsuri la întrebările grave pe care lumea și le pune în acest sfîrșit de secol. Oricum, atît spiritea desăvirșită a operei unui Anton Webern, pe de o parte, cit și diversitatea de neimaginat pînă nu demult a muzicii rock sint poziții la fel de legitime prin profunzimea lor autenticitate. Problema nu este a unei dispersări, ci a unei apropieri de unele realități evident problematice venindu-se din direcții opuse și datorate unor căutări infrigurate.

4. Nu știu dacă în esență raportul tradiție-inovație s-a schimbat așa cum ni se pare

Aurel Stroe

„CRED CĂ ÎNTOTDEAUNA MUZICA S-A DEZVOLTAT PE MAI MULTE DIRECȚII SIMULTAN”

1. Neavînd distanța în timp necesară, imi este foarte greu să judec acest lucru. În al doilea rînd, este o întrebare la care, chiar dacă aș putea răspunde, m-aș abține s-o fac, dintr-o anumită pudoare, fiind și eu mai mult sau mai puțin implicat în acest fenomen. Cert este că în ultimul sfert de veac, circulația valorilor pe plan mondial a devenit mai activă și cred că de acest lucru beneficiază și muzica noastră.

2. Consider că, după anumite momente de stagnare, în care, evident, s-au acumulat energii, în deceniul al șaptelea a existat o explozie culturală. Ea fusese pregătită aș spune „pe ascuns” chiar de către generația căreia îi aparțin. Și, ca orice efervescență culturală, ea are o anumită putere de a-și supraviețui, un anumit timp. Evident că aici trebuie să luăm în considerare și înflorirea învățămîntului artistic în anii '60, care a produs un număr suficient de oameni de cultură și artă, bine pregătiți, din care evident că s-au putut recruta și multe vîrfuri. Cred că o cultivare ascensională și nu o atitudine restrictivă în domeniul învățămîntului artistic nu poate fi decât binevenită pentru reala înflorire a culturii românești.

3. În secolul nostru, lucrurile au evoluat de așa natură în practica artistică încît însăși noțiunea de stil a devenit foarte imprecisă. Aș vorbi mai degrabă de o diversificare a viziunii artistice, a mentalităților artistice. Un compozitor poate să cultive sau nu o pluralitate stilistică, avînd o viziune asupra artei de la un nivel mai înalt, în vreme ce altul poate avea o mentalitate ce-l împinge spre o puritate de tip stilistic ce ne-ar aminti de exigențele unui Boileau sau chiar Aristotel. Ambele poziții sint de înțeles atunci cînd ele sint autentice și cînd constituie

nouă astăzi, față de ceea ce s-a întîmplat acum o sută, două sute de ani sau chiar mai mult. Sigur că de la un caz la altul, raportul tradiție-inovație se schimbă. Discuția însă este lungă, pentru că însăși definirea cuvîntului tradiție mi se pare a fi complicată, ca și a aceluia de inovație. Aș spune, mai simplu, că datorită unui artist este să fie creator și, în același timp, să fie conștient — și, poate, intrinșat — că o creațiune ex nihilo nu-i este la îndemînă.

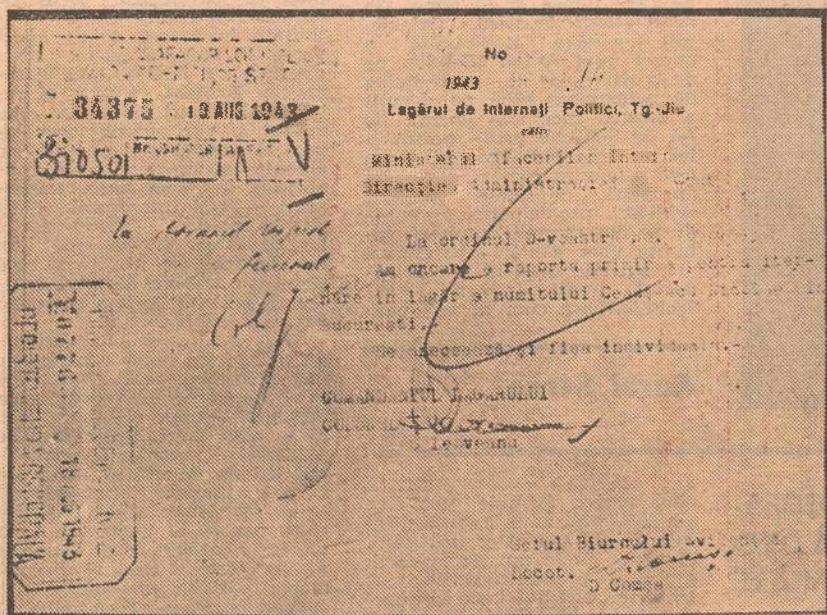
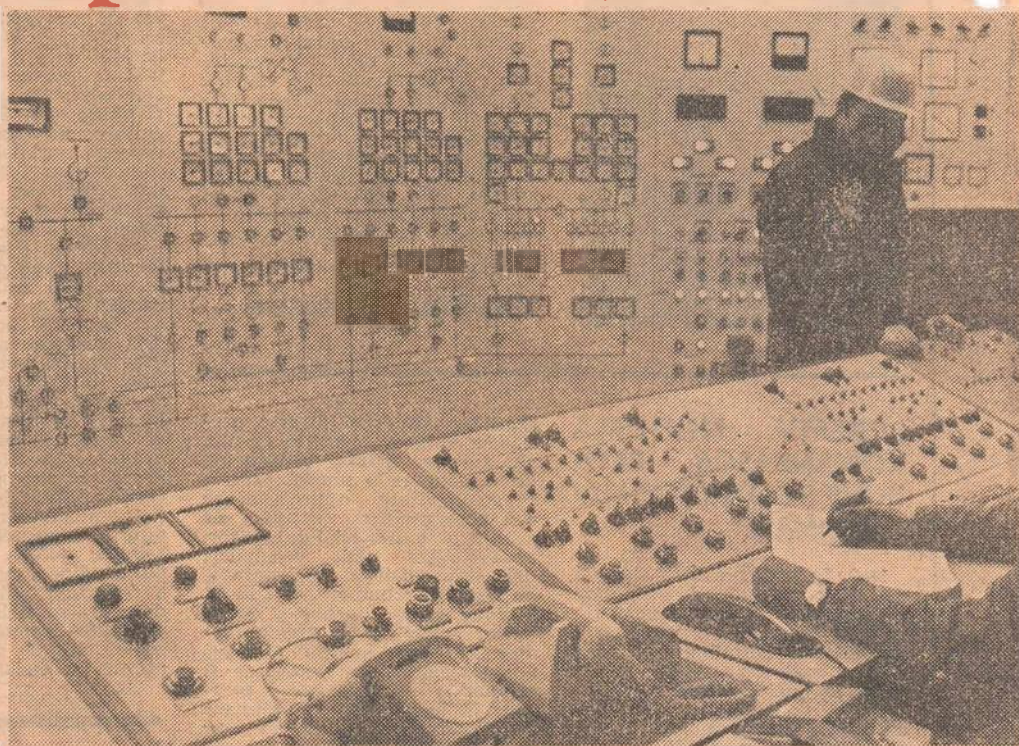
Avangarda a existat atîta timp cit a existat nevoia artistului de a se opune unei anumite realități. Ea se naște dintr-o profundă nemulțumire și avea un caracter net spontan. Teama mea este că ceea ce se numeste actualmente avangardă este o mașinărie mult prea bine pusă la punct ce funcționează mai mult pentru a se pune în evidență că funcționează, decât ca rezultat al unui impuls venit din adînc. Și cred că, dacă există o anumită revoluție pe plan artistic, cum există în știință de pildă, ea se face întîi pe nesimțite, aproape în ascuns. Cineva care spune „eu sint avangardist” devine, ipso facto, un tip suspect. În muzică, cei mai mari avangardisti nu s-au considerat a fi ca atare. Numărul excepțiilor de la această regulă este infim, în muzică, mai ales.

5. Evoluția muzicii nu este liniară. Nu putem să spunem că după impresionism a venit expresionismul, că după expresionism a venit muzica serială ș.a.m.d. Cred că întotdeauna muzica s-a dezvoltat simultan pe mai multe direcții, foarte greu dacă nu chiar imposibil de comparat între ele. Progresul se poate constata în general numai în cadrul unei direcții: de pildă, sonatele, simfoniile, cvartetele epocii clasice, de la tinărul Haydn pînă la Johannes Brahms, să spunem, s-au perfecționat, au progresat necontenit. Dar pot fi oare ele comparate cu muzica indiană sau chineză care se producea în același timp? Suportul teoretic devine necesar numai în momentul fondării unei asemenea linii de dezvoltare. Este interesant că au scris muzicologie — întotdeauna de foarte bună calitate — chiar cei care au determinat o linie nouă, incomen-

Dezvoltare puternică, armonioasă

FILE DE ISTORIE

Visul de mărire al României împlinit în anii noștri s-a nutrit și din acele clipe de jertfă petrecute de Eroul Patriei pe cimpurile de luptă pentru libertate și dreptate de pe meleagurile Gorjului.

Iată cum arată astăzi Gorjul!

Gorjul... Sub arcu de bazalt, de gresii și cremeni al Carpaților sudici, încovoiați între Olt și Dunăre, într-un loc nepereche prin istoria și priveliștea sa, crește din veac caștani cu miez dulce (ca la Tismana), păduri albe și viorii de liliac (ca la Izvarna), nuci cit stejarilor și stejari cit cerul (ca în defileul Jiului), crește din veac un tablou de viață care aici „se schimbă brusc și are un stil personal” (cum zice gorjeanul Arghezi), crește generații de mari artiști (ca Brâncuși), de mari meșteri ai trudei cu nimb de artă (ca Antonie Mogoș din Ceauru, a cărui casă, încheiată numai de el, din bardă și cuti-toate, face fala Muzeului satului), de luptători pentru dreptate și libertate, unind sub efigia numelui lor mulțimile, țara (precum Tudor Vladimirescu). Frumos ținut, frumoși și aprigi oameni! Când muncesc, ei sparg munții în pumni, ca la Bumbești-Livezeni (sau, astăzi, ca în carierele de lignit ale Rovinariilor ori în minele Motrului). Când luptă, nu-și dau arma din mână decit o dată cu brațul smuls. Și nici atunci. Când cîntă, cîntecul lor n-are nimic tînguios, pe el nu s-a lipit, ca în alte părți, acel cuvînt necunoscut aici, „aleanul”. Aici e patria doinei „cu hăulit”, cîntec din piept, cu toată gura, explozie virilă de energie, care cînt izbucnește clatină Paringul. („De n-ar fi pe lume Gorju’ / N-ar mai fi nici cîntecu’”: așa se zice, tot un cîntec o zice, și o zice pe drept). Frumos ținut, aprigi oameni, dar altădată (și cit de aproape de noi e acest „altădată”) cei

mai săraci dintre săracii Olteniei, primind în plin vifor, de cînd se știu, toate viforele, ale naturii și ale vremilor. Un sol proverbial prin ariditatea lui, o exploatare la fel de proverbială (la fel de cruntă, poate mai cruntă chiar decit calamitățile naturale, dovadă răzmeritele, răscoalele, revoluțiile ce s-au ținut lanț pe aici) a omului trudit au dus, în timp, la acel (proverbial și el) exod al „juveților” spre toate zările. Ce să-i fi oprit aici? Cine și cum să le fi transformat înzestrările de putere, de inimă și de har în rodnice pentru ținut, pentru țară, pentru ei înșiși? O grea și lungă lespede a încremerii, de o vechime și o duritate parcă geologice, a apăsă, a surpat, a strivit, a ucis în fașă și fir de iarbă, și mugure de speranță.

Undeva, în beznă vremilor, o lumină: lagărul de la Tîrgu Jiu, transformat de comuniștii întemnițați în bastion al rezistenței și al luptei eroice pentru dezrobirea neamului. Între pereții tenacității cu singe ai acestei Doftanei a Gorjului se afirma, în acei ani ai prigoanei, un foarte tînăr militant al partidului comunist, cadru de bază al conducerii luptei și rezistenței, al cărui nume și a cărui operă aveau să se confunde, peste ani, cu Revoluția, Libertatea și Demnitatea noastră. Numele lui: Nicolae Ceaușescu. Opera lui: România de azi, țară a noului cu putere modelatoare răsfrîntă egal asupra tuturor vetrelor ei. Țară în care, asemenea atitor altor ținuturi, și Gorjul, incrementul Gorj de odinioară, vibrează, pentru întia oară, liber, puternic,

viu, la unison cu întregul, emancipîndu-și timbrul de instrument ales în învăpăierile aceleiași simfonii, ale aceleiași mari partituri a noului, reverberată amplu între zidul Carpaților și vasta cutie de rezonanță a Dunării și a mării.

Spațiul nu ne îngăduie să parcurgem întreg itinerariul de inedit, de spectaculos, de fabulos, de fantastic (da, chiar așa, nu șovăim cînd scriem aceste cuvinte, faptele ineseși ni le dictează!) care înseamnă Gorjul acestor ani, Gorjul celor două decenii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului. E, în fruntariile lui geografice, același ținut (și totuși altul, aflat la o altă vîrstă istorică, la o cu totul altă cotă de muncă, de relief economico-social, de civilizație și cultură), cu aceiași oameni (și totuși alții, cu altă lumină pe chip, cu altă vrednicie a bratelor și a minții, cu alte întemeieri de destin); e, într-o imagine potrivită locului, un fastuos și strălucitor covor, un „covor gorjenesc”, cu un fond ca de vechi brocart, cu tonuri singerii patinate, peste care se suprapune țesătura în fir scump, împletită de marii meșteri ai vremii noastre. Nici un punct al suprafeței nu rămîne neutru și, chiar dacă fondul — fondul de străvechime, de amintire sau de legendă — își șterge pe alocuri nuanțele, prea apăsate de timp, de istorie, de memorie, firul de aur al noului pune suficientă culoare pentru ca totul să se ridice într-o aceeași înaltă vibrație.

Cît a trecut de cînd Gorjul — eternul, frumosul, săracul, incrementul Gorj — a devenit ceea

ce a devenit? Ce s-a întîmplat, ce miraculoasă chimie a precipitat pămîntul, apele, cerul, sințele oamenilor, dîndu-le altă înfățișare, alt curs, alt puls? Care a fost centrul nervos al seismului ce a mișcat straturile — de priveliște și de viață — pe dedesubt, scuturînd letargia în care se părea că — pentru veșnicie — căzuse acest ținut?

A spus-o, recent, făuritorul acestei magnifice opere, unică pentru loc, nu însă și pentru țară. A spus-o, la marea adunare populară din Rovinari, capitala minerilor Gorjului, secretarul general al partidului, cu cuvinte limpezi, cum limpede și curat îi e gîndul ce-l poartă acestei țări:

„Cunosc Gorjul încă din 1935. Apoi, cu cîțiva ani mai tîrziu, în 1943—1944, am stat mai mult de un an în lagărul din Tg. Jiu. Cunosco Gorjul și imediat după victoria revoluției de eliberare — Gorjul din 1946. Știu ce industrie se găsea atunci în Gorj și în Tg. Jiu! Și iată ce reprezintă astăzi Gorjul! Primul loc în producția de cărbune, în producția de energie pe cărbune — și, dacă va lucra bine, poate să dea mai mult de o treime din energia țării! Iată ce puternică dezvoltare a cunoscut acest județ!”

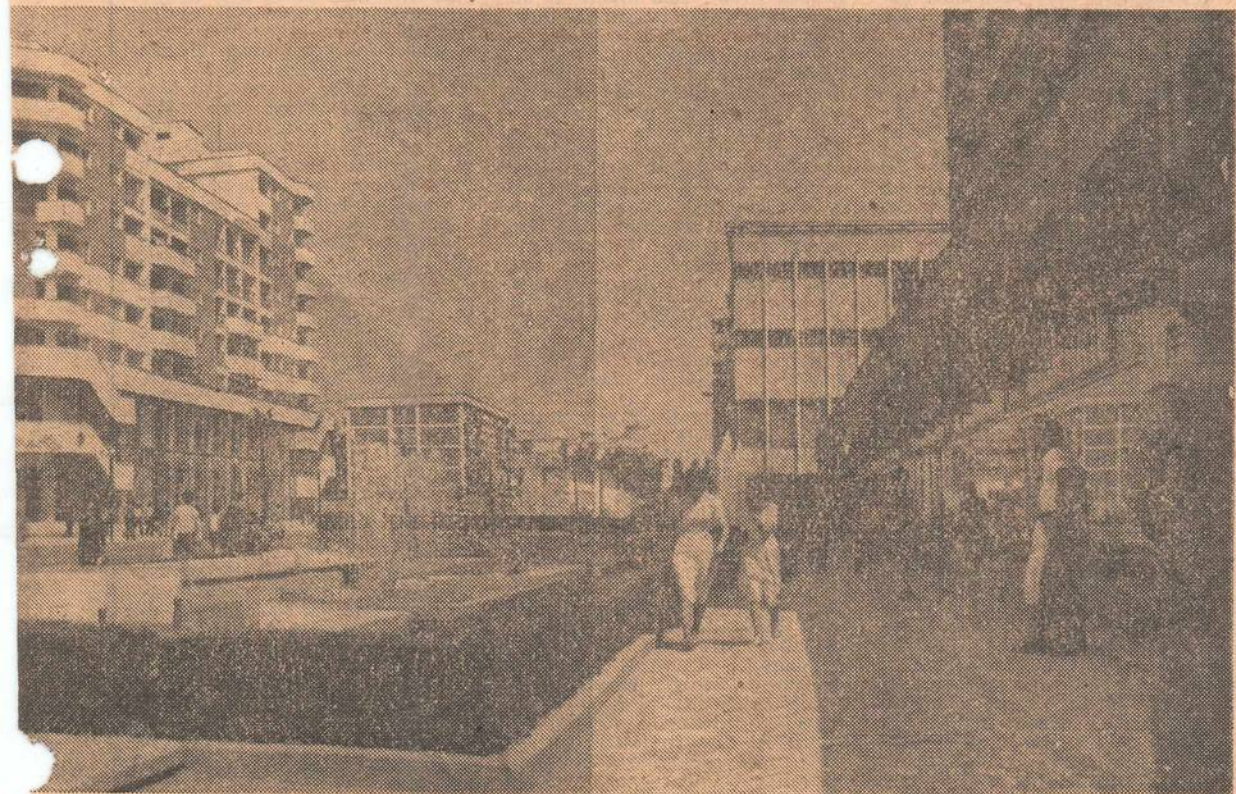
Deci centrul nervos, centrul motor al dezvoltării ținutului a fost și aici, ca pretutîndeni, industria, marea industrie, decizia de strategul destinului noastre ca temelie însăși a acestor destine. Deci Gorjul a devenit, în anii Epocii Ceaușescu, capitala cărbunelui energetic al României (cu mai mult de jumătate

din producția branșei aruncată în balanța economiei noastre!) și sediul celor mai mari termocentrale (Rogojele și Turceni) din cite străpung cu turlele lor de piatră cerul de la Dunăre și Carpați. În jurul energiei, al acestei industrii-cheie pentru independența și forța noastră, s-a construit în anii Epocii Ceaușescu o întreagă centură de noi industrii, în Tg. Jiu ca și în alte locuri ale județului, transformate din arhaice vetre rustice sau semirustice în dinamice și moderne centre ale demersului constructiv național. Gorjul, în anii Epocii Ceaușescu, n-a respins (cum se întîmpla pînă în pragul acestei epoci) nici „rusticitatea”, dimpotrivă. Gorjul, în anii Epocii Ceaușescu, și-a construit o agricultură modernă, dovedind că recoltele mari și stabile nu sînt doar apanajul „grînelor” consacrate istoric. (Stațiunea de cercetări agricole din Tg. Jiu, de exemplu, cu profil preponderent pomicol, e autoarea unor performanțe în materie invidiabile de către mulți.) Gorjul, în anii Epocii Ceaușescu, s-a împodobit cu întemeieri de civilizație față de care reperul istoric cel mai apropiat, cel de acum două decenii, pe care cu firească frecvență îl evocăm în aceste zile aniversare, pare pierdut în cețurile unui timp ce măsoară secole. Tîrgu Jiu Epocii Ceaușescu, cu noul său centru civic, cu moderna și impozanta sa ținută arhitectonică, e un alt Tîrgu-Jiu evocînd, practic, o lume care nu mai există, cu care mai menține relații doar prin mijlocirea citorva străduțe periferice și a fotografiilor de

arhivat, în orasele sari, și ene delo; luții gante nitate Am zul C nutur drum frămii țări, a ech ale c lizati partio spect deloc țile, nriile să le prin spori Ră mint gorje secrete — și mai i-a r Cărb

ioasă a tuturor zonelor țării

Mărturii despre un timp eroic

Mai mult poate decât oricare alt județ, Gorjul demonstrează cu putere justetea principiilor de dezvoltare economico-socială a tuturor zonelor țării, promovată consecvent începând cu cel de-al IX-lea Congres pe baza gândirii științifice clarvăzătoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se leagă actualul profil industrial distinct al județului, care, în ultimii 20 de ani, a devenit cu adevărat unul dintre poli energetici ai țării. Cunoscut odinioară doar prin pitorescul locurilor sale, Gorjul a devenit în Epoca Ceaușescu un mare furnizor de combustibili și energie pentru economia noastră națională. Pentru a valorifica superior rezervele de materii prime energetice din subsolul județului, în fiecare cincinal s-au alocat importante fonduri de investiții care au crescut de la 6 miliarde lei în cincinalul 1965-1970 la peste 42 miliarde lei în acest cincinal. Ca urmare, volumul fondurilor fixe din dotarea industriei județului a crescut de la 8,5 miliarde lei în anul celui de-al IX-lea Congres la aproape 70 miliarde lei în prezent. An de an harta economică a județului a devenit tot mai densă, fiind conectate la circuitul producției cele mai mari cariere și mine de cărbuni, cele mai mari termocentrale ale țării, un bogat fond de sonde pentru țigă și gaze, alte unități.

Întreaga muncă de gândire, de concepție, activitatea productivă nemijlocită, uriașa descătușare de forțe creatoare — posibile și în județul nostru prin marea capacitate a comuniștilor români de a transforma în fapte vocația unui întreg popor — se oglindesc sintetic în aceste cifre edificatoare. În prezent unitățile economice ale Gorjului realizează în numai 27 de zile întreaga producție a județului din anul celui de-al IX-lea Congres al partidului. În comparație cu 1965, producția globală industrială a sporit de la 1,4 miliarde lei la 13 miliarde lei. Ca exemplificare este locul să amintim că în această perioadă producția de energie electrică a crescut de la 19,1 milioane kw/h în 1965 la 9,3 miliarde lei în anul trecut; cea de cărbune a atins cifra de 25,7 milioane tone în 1984 față de 1,3 milioane tone în anul congresului, cea de gaze naturale a crescut de la 525 milioane mc în 1965 la 4,9 miliarde mc în 1984 (în activitatea Trustului de foraj-extracție aparținând în acest răstimp un produs nou, etanul), iar producția de ciment a județului a înregistrat o creștere, având în vedere aceiași indici de referință, de la 157 000 tone la 2,1 milioane tone.

Investițiile alocate dezvoltării economiei județului au avut ca rezultat accelerarea ritmului de industrializare, construirea unor puternice platforme industriale la Tg. Jiu, Rovinari, Mătăsari, Motru, Turceni și Stoina, reducându-se astfel decalajul înregistrat de județul Gorj față de alte județe ale țării. Numai de la începutul cincinalului, investițiile realizate s-au materializat în importante capacități de producție, care au fost puse în funcțiune în minerit, energetică, construcția de mașini și chimie, între care 4 grupuri termoelectrice de câte 330 megawați la termocentrala Turceni, 106 megawați putere instalată la hidrocentrala Tismana din cadrul complexului hidrotehnic Cerna-Motru-Tismana, 14,7 milioane tone lignit pe an capacități noi în unitățile miniere, 7 000 tone utilaj minier la I.U.M. Tg. Jiu, mașini unelte pentru presare-forjare în valoare de aproape 200 milioane lei pe an, instalație pentru deetanizare și desulfurare a gazelor de sondă și altele.

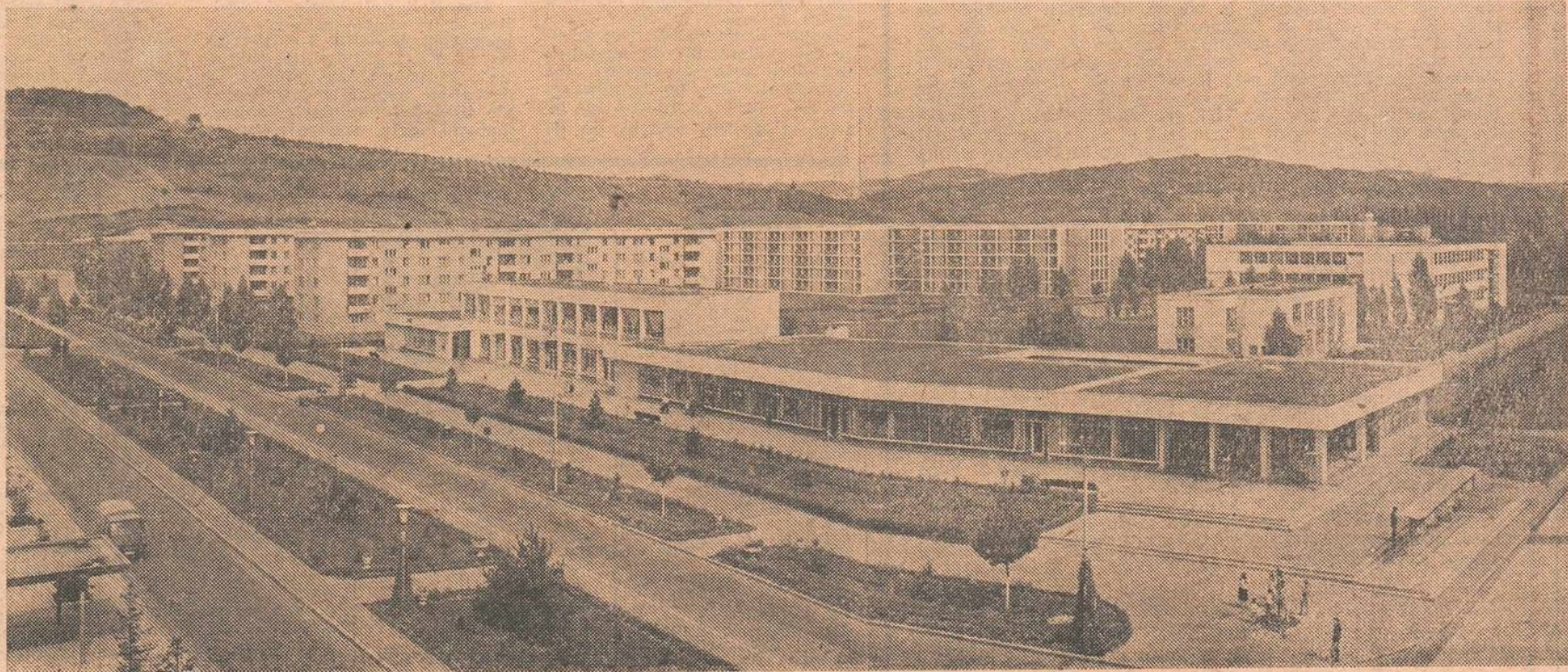
Dezvoltarea industrială a produs importante mutații în viața gorjenilor, de la începutul actualului cincinal fiind date în folosință 9 780 de apartamente față de 7 500 în cincinalul 1976-1980 în noile centre muncitorești, construindu-se 9 școli noi, 7 dispensare umane, grădinițe pentru aproape 2 000 de copii, internate școlare pentru 912 locuri.

Pentru anul 1985 județul are de realizat importante cantități de materii prime energetice, între care 14,6 miliarde kw/h energie electrică, 43,8 milioane tone cărbune, 5,4 miliarde mc gaze naturale, produse deosebit de importante pentru dezvoltarea întregii economii naționale.

Așa cum sublinia la recenta adunare populară de la Rovinari secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea obiectivelor de plan din acest an minierii, energeticienii și petroliștii Gorjului trebuie să asigure folosirea la parametrii proiectați a utilajelor și instalațiilor din dotare pentru a se asigura ritmicitate și uniformitate în livrarea energiei electrice către toți beneficiarii din economia națională.

DUMITRU ALBULESCU
vicepreședinte al Consiliului județean
de control muncitoresc al activității
economice Gorj

Fotografii de ION PREDOȘANU, „Agerpres”.

ivit și s-au dezvoltat în Epoca Ceaușescu, la Rovinari, Mătăsari, orașele minerilor din Gorjul, cității de urbanism, cu sonde nobile, electrice, înălțând demnități.

put deci, și în ca-
ca și al altor țigă
până mai ieri de
ui, la aplicarea, pe
pământ al acestei
oniei, a echilibrului,
distribuții de forțe
de bunuri ale civi-
ucurii ale vieții. Am
la o transformare
i, dar deloc simplă,
in care contradic-
ul, căutările, impli-
mestecat și se ames-
fiesc, cu firescul cu
însăși — această
ar aspră natură a
concentrează cu-
ele și contrariile în
itate fundamentale.
materiale, tehnice,
e gândire, de muncă
acest efort au fost
um rindul Gorjului
dă. Prin munca sa,
sa, prin darul său la
ei și avuției țării.

— un răspuns-legă-
im l-au formulat
ecenta întâlnire cu
neral al partidului
e pe măsura „celor
ntre români”, cum
necăteanul lor din
fudor Arghezi.

ILIE PURCARU ■

Cronica literară

Critica edițiilor

Se discută prea puțin în revistele literare despre edițiile autorilor importanți din literatura română, studiați în școli sau interesând fite publicul larg, fie un număr mai mic de cititori, între alții pe specialiști. Consultarea celor din urmă pune mari probleme pentru cine ar vrea să întocmească o istorie literară a literaturii române din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre. Cu câteva excepții, edițiile critice ale marilor scriitori lipsesc sau nu s-au încheiat încă, nu există certitudinea că vor fi gata în secolul nostru. Despre astfel de probleme discută Z. Ornea care a întocmit o ediție de Scrieri din C. Stere și, de o bucată de vreme, întreține o cronică a edițiilor în periodice în culegerea de articole *Actualitatea clasice* (Eminescu, 1985).

În general, Z. Ornea pledează pentru editarea completă, fără tăieturi a operelor, în cea mai corectă formă, cu un studiu introductiv autorizat și cu note și variante rezonabile. Este nevoie să se arate cum opera a fost receptată în epocă, nu însă prin citirea integrală a tuturor comentariilor sau a celor mai nesemnificative consemnări. Cât despre modul cum este privit astăzi autorul, se poate arăta în prefață. Editorul nu trebuie să omită recenziile negative când există, să-și spună punctul său de vedere acolo unde crede că s-a exagerat în rău sau în bine. Citiți fac însă așa? Unii măresc aparatul critic în mod excesiv (o notă asupra unei ediții are 75 de pagini), ajungând uneori să dubleze textul editat. Și nici nu e vorba întotdeauna de autori de înaltă mărime. Alții fiind prea zeloși cu urmărirea variantelor la un prim volum, demobilizează la al doilea sau mențin un ritm de publicare exasperant de lent. Ediția Eminescu trenează de 46 de ani aproape de trei ori mai mult decât i-a trebuit poetului însuși să-și scrie întreaga operă.

De acord cu Z. Ornea în multe din observațiile sale privitoare la diverse ediții, exprimăm și câteva opinii diferite. Nu uit să semnalez întâi senzaționala sa descoperire că biografia lui Titu Maiorescu publicată în 1915 de Soveja este în realitate autobiografia lui Maiorescu, scrisă la persoana a treia în 1909 (broșura *Procesul Maiorescu cu actele autentice* publicată în 1865 de P.P. Carp, N. Mandrea, G. Mirzescu, I. Negruzzi și Vasile Pogor este, pare-se, tot de el). Să fie însă adevărat că ediția Ghenea încheiată în 1983, în opt volume, după șapte ani (începută în 1976), se constituie într-un „record până acum neegalat”? Nu s-a încheiat și ediția Ibrăileanu, în zece volume, începută în 1974, tot în șapte ani (în 1981)? Z. Ornea consideră ediția Fugaru din *Țigăniada* mai fidelă decât aceea a lui J. Byck (care nu a publicat și varianta I), dar „mai greoaie la lectură”. A cui e vina? A editorului sau a lui Burdai-Deleanu? E vina editorului sau a cronicarului că ediția G. Strempele e mai greoaie la lectură decât ediția Iorgu Iordan? De Bolliac, Z. Ornea crede că „poet, ce-i drept, nu prea a fost”, dar că era bun ca ideolog („il depășește pe poet”, între altele fiindcă susținea că „a trecut vremea Petrarcelor”), și caragialeste, că veacul cere „propaganda șarității cei adevărate și care ne lipsește cu totul”, cu alte cuvinte voia în loc de Petrarca un poet caritabil. Din cauza asta Balcescu vorbea de Bolliac ca de „ce mauvais poète!” Hașdeu e definit ca „un spirit de Renaștere prin enciclopedismul și varietatea preocupărilor”. Ceea ce nu e prea bine spus, intrucât nu varietatea preocupărilor face pe omul de Renaștere, ci viziunea lui de recreator al lumii din perspectiva universalității. Nu cred, de asemenea, că putem vorbi de Hașdeu ca de un autodidact, din moment ce a frecventat, ca și Eminescu, un mediu universitar. Că nu și-a trecut toate examenele, asta e altceva, unii le trec și nu devin mai culți, în vreme ce Eminescu nu știa mai puțin lucruri decât Maiorescu. Hașdeu avea, desigur, geniu, iar condiția geniului în cultură, creator prin excelență, este alta. Eminescu nu putea să înceapă traducerea lui Rötcher „la 28 de ani” (în 1878) și s-o continue „în perioada vieneză până prin 1872”. A început-o în 1868 la 18 ani, și-a terminat-o la sfârșitul anului 1871. Cât despre traducerea *Criticii rațiunii pure*, aceasta a început la Berlin în 1873, și nu în 1875, când Eminescu era în țară. Neîndoim că traducerea *Gramaticii sanscrite* a lui Bopp a fost făcută de Eminescu în 1884-1885 „într-un fericit intersticiu de luciditate”. Mai probabil, traducerea, neterminată, a fost făcută de Eminescu pe când era bibliotecar al Universității din Iași, între 1874-1875, cum susține și Perpessicius. În legătură cu *Istoria literaturii române* de Iorgu, ar trebui să se știe că Barbu Theodorescu nu a editat corect cele două volume despre secolul al XVIII-lea, deoarece nu a publicat ediția a doua din 1928 și 1933, menținând arbitrar ediția I din 1901. În ediția Rodicăi Rotaru a secolului al XIX-lea sînt două trimiteri greșite la *Istoria literaturii române* de mine. Eu am arătat că Grigore Pleșoianu a tradus din canonicul Christoph von Schmid și nu din J. Chr. Schmidt, care este un alt autor și consider că traducerea romanului *Velisarie* de Marmontel este făcută de C. Conachi, nu de Alecu Beldiman. Placheta de debut a lui Ion Pillat nu datează cum ni se spune, din 1911, sau 1914. Se cheamă *Povestea celui din urmă sfînt* și a apărut în același an cu *Visări păgine*, în 1912). M. Sadoveanu mărturisea în 1925 că va continua să socotească pe Panait Istrati „ș-al nostru, deși e al unei literaturi străine” (franceze). Se poate deduce de aici că îl credea scriitor român?

Nu cred că voi supăra pe Z. Ornea, eminent critic al ideologiilor literare din perioada 1860-1930 (junimism, socialism, semănătorism, poporanism, tradiționalism, modernism) atrăgîndu-i atenția asupra unor alunecări de condei, repetiții de expresii („ani ani”, „buni ani”, „cu asupra de măsură”), tautologii („savoare delectabilă”), improprietăți („efort științific de efectivă paleografie”, la lectura unor scriitori din secolul al XIX-lea, Hașdeu „translitera în text latin” cuvintele din bătrîni) formule gazetărești (textul ediției Blaga e de o „acuratețe impresionantă”, altele se speră să fie „mai accurate”, o reconstituire a răscoalei din 1907 e „tarată de limbajul vremii”). În unele pasaje cuvîntul *caracter* e înlocuit prin *caracterologie*, astfel diversitățile lui Duiliu Zamfirescu se datoresc „caracterologiei imposibile a omului”, iar doamna T. și Fred Vasilescu au elemente din „caracterologia și comportamentul Marthei Bibescu și a soțului ei Anton”. În sfîrșit, în loc de *scolii* (de la gr. skolion = explicație, notă critică), Z. Ornea folosește greșit termenul *scorii* (de la gr. scoria, care înseamnă materii reziduale ce plutesc la suprafața metalelor în timpul topirii).

AL. PIRU

Înfrîngerea dogmatismului

Respingerea dimensiunii românești a filosofiei nu putea avea decît urmări nefaste asupra înțelegerii dimensiunii universale a filosofiei. Dacă dimensiunea românească a filosofiei era respinsă în vederea asigurării unei universalități pure, nu se excludeau dimensiunile aduse de spiritualitatea altor popoare. Pentru consecvență, ar fi trebuit să se admită că universalul filosofiei vine direct din spiritualitatea „divină” și prin revelație. Iar apărarea purității ei cade în sarcina preoților. Gînditorii nu au loc în cetate, în această situație. Respingînd dimensiunea românească a filosofiei, dogmaticii au trecut la operațiunea de dislocare a istoriei filosofiei românești, la acțiunea de denigrare a tot ceea ce reprezenta momentul de autentică îngemănare a naționalului și universalului în gîndire, la inventarea opozițiilor absolute, acolo unde nu aveam decît firești procese de generare a generalului din particular, a modernității din continuarea tradiției, a universalului din specificul ireductibil etc. Dezvoltarea filosofiei nu este posibilă decît într-un climat al dialogului autentic, al deschiderii spiritului spre orizonturile productive și innoitoare ale cunoașterii și acțiunii specifice. Epoca dogmatică a creat un climat al închiderii, al friei de nou, al distrugerii oricărei încercări de raportare liberă la căutările spiritului științific și metodologic. Sînt prea bine cunoscute pozițiile pustitoare ale dogmatismului față de cele mai noi cuceriri ale gîndirii științifice și metodologice. Dar, cînd vorbim de dogmatism nu trebuie să uităm că el a fost prezentat de indivizii dogmaticii în carne și oase, de indivizi care făceau dogme și din dogme tot atîtea stavile monstruoase puse în calea gîndului liber. Dogmatismul nu se desfășura la întimplare, nu venea ca o eroare a unor cercetători animați de aflarea adevărului. Ar fi una din gravele erori dacă ne-am apropia de dogmatism cu această optică. În fond, dogmatismul nu căuta adevărul, ci cu totul altceva: să silască realitatea diversă, înfîntă să intre în tiparele unui adevăr făcut pentru eternitate, în tiparele singurului adevăr. Sarcina cercetării, cînd ea era admisă, nu avea altă misiune decît de a confirma ceea ce se găsește numai o dată. Găsirea adevărului a doua oară nu era admisă sub nici o formă. Căci a admite că adevărul este găsit de două ori echivala cu a descoperi relativitatea, dialectica, oricărui adevăr. Iar admiterea tezei că adevărul se construiește din specific, individual și particular, făcea de prisos funcția exterioră de paznic al adevărului. Dar adevărul nu are nevoie de paznic, ci de permanenta confruntare cu obiectul, cu dinamica lui, în cadrul unei relații cognitive noi. Dogmatismul avea un program precis: de absolutizare a contrariilor, ca prim pas, și de absolutizare (de identificare cu adevărul absolut) a unui pol al adevărului pentru a-l exclude definitiv pe celălalt. Să exemplificăm: patriotismul era opus internaționalismului, tradiția, modernității, naționalul, universalului, particularul, generalului. Ce rezulta din absolutizarea contrariilor de mai sus? Patriotismul, tradiția, naționalul, particularul erau tot atîtea momente în calea „adevărului” dogmaticilor. Din aceste false dichotomii nu se putea iese decît prin respingerea inconsistentelor epistemologice, pe de o parte, a rolului lor de frînă a gîndirii sociale, pe de

altă parte. Unde împingeau dogmaticii gîndirea cu ajutorul acestui mod de a privi contrariile? În brațele unui universalism abstract, în brațele unei modernități fără tradiție, fără istorie, fără specific, într-un general fără particularii reali diverși. Și, pentru că naționalul era prea stingherit pentru „gînditorii” universalului imaculat, ei optau pentru un universal al unui național cit mai diferit de cel românesc, cit mai departe de el, cit mai ostil lui. Și îl alegeau în ideea de a ne „sincroniza” cu ceva din afară, cit mai din afară. Comunismului i s-au descoperit particularități care-l apropiau de Paradis, iar nu de istoria devenirii societății, de viața oamenilor epocii noastre. Și pentru că aspectul paradisiac al comunismului să fie păstrat, apostolii lui au susținut, sus și tare, cu vorba și cu fapta fortei, mai ales cu forța, că nu există decît dimensiunea internaționalistă a comunismului. A susține existența dimensiunii naționale a comunismului, echivala, după dogmaticii, cu trădarea comunismului. A trebuit să vină un revoluționar, care a izbit cu forța fulgerului în dogma centrală a dogmaticilor, a ordinului dogmatic. Acesta este secretarul general al P.C.R. Ca un autentic dialectician, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat răsplat, un adevăr escamotat de dogmaticii timp de decenii: comunismul este național și internațional în același timp; este divers și nu se edifică după un model unic, supraistoric, ci după modele diverse, după modele elaborate de înșiși fauritorii lui; că acest proces universal divers nu poate fi condus dintr-un singur centru, ci din centrele diverse în care se construiește. Congresul al IX-lea al P.C.R. a inaugurat o epocă de autentică regîndire a problematicei filosofice din perspectivă românească. Din perspectiva gîndirii filosofice raționaliste românești. Prima sarcină cu care a fost confruntată gîndirea filosofică a fost aceea de a alunga norii imenși de colb pe care i-a pus peste operele filosofice originale românești gîndirea dogmatică. Restituirea nu a fost ușoară, ea avînd de înfruntat mentalități constituite într-o adevărată „tradiție”. Biblioteca filosofică românească cuprinde astăzi, lucrările filosofice ale lui Lucian Blaga, P. P. Negulescu, Mircea Florian, D. D. Roșca, C. Noica, C. Motru. Sînt în curs de apariție lucrările reprezentative ale altor filosofi ai secolului nostru. De asemenea, gîndirea aparținînd altor popoare a fost integrată în circuitul valorilor autentice, în cadrul dialogului. Au apărut 2 volume de istoria filosofiei românești și 7 volume de Studii de istorie a filosofiei universale. Grupul de istorici ai filosofiei au făcut dovada unei autentice maturități filosofice în abordarea tradiției filosofice românești, pe de o parte, în purtarea dialogului cu alte concepții filosofice. Amintim cîteva nume de prestigioși istorici ai filosofiei care au manifestat un spirit deschis în integrarea tradiției: Dumitru Ghișe, N. Gogoneață, Radu Pantazi, Simion Ghiță, Gh. Cazan, Al. Boboc, Al. Tănase, Gheorghe Vlăduțescu, I. Ivanciu, Gh. Epure, N. I. Maris, Ion Mihai Popescu, Emanoil Ancuța, Vasile Vetsianu etc.

Abordării unilaterale și sterilizante (= sociologizante) a problematicei filosofice i-a luat locul analiza multilaterală, dialectică. Astfel, au fost analizate și dezvoltate aspectele constitutive ale filosofiei: ontologic, epistemologic, logic, axiologic, antropologic și praxiologic. Se poate spune că nu există aspect al filosofiei în care filosofii români să nu-și fi adus contribuții notabile. Volumul intitulat „Teoria cunoașterii științifice”, apărut la Editura Academiei R.S.R., este, de fapt, un veritabil tratat modern de epistemologie materialist dialectică. Mai mult, este o lucrare de maturitate a gîndirii epistemologice românești care intră în competiție cu sorți siguri de izbîndă. Colectivul acestor lucrări a fost coordonat de cunoscuți epistemologi ca St. Georgescu, Mircea Flonta și Ilie Pirvu. Categoriile filosofice au fost și ele abordate din perspectiva dialecticii materialiste, a epistemologiei dialectice. Un grup format din Ion Tudoseșcu, Al. Valentin, Vasile Ponoiu, Stelian Popescu, Cornel Damian, Ion Stepanescu, Golu Elena, Angela Botez, Ion Stroe, au trecut la elaborarea unor volume în cadrul cărora categoriile filosofice ale dialecticii sînt regîndite din perspectiva cunoașterii științifice moderne. Și în domeniul logicii și al istoriei ei au apărut lucrări aparținînd unor bine cunoscuți autori. Vom cita numai cîteva: Ath. Joja, Petre Botezatu, Gh. Enescu, Crizanțema Joja, Sorin Vieru, Teodor Dima, Drăgan Stoianovici, Petre Biltz, Radu Stoichiță etc.

Domaniul eticii a cunoscut și el înnoiri semnificative. Domaniul este reprezentat de lucrările aparținînd autorilor: Vasile Popescu, Liubomira Miros, Elena Cobișanu, Vasile Constantin, Vasile Morar, Tudor Cățineanu, V. Zamfirescu etc.

Și domeniul esteticii a cunoscut o dezvoltare pe măsura înfloririi artelor în această perioadă. Amintim numele citorva prestigioși esteticieni activi: I. Ianoși, Gr. Smeu, Dumitru Matei, Lucian Dragomirescu, Gh. Stroia, Radu Creang etc. În legătură cu lucrările de estetică, țîn să semnalez apariția în cîteva luni, a unei ample lucrări de Estetică la Editura Academiei.

Un aspect nou al dezvoltării filosofice: prestigioși oameni de știință aparținînd celor mai diferite discipline științifice, regîdesc problematica disciplinelor lor din perspectiva metafizic dialectică. Amintim cîteva nume: Acad. Remus Rădulet, prof. univ. Ion Ioviț-Popescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., prof. univ. Ion Dîma etc. Se realizează astfel un deziderat major al alianței, al dialogului filosofiei cu știința. Că din această alianță rezultă înnoirea conceptuală a științei cit și a filosofiei este un fapt indiscutabil.

Un alt aspect nou al acestei perioade de înflorire a spiritualității românești este acela al integrării creației filosofice și metodologice create de români în alte spații de cultură. Amintim traducerea lucrărilor unor prestigioși gînditori care au văzut lumina tiparului în acești ani. Este vorba de N. Georgescu-Roegen și de Stéphane Lupasco.

Animată de spiritul deschis al epistemologiei dialectice, filosofia românească a cunoscut, în cei douăzeci de ani citi au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al P.C.R., o înflorire remarcabilă. Angajată în procesul revoluționar de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, filosofia românească materialist dialectică prezintă un relief nou, ireductibil. Vom numi această epocă de înflorire a filosofiei: Epoca Ceaușescu. Și o vom numi astfel pentru că în ea dogmatismul a fost înfrînt de spiritul dialectic, de raționalitatea dialectică izvorînd din raționalitatea constructorilor societății socialiste românești.

ION STROIE

Premiu

Simbătă, 15 iunie 1985, la Varna, în Bulgaria, s-au decernat premiile celei de a XI-a ediții a Festivalului internațional al filmului cu tema „Crucea Rosie — Sănatate”. Joi, 20 iunie 1985, în Gara de Nord, cobora din tren un român. Avea sub braț o diplomă mare: „Argintul” luat la Varna, a șaptea distincție internațională obținută în viața sa de „slujbaş” al celei de-a 7-a arte... Il cheamă Alecu Croitoru și e regizor. Îl cunosc de mult. Nu ai timp să vorbești în prezența lui. Nu te lasă. Are un

dar plăcut de a-ți permite numai să ascuți. — La Varna am fost cu filmul „ACASĂ”, un scurt metraj de 20 minute. Scenariul și regia Alecu Croitoru, imaginea Octavian Basti, sunetul Tiberiu Borcoman, montajul Viorica Petrovici. Interpreți:

Juliana Ciugulea, Constantin Brînzea, Mariana Cerel și copilul de 5 ani, Ruxandra Saidel. — Ați fost în sală cînd s-a prezentat filmul? — Da și m-am descoperit teribil de emoționat. Vedeam pentru prima oară filmul. (Știi, un regizor vede pe bucăți, la montaj). Primul lucru e că nu auzeam. Sunetul era slab, pentru majoritatea spectatorilor se făcea traducere la cască. Au participat 58 de țări. — S-o luăm de la început. Ca și cum pe ecran scrie iarăși ACASĂ... — Adică mă pui să intru din nou în sală?

— Vreau să-l „vedem” împreună. — „Acasă” e frica și bucuria; să nu trădăm frumusețea, s-avem grijă să nu știrbim frumusețea sufletească a unei perechi care trebuie să aducă pe lume un copil. El și Ea și Al Lor. El pleacă... Și de fapt aici e totul. Cînd pleci de-acasă, numai atunci începe să-ți fie DOR... — În Bulgaria n-ai fost singur... — Dorin Suciu, regie și Ollerer Iosif, imagine au primit mențiune pentru filmul lor T.V. „Ni-meni nu este niciodată singur”. — Bine-ați venit, ACASĂ!

PAUL AGARICI

atelier literar

de G. Dumitrescu

S.—P.O.: Triste schimbări! Toate metehnele s-au agravat, alunecarea spre artificiu, simulare, manierism, a luat proporții și înfățișări care impuținază până la dispariție mesajul liric, freământul autentic, demersul simplu și sincer al ideii, imaginii, cîntecului. Totul e afectat și artificial. Expresia firească, adecvată, spontană, e trucidată și obstatat înlocuită cu o terminologie convențională manieristă (dintr-o anumită „panoplie”) într-un proces de plafonare, sărăcire, monotonizare, insuportabilă alienare (în fiecare pagină, invariabil, „ay” și „ah”, „sinele” și „melancholia”, „ingerii” și „aidoma”, „pocale” și „pofire”, „labyrinth” — cu acest ofilit și precar bovarism al frazelor străine care-și atinge culmile în titlurile textelor (cam jumătate din ele!), unde, bunăoară, nu se mai poartă „banalul” „Floare albastră”, ci se optează, cu tot elanul „furculisioanelor” Coanei Chirița, pentru formula mai selectă și mai originală, dragă Doamne!, „Blau Blume”!... Etc.). Consecință firească a acestor obsesive, maniacale preocupări de cosmetică formală, texte și-au pierdut grav consistența, puterea de sugestie și de semnificație, rămînind niște uscate și evazive colecții de ticuri manieriste, ce nimic nu prea mai au a spune... (O singură pagină mai proprie și mai semnificativă, „Alea jacta est”).

Roxana Marin, Simona

Catrina: Condeii n-are încă destulă experiență și siguranță, dar unele pagini se înscriu lămurit în sfera poeziei, cu promisiuni din cele mai bune (mai ales, „Doi”, „Călătorie”, dar intrucitva și „Bocetele” și „Dragostele”, respectiv: „Strigăt”, „Ploaia de tăceri”, „De dragoste”). Să vedem, în continuare.

Dr. C. Const.: Sint, din păcate, doar niște compuneri modeste, ilustrînd celebrul șlagăr „că nu e om să nu fi scris o poezie” — dar și nobila iubire (incurabil!) pentru arta stihului...

Goetz: Nu rămîneți, însă, un depozit statistic de lecturi (știți bine, nu? — „cultura e ceea ce rămîne după ce-ai uitat tot”, sau cam așa ceva...) și nu vă abandonați cu totul pe sensul „viciu nepedepsit” (juiseur și drog) al lecturii. Converteți fascinațiile și bucuriile cititului în problematice, în ferimenți, în creație (aveți cu ce și de unde!) ș.a.m.d. În ce privește rugămînta din finalul scrisorii, nu vă putem făgădui, vai!, nimic (...suspendată din ce în ce mai precar, trista sabie a lui Damocles...). Dar vă mulțumim din toată inima pentru gândurile și vorbele bune, pentru mulțimea de citate (aproape le uitasem, împreună cu bunii noștri contemporani!), pentru jocul imprevizibil (sau joaca) oricît de simulat și iluzoriu, cu toate implicațiile lui, dincolo și dincoace de spirit...

B. Marian: Un fel de „darapaj controlat”, teh-

nică pretențioasă, care exclude abuzul de vorbe, discursivitatea, banda rulantă (seria), care cere o fantezie sprintenă, frustă, o intuiție asociativă anticonvențională, de gust sigur, subtilitate, etc. Altminteri, riscul unei degenerări în logoree delirantă comună, grosieră, „agrementată” de bancuri pedestre, expirate, devine iminent. Mai aproape de reușită, „Despre orb”, „Descartes”, „A fi”, „Despre stil”.

A. Ozana: O.K.! Ne bucurăm și noi.

Victor A.: Citeva lucruri sensibile și curate: „Alter ego”, „Disimulare”, „De unde pînă unde”, „Perenă”, „Ochiul zilei”, Supoziția e întemeiată, numai că realitatea e... ambivalentă (altminteri, obiectul lucește frumos...). Mulțumiri pentru bunele gânduri.

C. Bănuț: Era firesc să se întîmple așa. Felicitări!

M. Dumitrescu: Mai mult confecție și speculație metaforică formală. Mai bine, în „Bilanț” și, oarecum, în „Copacul”, „Alfel”, „Atita”.

Adriana Crețu („Re-semnare”), Andra Iacob, Gheorghe Mișai (mai citiți!), R.—B. Cibu („Catalog sentimental”), Stan Florentin, Mioara Lupu, C.—A.U., Arnai W., Lilia P., A. Bericov, Cătălin B., Anca Rizeșcu: Încă nu, să mai vedem.

N. R. — Manuscrisele nu se înapoiază.

GEO DUMITRESCU ■

DIALOGUL

Nu putem să ne sincronizăm perfect, vocea-mi rămîne în urmă, lungimea mea de undă e mai mare, degeaba mă bați cu explicații și vorbe șoptite, ritmul meu e al unui tren personal cu lanternă roșie la coadă. El întrece bicicletele de pe șosea, femeile frumoase aruncă bezele

bicicliștilor

cu duritatea unor gloanțe sau a unor cuvinte urite, antonimele șoptelor tale suave. Același drum făcut de ani de zile duce la atrofierea gândirii, noul cîmp vizual se îngustează la o linie verde; desigur sînt într-un tanc și argumentul meu suprem e un proiectil cu încălțatură abstractă. Tu înveți între timp din faimosul abecedar și critici versurile mele scrise total necaligrafic. Pacea va veni miine după o eră îndelungată de somn profund sub calota glaciară sudică.

CONSTANTIN BUCIUC

AI FI PREFERAT

Ai fi preferat ca Ulise să ajungi fîntînit de catargul unei cauze drepte

dar dintr-o uimitoare inocență abia de te ții la suprafață pe apa simbetel!

DOREL SAUCIUC

BILANȚ

N-am făcut mai nimic pînă la vîrsta mea socotită în clipe tîrzii am citit cîteva cărți am scris întîmplător cîteva poezii

mi-am tatuat pe suflet naturi moarte cu tăcere și umbră am meditat în secret la o filosofie nouă și sumbră

am iubit o femeie și poate încă altele cîteva mi-am montat indoiala în rame de albastru și catifea n-am făcut mare lucru poate doar am reușit să rămîn de căruță și am compus uneori sonate pentru inimă tristă și muzicuță

MARIUS DUMITRESCU

POVEȘTEA PROFESORULUI

A orbit, dar nu a cerut ajutor, visa frumos ca un cocor, dimineața își cumpăra piinea de toate zilele, venea acasă, se închidea și întorcea filele cărților știute pe dinafară, uneori un vecin îl chema pe scară să-i povestească tot felul de nimicuri, îi răbda orice ticuri, „Vezi ce faci, o să fie bine”, îi spunea orbul. A murit într-o vineri, îl chema Homer și totul s-a petrecut ieri.

BORIS MARIAN

PROZA

Etica, epica și estetica glumei

„Pînă unde se poate glumi?” — cunoscuta întrebare ce ritmează romanul lui George Bălăiță *Lumea în două zile* (ediția I — Editura Eminescu 1975; ediția a II-a — Editura Eminescu, 1985) marchează dimensiunile unui mod de a gândi. Despre tentația (și vocația) „demiurgică” a acestui prozator s-a vorbit deja indeajuns. Cele mai bune cărți ale sale compun fiecare o lume — poate aceeași, văzută din diferite unghiuri — densă, ramificată, stratificată, vie, pătrunsă de jubilația creatorului. Mai puțin s-a vorbit însă despre atitudinea creatorului (prozatorului) față de creația sa, așa cum ea (atitudinea) este prezentă în chiar „cutele” prozei. Obsesie ce caracterizează intrutotul creatorului modern, autoreferențialitatea a devenit aproape un topos al prozei actuale (și nu numai al prozei). *Lumea în două zile*, această carte care, la prima sa ediție, acredită un stil și o viziune, precum și o direcție nebănuite de fertile pentru proza deceniului următor, se dovedește a fi extrem de interesantă și sub acest aspect.

O apropiere curioasă (dar nu neortodoxă) se poate face între romanul lui George Bălăiță și un celebru film, realizat nu demult de către un regizor japonez. Un film care filmează cum... filmează marele Akira Kurosawa. *Lumea în două zile* e o *Facere*, filmată minuțios, nu cu inocența documentaristului, ci cu toată „păcătoasă” știință a profesionistului de lung metraj. Perspectiva se schimbă necontenit, după cum prin obiectivul camerei privește regizorul, dînd indicații amănunțite, la persoana a II-a, pe jumătate intrat el însuși în pielea personajului („Ce mai este de făcut? Ziua se află înaintea ta, dar și sub picioarele tale, destul de albă pentru a reuși tu însuși să te vezi pe tine în casa ta”) sau, în mod firesc, operatorul, înregistrînd atent, dar detașat (la persoana

a III-a) mișcarea dirijată a eroului („Antipa ia dintr-un cirilig înfipt în ușa extensorul cu gume și îl întinde de cîteva ori. Inspiră adînc pe nas, dă afară aerul pe gură șuierînd cu putere. Vesel? Privește în palma întinsă cele două tablete etc.”)

La George Bălăiță, lumea romanului se naște în două zile, care corespund veșnic unui atunci și unui acum — poli ai unei axe temporale fără sens precis, pe care prozatorul se mișcă liber. Aici, creația nu are nevoie de un ciclu încheiat cu sfînta, necesara odihnă a creatorului, ci se precipită brusc, în două reprize consistente: ziua întâi și ziua a doua. O lume de zi și una de noapte, una de iarnă și alta de vară, o lume reală și alta iscată de imaginația ușor iresponsabilă a funcționarului Antipa. Cele două jumătăți ale întregului se apropie, dar fără a se întregi. Între ele rămîne o veșnică tensiune. Lumea se naște continuu, într-o deconcertantă dinamică, al cărei motor e gluma. („Dar cum a început totul acum șapte ani? Nu cumva de la o glumă?”). O creație în glumă? Da. Dacă gluma e cea din Gogol, gluma din Caragiale, gluma aceea terminată în panică furioasă, ca un tobogan care pregătește perfid căderea în realitatea rece, trează, a apei. Gluma aceasta nu e altceva decît „bobirnauc” inițial, acel primum movens, probabil involuntar, urmărit apoi în desfășurarea consecințelor sale cu emoție și curiozitate de însuși autorul. George Bălăiță este un scriitor lucid. Pînă la cinism aproape. Pasta densă, multicoloră, elastică a scriiturii sale e doar un truc. Microscoparea voluptuoasă a gesturilor celor mai mărunte (să nu pomenim decît prima scenă a romanului, în care Antipa, trezindu-se, se recuperează pe sine ca ființă diurnă, laolaltă cu întreg decorul diurn, în care intră de fapt totul: de la Felicia, consoarta și complicea sa în ale glumei, pînă la Marta Wiegler, o simplă amintire) — e și ea un truc. Digresiunile — care au adus în discuție apropierea de Joyce — libertatea totală a mijloacelor stilistice (între care și faimosul procedeu al insertului) sînt de fapt riguros controlate de o luciditate neobosită.

În mod paradoxal, dublul scriitorului nu este judecătorul Viziru, autorul caietelor despre biografia lui Antipa și, poate,

a *Jurnalului* romanului. George Bălăiță întinde, pe cît se pare o cursă. Dublul său rămîne Antipa. „Mi se pare mie, spune el abia mișcînd buzele, fruntea sprînjinită de fereastră, și nu mi se pare, chiar așa e, scrinteala mea vă dă de lucru, altfel unde v-ați aduna în seara asta care pentru voi nu înseamnă nimic?” Duplicitatea atitudinii sale e consecventă, jocul e deliberat, nu însă și consecințele. Felul în care *Lumea în două zile* alunecă în fantastic demonstrează rafinamentul maestrului în domeniu. I s-a reproșat cărții finalul spectaculos: Antipa este ucis de Anghel (dublul bătrînului August Pălărierul din Ziua întâi). Și totuși, această stratagemă epică nu iese din regula jocului, pentru că revenirea brutală la real, bruscînd epica digresiv, aglutinant, cu prelungiri în grotesc și fantastic tine de intervenția lucidității și readuce în planul inițial (nu și la punctul inițial) romanul. Început printr-o scenă tipică pentru prima parte (denumită de critici *Domestica*, prin preluarea termenului dintr-o binecunoscută dizertație a cînelui Argus, adoratorul căfelușei Eromanga), *Lumea în două zile* se încheie printr-un artificiu potrivit celei de-a doua părți (*Ziua a doua*, denumită la rîndul ei, printr-o extrapolare asemănătoare, *Infernală*). Așadar, simetrie, dar și irepresibilă tentație a ludicului.

Lumea în două zile este spectacolul unei creații jubilate. Farsa neagră a epicii dubleză asprul rechizitoriu subiacent pe care etica îl face glumei, ridicînd totul la proporțiile teoretice ale unei estetici romanesti în care proza tinără de astăzi a aflat o lecție fundamentală.

TANIA RADU ■

TEATRU

Goana după

fericire

Sîntem prezenți, odată cu ridicarea cortinei, într-un luxos apartament din Moscova, în care mulți tineri, frămîntați de o nemulțumire comună, își deapănă viața, și, mai ales, își plîng destinul. Ușa este tot

timpul deschisă așteptînd venirea cuiva. S-ar părea că, tinerii petrec. Ascultă muzică modernă și clasică, recită versuri, pictează. Aparent, totul e idilic. Au de toate, dar je lipsește ceva esențial, de unde revolta lor îndreptată împotriva părinților. Da, a părinților, absorbiți de propriile lor preocupări, uitînd că au adus pe lume niște copii față de care au imense obligații și, mai ales, datorii. Copiii, ne amintesc de-a lungul piesei tinerii eroi, au nevoie, și încă în mare măsură, de dragoste și mai ales de îndrumare paternă. Societatea, ne lasă să înțelegem autorul, oricîtă grijă ar avea de destinul odraslelor noastre nu poate înlocui un sfat sau o mîngiere părintească. Cam despre asta este vorba în ultima piesă a lui Arbutov, *Jocuri crude*, ridicată nu de mult pe scena Teatrului Giulești. Arbutov este un autor foarte mult

jucat la noi și, datorită temelor majore pe care le-a abordat în numeroase piese, se bucură de mult succes. *Jocuri crude* nu este poate cea mai semnificativă creație a sa. Cu toate că subiectul piesei nu este nou, autorul abordează conflictul copil-părinți din unghiul de vedere al tineretului. Problema spinoasă a tinerel generații privită de jos în sus capătă cu totul alte dimensiuni.

Regia spectacolului și-a asumat-o talentatul Dinu Cernescu, nume de rezonanță în lumea teatrului. El și-a condus colaboratorii spre un joc curat, ferindu-i de-a cădea pe panta periculoasă a melodramei. Este o realizare meritorie a regiei, căci în piesele lui Arbutov acest pericol există. Spectacolul care a avut curiozitatea să privească sala în momentele de înaltă tensiune ale piesei a putut constata că unele replici, unele scene, au stors lacrimi, au udat batiste. Aceste efecte dorite în primul rînd de autor, dar filtrate parcimonios de regizor sînt rezultatul unui joc

sobru, emoțional și nu al unor cirilge actoricești la care se apelează, uneori, în mod intenționat.

Distribuția este mare și numără, așa cum e firesc, mulți tineri. Dorim să zăbovim ceva mai mult asupra unui nume: *Adriana Trandafir*, achiziție relativ recentă a teatrului. Această interpretă are o trăire interioră răscolitoare — obținînd efecte revelatoare. Ea știe să păsească de fiecare dată altfel, preia tonalitatea replicii exact la timbrul necesar, se mișcă cu dezinvoltură și fascinează imediat ce intră în scenă. Fata aceasta, cu siguranță, va avea un cuvînt de spus pe scena românească.

În rolul lui Kai, *Răzvan Vasilescu* susține o partitură în aparență ușoară. El este gazda, spre el duc toate drumurile, el este și protestatar și mediator. Revolta sa împotriva părinților este pe cît de scundă, pe atît de vehementă. Retinerea sa în înfruntarea cu tatăl vitreg este înșelătoare, ochii săi vorbesc despre decepția și disprețul său. Foarte bun *Constantin Cociaru* în rolul lui Terenti. Actorul acesta nu a primit — din păcate — rolul pe care-l merită. Rămîne un bijutier al rolurilor de mai mică întindere. Îl dorim și în roluri de amploare căci e păcat să nu dea, acum, scenei, întreaga forță a talentului său. În rolurile soților Zemțov i-am urmărit ne talentații *Dorina Lazăr* și *Florin Zamfirescu*, actori de frunte ai trupei giuleștene. Partiturile lor nu sînt deloc facile. În aparență el nu au nimic comun. Vor avea să descopere tîrziu, prea tîrziu, că erau animați de un sentiment puternic al dragostei, dar a lipșit ceva care să le decanteze trăirile. Cu multă plăcere i-am urmărit pe *George Bănică* în rolul lui Reveiko. El aduce în scenă tipul omului dispus să-și clădească fericirea pe tragedia altora. În roluri de mai mică întindere au evoluat *Irina Mazanitis*, *Ileana Codarcea*, *Eugen Ungureanu*, *Traian Dăncănu*, azi pensionar, în rolul lui Konstantinov realizează un personaj impresionant. Este un simbol. Tatăl decerebrat se întoarce într-un tîrziu, la fiul său pentru a-i cere iertare.

Jocuri crude este un spectacol care, chiar dacă nu e foarte curgător, va fi urmărit cu mult interes.

DAN BĂRLĂDEANU ■

Un muzeu in labirint

Floarea de ricin

Frapează grija savantă cu care Dürer s-a îmbrăcat înainte de a se așeza în fața oglinzii. E limpede că-i plăceau hainele bune, elegante. Un rival al lui Don Juan? O, nu. Don Juan cu dantelele lui frivole, cu pălăria lui de aventurier lăudăros, cu aerele lui de seducător ce nu iartă, ar fi de-a dreptul penibil lângă tinărul pictor de douăzeci și doi de ani, care n-are nevoie, ca să-l umilească, decât de o mică beretă vișinie, așezată cu o subtilă neglijență, într-o parte, peste părul revărsat în bucle calde, sonore (fără egal în toată istoria autoportretului), de culoarea vinului vechi, ceva între auriu și aramă, care încadrează un obraz frumos, sever, mindru, calm, de om ce nu datorează nimic nimănui. El pare să spună, într-adevăr: mi-am căutat un maestru, dar nu m-am găsit decât pe mine. Și abia acum observăm că ține în mână o floare.

Un pictor poate să țină din multe motive o floare în mână într-un asemenea moment, mai ales dacă are douăzeci și doi de ani. Poate că floarea respectivă îi amintește de ceva sau poate că tocmai a primit-o de la o persoană iubită și vrea să se immortalizeze cu acest dar, sau poate a rupt-o și nu s-a îndurat s-o arunce. Deci, de ce ne-am mira?

Mă mir, totuși. Floarea e modestă, nepretențioasă. Parcă prea modestă, prea nepretențioasă pentru un tinăr atât de elegant și conștient de valoarea sa. E o floare oarecare, smulșă parcă din marginea unui drum. Fără strălucire, fără mister, exactă, sumară, aridă. De ce a ales-o? Pentru contrast? Tinărul pictor din Nürnberg, care abia și-a terminat de trei ani ucenicia, fixează o țintă nevăzută, dincolo de noi, în spate, unde se află poate Dumnezeu sau destinul. Nici urmă de suris pe buzele cămoase, și roșii, nimic crispat sau, dimpotrivă, prea jovial pe fața frumoasă și fermă Sintem în anul 1493. În Italia, Botticelli abia pictase „Nașterea Venerei”. Zeii revin la țărni, după ce au răcit pe mare de o sută de ori mai mulți ani decât Ulise. Ceva s-a întâmplat însă, între timp, Venus a devenit ezitantă, zeii nu mai au aplombul de odinioară. Atunci cum reușește un pictor încă lipsit de experiență să fie atât de decăd? Nu e încordat, nici nu aștează un optimism de paradă. E numai sigur de sine. Riguros ca un principiu. Perfect drept, perfect calm. Ținând o floare pe care iarăși o vedem, umilă lângă veșmintele lui. Și care pare desprinsă din pământ cu rădăcina cu tot. Are frunzele crestate adânc și floarea mică, tot verde, abia deosebindu-se de frunze. E prea discretă sau tocmai de aceea ne atrage atenția asupra mișcărilor subțiri, energice, virile, care țin tulpina? Dürer procedează aici la fel ca în panourile în care i-a pictat pe Adam și Eva și unde a suprîmplat luxul vegetal, torporea paradisiacă, punind în valoare nudurile sau sugerind că primii oameni n-au descoperit dragostea intimă; șovăind, pe două panouri separate, ei se apropie, în marginea unui deșert, unul de altul, fiindcă în atita singurătate dragostea e unica soluție. Dar nimic nu e întâmplător la un pictor atât de atent cu detaliile. Dacă el a renunțat la toate florile superbe care pot încanta ochiul și pot spori eleganța unui bărbat tinăr, dacă a preferat florile nobile o simplă, o modestă floare de ricin, pentru că o floare de ricin ține în mână Dürer, înseamnă că a vrut să dea acestui amănunt un înțeles anume. Neostentativ, firește. Un simbol nu e niciodată ostentativ. Cei pregătiți să înțeleagă un lucru n-au nevoie, oricum, ca acel lucru să le fie strigat în urechi. E de ajuns un indiciu, o șoaptă, un semn discret, cum e această sărăcăcioasă tulpină de ricin înflorit care simbolizează în simplitatea ei caracterul secret, imprevizibil al existenței. Jonas, știm, după ce a predicat la Ninive, a rămas obătut. Era incredincă că trăiește într-o lume fără lege. Deodată a văzut crescând lângă el o tulpină de ricin, care a ajuns să-i țină umbră și l-a înșeninat. Noaptea, însă, un vierme a mușcat ricinul și, la răsăritul soarelui, frunzele și florile păliră. Un vint fierbinte făcu restul. Jonas a avut atunci prilejul să afle că pentru a se apăra de imprevizibil și de nesigurantele care-l pot doborî omul are nevoie de o logică în care să creadă. Nu la asta se va fi gândit și Dürer? Lăsându-ți întreaga libertate să alegi singur între ceea ce te împuținează sau îți dă curaj, modesta floare de ricin e înfinit mai bogată în sărăcia ei decât cel mai prețios trandafir. Ea te avertizează că dacă destinul nu depinde de tine, numai de tine depinde ce faci cu ceea ce îți dă destinul. Fidelitatea față de un ideal iese astfel întărită dintr-o continuă sfîșiere. E ca un legământ. Tabloul a fost pictat pentru a fi oferit logodnicei artistului, dar e cu siguranță mai mult decât un legământ de circumstanță. E un legământ al lui Dürer față de el însuși, iar alegerea acestei flori neașteptate, care contrastează cu ținuta impetuoașă a tinărului pictor, nu face decât să sublinieze caracterul și tainic și categoric al legământului. Abia pîlpind, floarea de ricin îl lasă să depindă numai de sine, dar îi amintește că depinde de sine, de fidelitatea cu care își va urma drumul ales.

Așadar, la douăzeci și doi de ani, Dürer știe nu numai că va fi pictor, ci și că va fi Dürer. Abia acum înțelegem cu adevărat de ce e în același timp îndurată și decis. Nu e un moment oarecare. E unul în care Dürer se leagă față de sine să respecte ceea ce a hotărît să fie logică sa. Și-a ales calea, și-a fixat ținta, e hotărît să meargă spre ea. Nu știe ce-i va rezerva destinul, dar știe ce așteaptă de la el. Știe că are nevoie de toată voința, de toată energia ca să nu se lase obătut din drum, împins înapoi, biruit de opacitatea altora sau de indoielile lui. Nu există desăvîșire? Există, oricum, drumul spre ea. Nu există glorie durabilă, onoruri stabile? Există credința lui. Mica floare de ricin îi va reaminti de fiecare dată, cînd va ezita, că în fața lipsei de logică a lucrurilor sau o incapacității lui de a o pătrunde nu e eficace decât încapățînarea de a avea un ideal, un drum pe care să-și urmeze pînă la capăt și care să te scape astfel de tirania oricărei absurdități. E ca o floare aleasă de un tinăr cavalier pentru turnirul vieții sale. Sau ca un crucifix pe care Dürer jură să fie Dürer. Și asta la douăzeci și doi de ani. La o vîrstă la care Goya va picta lucruri delectabile care n-au nimic comun cu Goya.

OCTAVIAN PALER ■

19. Sărbători de iarnă

Seara Crăciunului din 1896 a rămas de pomină în cronicile familiei noastre.

Alarmați toți de isprava lui Liviu, deși bucură să-l vadă teafăr și nevătămat, părinții se sfătuiau să încerce măsurile mai categorice față de primul născut.

Chelăneala mîncată la sosire părea neînsemnată în comparație cu papara mîncată din partea lui Moș Crăciun, care lovea fără cruțare peste spinarea strengarului ce adusesse atitea note proaste, și încă la religie și la română! Mai mare rușinea! Cum să se mai arate în fața fostului coleg de liceu cu asemenea băiat!

Ba mai fusese admonestat pentru un fapt nemaipomenit de scandalos: furt și instrăinare de cărți de la colegii și de la biblioteca liceului! Asta-i prea din cale afară!... Moșneagul țînise într-un torent de vociferări și amenințări urmate de sancțiuni concrete, conțodente. În toată răfuieții, Moș Crăciun mai scapă cîteva scatoalce și pe spinarea lui Iulius, prins și el fumînd pe ascuns, ceea ce a dus la indignarea surioarei Vica-Miți care abia împlinise trei anișori. Fetița începu să se foiască minioasă și revoltată, proțapindu-se sfidătoare în dreptul moșului alita de rău. Îi întrebă ținîndu-și miinile la spate: — De ce-ai dat în Iulius, ha?!... Ciobotă!

Copila văzuse cizmele moșneagului, și nu găsite la îndemînă — un afront mai dur.

De atunci nu s-a uitat scena ajunului de Crăciun. Sora Miți era mult atașată fratelui Iulius poreclit „băiatul cel bun” și se simțea intrigată și nedumerită că tocmai atare copil fusese sancționat.

Totuși biruiră bucuriile vieții, norii se risipiră chiar în acea seară, spulberați de bunătațile cite umpleau masa, de farmecul colinziilor, de darurile modeste însă primite cu atita mulțumire de fiecare și mai ales de hohotele și de risetele copiilor satisfăcuți că minia surioarei demascase pe Moș Crăciun datorită cizmilor — cizmele tatii. Și astfel voia bună înlocui falsele iluzii deși gemeau de poaleala.

În trimestrele următoare, dovedind sîrguință la învățătură și bună purtare, Liviu obținu media generală „bună”, fiind astfel promovât în clasă superioară. Putea gusta din plin noua vacanță mare laolaltă cu prietenii măiereni. Numai că grija rămăsese pe tata, prevenit atit de Haliță cit și de alți profesori, să-și transfere băiatul de la liceul năsăudean unde devenise inddezirabil. Doar avînd în considerare situația părintelui atita depovărat, s-a convenit să nu fie trecute în scriptele oficiale toate poznele lui Liviu pe adevăratul lor nume. Neavînd încotro, tatăl se gîndi la soluția înscrierii băiatului la una din școlile bistrițene. Convenînd cu inspectorul Csernatonî, află că deputatul Ciocan intervenise și netezise calea încadrării în învățămîntul de stat, unde condițiile de salarizare erau categoric superioare celor din învățămîntul comunal, cu deosebire destul de puțîn agreabilă sufletului unui român că toate materiile trebuiau predate

exclusiv în limba statului, adică în ungurește.

Bineînțeles că era preferabilă atare încadrare și numirea într-un sat cum era Prislopul, doar la 5 km distanță de Năsăud. Dar tocmai aici era necazul părintelui sililit să-și ducă odrasla la Bistrița, să-i caute gazdă și să-l întrețină cu de toate, pe cînd de la Prislop ar fi putut merge zilnic la Năsăud, anul următor putînd să-l înscrie și pe Iulius tot acolo.

Vasile Rebreanu nu se putea plînge nici de condițiile pe care și le încropise la Maieru, însă leafer derizorie îl silea să recurgă la subterfugii și improvizații stingheritoare, de-a dreptul jenante. Chiar dacă realiza unele cîștiguri din actele de notariat ce îi pasa Sanjoanu ba pînă și procese cu bune șanse, în ultima vreme avea neplăceri cauzate de cîndăneli mărunte, inevitabile într-un sat, însă dezagreabile, totuși. Mai ales din ziua cînd fiind schimbată componența consiliului școlar, cineva propusese ca membru un fost pușcăriaș, care ispășise cinci ani de temniță pentru delictul de violare a unei minore. Gospodar instărit, abia ieșise din temniță și se avînta pe scena publică. Învățătorul Rebreanu s-a opus cooptării lui Laurențiu Ilies în comitetul școlar declarînd incompatibilitatea în funcție a unui „om pătat”. Inversunat, cel vizat se năpusti asupra dascălului, maltratîndu-l în fața întregii asistențe. Din ziua aceea, Vasile Rebreanu n-a mai avut hîniște în Măieru, cu toate intervențiile energice ale jandarmilor împotriva delinquentului. Acesta încă a fost unul din motivele determinante ale mutării familiei Rebreanu la Prislop, lui”, cum căuta tata s-o încurajeze sat așezat „sub peretele Năsăudului mama, cunoscîndu-i slăbiciunea pentru citadela românismului de pe Someșul Mare.

Vara aceea Liviu își continuă turneul local cu echipa lui de „călusari” petrecînd minunat cu ortacii măiereni. Dar mai ales se împătîmi ireversibil de fumat și de lectură, citînd orice carte îi ajungea în mînă.

Toamna sosi mîi repede decit dorea și plecarea la Bistrița devenise scadentă. Nu mai văzuse orașul și i se părea că va trebui să plece undeva foarte departe de ai săi, bucurînd pe de altă parte că nu va mai fi atita sub imediata lor supraveghere.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Cartea de teatru

Intre mit și istorie

Șerban Codrin, unul dintre tinerii dramaturgi ale cărui piese, în pofida unor aprecieri demne de toată atenția, arareori au avut bucuria să vadă și lumina rampei, publică în prestigioasa colecție Teatru, a Editurii „Cartea Românească”, o incitantă trilogie dramatică, Intemeietorii, alcațuită din piesele Intemeietorii, Vestitorii și Secerătorii. Substanța acestor piese, ale căror personaje principale sînt Burebista, Deceneu și Decebal, reface lumea de mit și legendă a poporului dac, a culturii și istoriei sale, a dramaticelor și chiar disperatelor sale eforturi pentru a exista, pentru a-și salva ființa în aprigele confruntări cu mult temutul și puternicul imperiu roman. Dacă în prima piesă a trilogiei, Burebista, contemporanul ilustrului Iulius Caesar, va fi, cu toată opoziția lui Deceneu, victima propriilor săi generali pentru că n-a voit să atace, în acele momente confuze și, deci, prielnice, Roma (superbă vocația pacifistă și înțelepciunea diplomatică de care este animat vestitul rege al dacilor!), în următoarele două piese asistăm la urcarea lui Decebal pe tron și la victoria împăratului Traian asupra Daciei, asupra Sarmizegetusei Regia. O victorie plătită la fel de scump ca și o înfrîngere, intrucît împăratul însuși, ca și toți ceilalți învingători, în fapt supraviețuitori ai războiului, va trăi aievea coșmarul că neamul dacilor este nepieritor. „Zei atotștiutori! Pretutindeni, lanuri de spice. Pretutindeni ei, secerătorii. Noi ne vedem de treaba noastră. Ei își vîd de treaba lor. Asta mă tulbură cel mai mult. Ceea ce înțeleg, dar nu vreau să cred, e că habar nu am cu cine lupt. Părinți ai cerului! Din toată inima doresc o împăcare. Induplețați, puteri cerești, umbra lui neliniștită...” va rosti, înspere final, împăratul Traian a cărui conștiință este bintuită shakespeareian de fantoma marelui Decebal. Subliniînd un anume fapt, nu lipsit de importanță, că fiecare piesă a trilogiei are un statut autonom, că poate fi pusă în scenă în mod independent, vom insista, în limita spațiului disponibil, asupra monumentalității cu care dramaturgul a construit această amplă trilogie în care un loc important, ca în marile tragedii grecești, îl ocupă corul. Un alt merit al trilogiei ar fi știința cu care autorul a compus scenele duble, în prezent și în trecut, jucate simultan, ceea ce conferă unui eventual și dorit spectacol un ritm dinamic, aparte, apt să transforme această amplă frescă mitico-istorică într-un fapt palpabil de viață autentică. Impresionante sînt, de-asemenea, numeroasele ritualuri ale căror gesturi și simbolistică ne trimit spre trecutul cel mai îndepărtat, al unui folclor mitologic, un trecut în care descoperim, fără eforturi prea mari, rădăcinile actualului nostru folclor fapt ce adaugă trilogiei un plus de calitate și spectaculozitate.

VICTOR NIȚĂ ■

VALERIU ARMEANU

Omule bun

Omule bun, omule bun,
ține în pumni această ninsoare
și binecuvîntează cu inima ființa patriei.
Omule bun, omule bun,
atîtea disperări
au îmbrăcat în zale atomul,
atîtea războaie ne-au dus către moarte,
atîta moarte
ne-a mai rămas după dragoste.
Omule bun, omule bun,
ești stăpin peste pine
și stăpin peste lucruri,
dar mai mult decit orice,
omule bun,
învață să te bucuri.
Omule bun, omule bun,
ascultă glasul copiilor
aburînd la ferestă:
îți vor spune în zori un colînd,
iar tu ai să le spui
cele mai frumoase povești.

Domuri

O, fulgerate domuri!
Parcă ar ninge într-o catedrală
și parcă veșnic ar fi frig,
parcă s-ar rupe din icoane
un cap de inger și s-ar face crîng.
E ora cînd vîntul
își nîșcă limba-n prohod;
ascultă, iubito cum ninge la ferestă,
ascultă cum ninge ca-n cartea de povești,
îți jur că vom umbra prin păduri
în blănuri de urși,
voi fi rege și slugă
și nebun și despot,
saltimbanc de onoare
imbrîncit de noroc...
O, fulgerate domuri!
Ani de zile mi-au trebuit
să răsucupăr o singură greșeală
în fața mării, ani de zile mi-au trebuit
să descopăr o fabrică de boli după colț.
Nopti de-a rîndul a nins
și tot de-atîtea nopti sînt trist,
îți aud pașii prin casă
și mă inec de griji
și mă inec de plîns.

Vai de acela

Vai de acela
ce țara și-o trădează,
rătăcind prin lume,
securînd pămîntul de pe tălpi.
Vai de acela
ce nu știe unde zac
oasele mamei sale
nici ale moșilor, moșilor lui.
Vai de acela
care n-are o patrie
în care să poată muri.

PLATFORMA PIPERA

(Urmare din pagina 7)

primită de cineva de la un liceu bucureștean (!), la realizarea în școală a unei centrale telefonice proprii, cu zece numere, și a unui xerox. Și mai știe inginerul Pătrușescu să și viseze frumos, imaginând în liceul său un fel de centru național de electronică, unde să vină cei mai dotați elevi din țară care să se pregătească în acest domeniu, cu atât mai mult cu cât există o minunată bază materială, cu 70 de săli de clasă, ateliere, cantină, bază sportivă, cinci câmine...

Integrat organic platformei Pipera — nu numai prin pregătirea de calitate a elevilor,

Posibilități nebănuite de afirmare

Inginerul Gheorghe Trocan director general adjunct al Centralei prelucrării lemnului și directorul general al Combinatului de industrializare lemnului Pipera, ilustrează în modul cel mai elocvent posibilitățile uriașe de afirmare pe toate planurile, pe care societatea noastră socialistă, partidul și statul, începând deosebit de omenimul de cotitură și semnificație majoră, Congresul al IX-lea al partidului, când în fruntea partidului a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, le asigură tuturor oamenilor care au înțeles să-și facă din muncă, din slujirea intereselor generale o cauză personală.

Biografia lui Gheorghe Trocan nu este singulară. Oameni care în condițiile unei alte societăți ar fi avut din start drumurile blocate, iată, în anii pe care-i trăim au avut deschise toate drumurile afirmării.

În anul 1957, Gheorghe Trocan era un băiețel de 14 ani. Erau trei frați. De 8 ani erau orfani de tată și până atunci învățaseră un lucru de esență: singular mod de a deveni un om capabil să-și ia viața în propriile mâini era munca asiduă, neobosită, cinstită. A intrat elev la Școala profesională a Șantierului naval Turnu Severin. În 1960 era muncitor calificat. Au urmat liceul seral și stagiul militar. În anul 1965, își aduce aminte Gheorghe Trocan, ca muncitor la Combinatul de prelucrare a lemnului Drobeta Turnu Severin, a încheiat primul sertar de mobilă. În anul 1967 a intrat cu bursă muncitorească la Facultatea de industrializare lemnului de la Brașov. În ultimii ani de facultate a avut bursă republicană de merit. În timpul facultății a fost președintele Consiliului Asociației Studențești pe facultate și membru al Comitetului executiv al U.A.S.C.R. pe țară.

În 1972, Gheorghe Trocan termină facultatea și este repartizat inginer la C.I.B. Pipera. În același an este numit șeful Secției mobilă a combinatului, secția al cărui aport în producția industrială este mai mare de o treime. În anul 1976 este absolventul Academiei Ștefan Gheorghiu, Institutul de relații externe pe probleme de comerț exterior și cooperare internațională. În anul 1978 este inginerul șef al combinatului. Din nou Academia Ștefan Gheorghiu, Institutul pentru cadrele de conducere din economie și administrație de stat. În urmă cu trei ani, inginerul Gheorghe Trocan a fost numit directorul general al combinatului și director general al centralei.

— Realizările noastre, ale oamenilor muncii din combinat se leagă nemijlocit de Epoca Ceaușescu. În acești ultimi 20 de ani am avut create toate condițiile să muncim și să învățăm. Combinatul poate fi considerat, ca de altfel toate marile întreprinderi de pe platforma Pipera, opera tovarășului Nicolae Ceaușescu. Începându-și activi-

ci chiar prin producția sa —, Liceul „Electronica” este o școală adevărată — cu profesori adevărați care pregătesc specialiști adevărați. Totul într-o atmosferă destinsă, ai putea spune chiar lejeră, în care se învață și se muncește cu plăcere. Și, ca o știre de ultimă oră, în cadrul se va deschide aici primul muzeu din țară al radiotehnicii, realizat tot de către profesori și elevi, muzeu la a cărui deschidere dorim a fi și noi prezenți. Sint ideile aici și sint oameni care să le împlinescă. În „constelația Pipera” — cum i se zice unelor platforme — liceul este o stea mică, dar dintre cele mai strălucitoare.

tatea în câteva barăci ale fostului aerodrom Pipera, combinatul a ajuns să fie astăzi o întreprindere dotată cu cele mai moderne utilaje, deservite de oameni cu o ridicată calificare, muncitori cu înaltă conștiință. Nu a fost măcar o lună din întreaga existență a combinatului în care să nu ne realizăm sarcinile de plan. În ultimii 20 de ani, producția industrială a sporit de 20 de ori. Productivitatea muncii a crescut de 4 ori. Producția de mobilier din lemn, cu o pondere în producția industrială de peste 55 la sută, a crescut de mai mult de 11 ori. Concomitent cu diversificarea gamei sortimentale și îmbunătățirea tehnologiei a crescut competitivitatea la export. Produsele combinatului se exportă în 18 țări, prin mai mult de 36 firme. Pe fondul unor însemnate schimbări structurale ale producției, exportul, în mod deosebit cel pe deverse libere, începând din anul 1980 s-a dublat de la an la an. S-au produs mutații importante în linia arhitecturală și tehnologiile aplicate în fabricație, în special la mobilier. Predomină mobila cu ornamente sculptate sau simplă, finisajele cu lacuri mate sau pigmentate, extinzându-se folosirea înlocuitorilor lemnului. Cele două vizite de lucru pe care le-a efectuat în combinat tovarășul Nicolae Ceaușescu, au avut o importanță deosebită în viața noastră. Indicațiile date cu aceste ocazii: creșterea exportului, a eficienței, creșterea gradului de valorificare a masei lemnoase la export, reducerea consumului de materii prime au fost pentru noi sarcini permanente, urmărite cu cea mai mare atenție de cei aproape 4000 de oameni ai muncii din combinat. În paralel cu problemele de producție, s-au avut în vedere crearea de condiții de viață și de muncă din ce în ce mai bune pentru oamenii muncii. Clubul modern, cantina restaurant, microcantina, cresa și grădinița, căminele de nefamiliași, grupul școlar pentru prelucrarea lemnului sint câteva din utilitățile sociale obișnuite acum în orice mare întreprindere, constituind cred un model românesc de grijă pentru oamenii muncii, de asigurarea unui climat din cele mai favorabile pentru formarea unui om nou. Rezultatele bune pe care le-a obținut combinatul se explică printr-o înțelegere deplină a sarcinilor ce ne revin, a unei muncii colective în care fiecare are datorii și obligații ferme, precise, a unei conlucrări cât mai eficiente între comitetul de partid, comitetul oamenilor muncii și organizațiile de masă și obștești. Nu voi uita grija și ajutorul pe care l-am primit din partea partidului și a statului să învăț, să-mi ridic calificarea, încrederea cu care am fost încurajat. E o datorie să asigurăm celor mai tineri condiții cel puțin la fel de bune ca cele de care am beneficiat noi.

OPREA GEORGESCU ■

Oameni la timpul viitor

Îl cheamă Alexandru Zenovi și nu e supărat pe funcționarul de la starea civilă care i-a lăsat numele neterminat, mincându-l un e. Numele și-l face omul, nu i-l fac actele în care apare. E din apropiere de București, de pe la Petricchioaia. A venit de mic în Capitală,

să învețe meserie, a făcut o școală profesională (la „Electroaparataj”), apoi liceul și școala de maștri la seral. E sculer-măștră la bază, are 34 de ani și este secretarul comitetului de partid al întreprinderii „Conect”. Aici — zice el — toți oamenii sint tineri, adi-

MĂRTURII DESPRE UN TIMP EROIC

Prestigiul științei

Perioada ultimilor douăzeci de ani, perioadă în care partidul și poporul român au înmănat cirna țelurilor și năzuințelor sale tovarășului Nicolae Ceaușescu adevărată la Congresul al IX-lea, secretar general al Partidului Comunist Român — se impune cu claritate și autoritate drept perioada cea mai bogată în înfăptuiri din întreaga existență a patriei. Geniu în gândire și erou în fapte și acțiuni tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat, definitivat și impulsat strategiile politice care orientează și direcționează ritmurile și nivelele de dezvoltare ale vieții economico-sociale și politico-educative a țării.

În cadrul acestor strategii, secretarul general al partidului a desprins și stabilit, încă de la Congresul IX, rolul determinant ce revine științei, pentru că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în vibranta și strălucita cuvântare la Plenara C.N.S.T. din 1983, „Pe baza faptelor putem afirma că viața demonstrează cu putere că știința reprezintă un factor de însemnătate hotărâtoare pentru înfăptuirea cu succes a socialismului și comunismului în România”.

Cercetarea în domeniile fizicii și energiei nucleare s-a bucurat și ea din plin în aceste două decenii de forță călăuzitoare a concepțiilor sale, de orientările, preocupările, sprijinul și îndrumările generoase ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Expresie și argument pentru aceste realități îl constituie însăși existența Centrului Național de Fizică la a cărui inaugurare, în octombrie 1974 secretarul general afirma „La Măgurele s-a creat un adevărat orașel al fizicienilor, unde cercetătorii, profesorii, studenții și muncitorii lucrează, învață și trăiesc împreună. Este într-adevăr un model de felul cum trebuie să treacă la realizarea în viață a orientărilor privind legarea învățămîntului, cercetării și producției într-o unitate desăvârșită”.

Pe această bază și beneficiind permanent de sprijinul și orien-

țările tovarășului Nicolae Ceaușescu, exprimate în numeroase documente programatice ale P.C.R., după Congresul de răscruce istorică, domeniul fizicii și energiei nucleare a străbătut apoi o etapă de afirmare și prestigiu științific internațional, dar și de implicare profundă în aplicarea rapidă a cuceririlor științifice pentru modernizarea și dezvoltarea economiei naționale. Pentru această etapă ar fi dificil să amintesc chiar și numai preocupările și realizările cele mai importante. Mă voi rezuma de aceea la menționarea acelor direcții de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică dezvoltate într-un ritm cu totul impresionant. Este vorba de domeniile tehnicii vidului și al tehnologiilor neconvenționale, al laserilor, al studiului materialelor noi cu proprietăți speciale, al fizicii ionilor grei, plasmei și stării condensate, al interacției radiației cu substanța, accelerațoarelor de electroni și generațoarelor de neutroni, biofizicii și noilor surse de energie... Este totodată perioada în care tehnicile, instalațiile și aparatura bazată pe fenomene atomice, moleculare și nucleare au pătruns în toate ramurile economiei.

Linia ascendentă de sprijinire și investire în domeniul nostru este exprimată și prin faptul că numai în ultimul deceniu colectivul nostru a crescut de la sub 2000 la peste 7000 specialiști, prin aceea că, după 1977, au intrat în funcțiune o serie de capacități cu o excelență înzestrare tehnologică, așa cum sint: Centrul de producție radioizotopi și sistemul de post accelerație la Centrul Național de Fizică București, calculatorul, secția de producție combustibili nucleari, standurile de testare duranță, reactorul TRIGA și laboratoarele de postiradiere la Institutul de reactori nucleari energetici din Colibași — Pitesti, o nouă clădire a Centrului de fizică tehnică Iași, noile pavilioane de la Institutul de tehnologie izotopică și moleculară Cluj-Napoca, care au dublat baza materială a

cercetării de fizică și energie nucleară.

Totuși, aspectul definitoriu al perioadei 1965—1985 este acela al exprimării cercetării de fizică prin realizările sale tehnologice, evident atit prin participarea sa la realizarea programului nuclear național — 65% din întreaga noastră activitate fiind dedicată acestui program cit și prin conceperea și construirea de aparatură, echipamente și instalații noi. Așa se face că din 1979, de cînd tovarășa acad. dr. ing. Elena Ceaușescu este președintele C.N.S.T. drept rezultat al indicațiilor și îndrumărilor pe care ni le-a dat am finalizat peste 500 prototipuri de aparate, instalații și utilaje și am omologat 400 tehnologii neconvenționale bazate pe fenomene și procese ale fizicii atomice și nucleare. Dintre cele mai importante se pot menționa: instalațiile de aluminizarea sticlei, de nitrurare și placare ionică, laserii și instalațiile speciale cu laseri, instalațiile de control în flux al laminatelor, aparatura fizico-chimică, materialele magnetice, compozite, piezoceramice, sursele radioactive și produsele radiofarmaceutice etc.

Pentru dezvoltarea și aprofundarea cunoașterii științifice, cercetarea românească de fizică a efectuat și cercetări fundamentale orientate pe domeniul de actualitate și de perspectivă în vederea creșterii izvoarelor viitoarelor aplicații tehnice și tehnologice. Domeniul fizicii și energiei nucleare a cunoscut deci, în Epoca Ceaușescu o dezvoltare tumultuoasă avînd asigurate pentru specialiștii săi minunate condiții de muncă, viață, afirmare și împlinire profesională.

Dorim ca pentru toate acestea în aceste zile cînd se împlinesc 20 de ani de la luminosul eveniment istoric, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, să dăm conținut și amploare gîndurilor și sentimentelor noastre de fierbinte recunoștință și profund respect, de admirație și afecțiune pentru mult iubitul nostru secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul genial și cutezător al României socialiste.

Dr. Marin IVĂȘCU

director general al Centrului Național de Fizică

că ai platformei, și au văzut cu ochii lor cit de repede s-au ridicat „Electronica”, I.I.R.U.C., celelalte întreprinderi, instituțiile de cercetare și desigur, „Conect”-ul. Totul — în nici două decenii! Cum spun cei de-aici — nici n-am avut timp să îmbătrînim și lumea s-a schimbat de tot în jurul nostru. Dar eu zic mai mult, că nu s-a schimbat, ci s-a născut de-a dreptul!

Așa este — pe platforma aceasta s-a născut o lume și încă una în care, novice fiind într-ale electronicii sau sofisticatelor tehnici de calcul, te simți de-a dreptul străin, te uimesc liniștea și curățenia parcă nelumești, te miră chiar și felul de-a fi al celor cu care stai de vorbă — reținut, extrem de protocolar, pîrînd în permanență a ofiția o inițiere pentru care tu, străinul, n-ai fi încă pregătit. Parcă și cuvintele, nu doar produsele, le-ar fi măsurate în fracțiuni de microni. Parcă nu numai producția s-ar fi diversificat aici, la „Conect”, pînă la cîteva mii de sortotipodimensiuni, dar și modul de a se exprima al oamenilor s-ar fi diversificat pînă la alte mii de termeni care de care mai exacti, roșii în însurii ce-ți fac dificilă rapida decodificare. Totul are un caracter de profund și riguros profesionalism, și se spune despre conectoare tip EUROCARD, SUMTNI, TUCHEL, SOCAPEX, de tot soiul de elemente de automatizare și mecanizare la instalații-montaj, de nivel mondial de competitivitate al produselor, de tot felul de ateliere de specialitate pentru autoutilare, tehnologii, verificatoare... Totul fără vreun fel de emfază, ceea ce sporește și mai tare distanța dintre specialist și vizitatorul simplu privitor și ascultător.

Te mai ajută, parcă printr-o bătaie prietenească și ocrotitoare pe umăr, directorul Petre Dima care zice — așa, ca pentru profani — că într-un calculator, de exemplu, intră cîteva mii de contactori și că această întreprindere produce asemenea componente, fiind unicat la ni-

velul țării. Nu beneficiază de un institut de cercetare-proiectare propriu, așa că totul — și concepția și execuția — aici se desfășoară, între pereții acestia de sticlă, în birourile acestia din care nu răzbate pe coridor nici un zumzet de glasuri. Directorul a împlinit de curînd 40 de ani. Imediat după terminarea facultății (profilul: mecanică fină) a fost repartizat la I.I.R.U.C., unde a stat 12 ani, iar din '80 e aici, la „Conect”. Tehnica l-a pasionat de mic pe copilul din Provița de Jos, o așezare aflată aproape de Cimpina, astfel că ultimele două clase de liceu le face la Breaza, la fosta școală medie „Dimitrie Cantemir”, școală „cu aplicare practică în producție” pentru care fuseseră selectați elevi din toată țara cu inclinații către mecanică, electrotehnică și altele asemenea.

Viața se desfășoară la „Conect” — spune în continuare directorul — într-un climat de deplină seriozitate și de înaltă profesionalitate, numai așa explicîndu-se faptul că produsele acestei întreprinderi pot fi regăsite — singure ori în calitate de componente ale unor aparate și instalații fabricate în țară — pretutindeni în lume. Deviza — precizie și fiabilitate. De la cele cîteva zeci de produse care se realizau la început (și acest început nu e mai departe de zece ani în urmă), s-a ajuns acum la vreo 4000 de serie și la încă aproape 1000 de unicate. Cifrele zumzăie sub stilou: aici se produc 80 la sută din necesarul economiei naționale de produse de asemenea profil, iar la sfîrșitul cincinalului viitor cifra se va ridica la 97 la sută. Iar în spatele cifrelor — cei 2000 de oameni ai „Conect”-ului, dintre care o bună parte sint absolvenți de învățămînt superior.

La început (se vorbește mult despre acest „început” pentru simolul motiv că este încă proaspăt în minte) au fost 300 cu toții — muncitori și ingineri — veniți aici prin mutarea unei secții de comutatoare a vechii întreprinderi „Electroni-

ca”. Se făceau comutatoare și conectoare pentru bunuri de larg consum. Acum — nu se realizează decît pentru instalații profesionale (iar acest cuvînt!). Se mergea cu tractorul prin platformă. Oamenii — valoroșii ingineri cercetători de acum Gabriel Cristescu, Suzana Filip sau Eugen Rusu, maestrul Alexandru Ioniță sau specialiștii ingineri executanți Eugen Teodorescu ori Vasiliță Badea — oamenii, deci, de bază ai întreprinderii pot oricînd mărturisii cu toată sinceritatea că nu-și puteau imagina, la acea vreme, nivelul la care s-a ajuns acum. Și culmea — chiar ei sint cei cu care s-a ajuns la acest nivel! Să mai spun, în asemenea condiții, de nopțile de studiu, de momentele mai grele cînd cite un circuit sau cine știe ce piesă mică de abia o poți zări cu ochiul liber nu voia și nu voia să funcționeze? Astea sint fapte ce aparțin unui trecut care — la viteza cu care au avut loc creșterile, transformările — pare de domeniul protoistoriei. S-a citit mult — și se citește în continuare —, s-a umbilat prin lume și... s-a ajuns aici. Restul explicațiilor — de un tehnicism care aproape că înlăpătează — sint niște calcule, niște circuite, niște selectori și cite alte asemenea viețuitoare metalice, din ce în ce mai mici și mai pline de putere.

Pînă la urmă — tot acest efort, totă această concentrare de materie cenușie n-au însemnat nimic altceva decît niște schimbătoare de canale, niște intrerupătoare pentru aparatele de televiziune, gama de unde de la radio, adică obiecte pe care le atingem zilnic și în care se află încorporate inteligentă și studiu. Din clipa cînd părăsești „Conect”-ul e bine să-ți promiți să fii ceva mai atent cu manevrarea televizorului, cău-tînd să ai în fața lui același respect și aceeași firească reținere ca în fața celor ce l-au produs, oamenii acestia care trăiesc deja în spiritul veacului XXI.

DAN MUCENIC ■

Inițiativele și acțiunile Frontului Democrației și Unității Socialiste —

un rol decisiv în bătălia pentru resurse

3 R

NIMIC NU SE PIERDE,
TOTUL SE REFOLOSEȘTECine are nevoie de 30 tone lingou
de aluminiu?

Misiunea a peste 3 800 de oameni ai muncii de la Întreprinderea mecanică pentru material rulant „Grivița Roșie” din Capitală, cu profil de reparații de vagoane, este tocmai acesta, al celor 3 R. Mai exact chiar a celor 4 R — de a **REPARA — RECUPERA — RECONDIȚIONA — REFOLOȘI** — ansambluri, subsansambluri, piese, repere, metal, lemn, hirtie, sticlă, textile... totuși și toate ce intră în alcătuirea unui vagon de călători, vagon restaurant, vagon de dormit, vagon de uz administrativ. Pe scurt, și fără teorie, ei asta fac. Și o fac chiar cu maximă seriozitate, ilustrând chiar o foarte modernă concepție asupra acestui fenomen industrial ce însoțește orice economie a secolului nostru. Inginerul Victor Bercea de la serviciul plan-dezvoltare ține cu rigurozitate la zi dinamica cifrelor ce exprimă valorile și beneficiile ce rezultă din toate acțiunile ce privesc cei 3 R. Sint plan de producție, nu activitate auxiliară. Inginerul șef Adrian Chistrugă ține, cu aceeași rigurozitate, la zi miscarea tehnologiilor privind acest important etaj din structura uzinei. Calitatea reparațiilor de vagoane, de unde siguranța circulației și confortul nostru, dar și câștigul celor 3 800, beneficiile întreprinderii ca și alte capitole ale eficienței depind într-o măsură considerabilă de seriozitatea cu care se abordează orice problemă a celor 3 R. Dacă primul ne arată că „în întreprinderea noastră piesele de schimb recondiționate, de pildă, au crescut ca pondere de la un an la altul, atât față de anii anteriori cât și față de plan, deținând 41,6 la sută din total, ceea ce reprezintă 64 milioane lei față de valoarea de 154 milioane lei a totalului de piese folosite într-un an”, inginerul șef ne invită spre câteva exemple din secțiile de producție, să le constatăm direct și personal. Exemple ce exprimă un puls al preocupărilor, un puls al tehnologiilor, un puls al ideilor. Una dintre metodele de recondiționare a unei mari cantități de piese și repere din structura vagoanelor, ce reintră din nou pe vagon, fără a mai ajunge ca altădată la fiare vechi, este recondiționarea prin sudură. Procedeu foarte modern și larg folosit. Straturi metalice aplicate prin suduri speciale în punctele nevralgice ale multor repere le ridică rezistența chiar aproape de cea inițială, prelungind la dublu viața pieselor. Iar la calea ferată nu te joci, de pildă, cu talerele uriașe de la tamponarele vagoanelor. Pentru această soluție tehnică oamenii uzinei s-au zbatut și au introdus în atelier instalată de sudură automată pentru ca operațiile să asigure calitatea lucrării și, totodată, să se realizeze cu o productivitate a muncii ridicată, să nu coste mult, să nu ajungă în situația lui „ce lei pe mere dai pe pere”. Dotare ce a început anul acesta și este în curs de extindere „specializând agregatele pe tipuri de piese”. În paralel, caută soluții pentru a mări rezistența chiar a acestor încărcări la uzură, în funcționarea ulterioară a reperelor recondiționate. În context, au cerut sprijinul și colaborarea Institutului de cercetare și inginerie tehnologică în transporturi. Deci, un contract de cercetare pentru cei 3 R dovedește în plus la ce cotă a valorii sint situați la I.M.M.R., dovedește ceea ce spuneam la început despre o concepție tehnică ce ar trebui să fie prezentă în toate întreprinderile, de la cel mai mic atelier la cele mai înalte nivele ale cercetării. Fără tehnologii moderne nu putem aborda modern, la nivelul epocii,

această veritabilă ramură economică. Astfel, la I.M.M.R., a început să se abordeze, pentru recondiționări, o tehnologie de vîrf în acoperirile metalice, pentru a le conferi o fiabilitate sporită, pulverizările metalice la încărcarea uzurilor, rezultând economii importante de metal și de manoperă. Cum afirma secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o dialectică industrială firească a valorificării superioare a metalului este ca, mai întâi, prin tehnologii să-l economisești, să se realizeze un produs cu un consum optim ca

de topit profile de aluminiu uzate, obținându-se lingouri. Cuptorul nu folosește energie din sistem național, nu consumă nici gaz metan, nici păcură, nici electricitate, ci, pur și simplu material lemnos putred, inutilizabil în altă parte, ce provine tot de la vagoane și care sufoca curtea uzinei, neaflindu-i-se o destinație. Profilele respective luau, de asemenea, spațiu foarte mare pentru depozitare, necesitau vagoane multe pentru transport la I.C.V.M.R. și care nu veneau la timp. Profile ce costau, cam 5 lei kilogramul. Sub formă de lingou devine o materie primă pură, necesară pentru orice industrie. Și se pot vinde la 20 lei kg. Ei bine așe acum în stoc 30 de tone și nu găsește beneficiarii? !? Nu află cui să le dea! Și așa, o excelentă idee a devenit bumerang. „Cred, spune maestrul,

și sintem de acord cu dînsul, că ar trebui prin organele de specialitate care dau indicații privind materialele refolosibile, să li se găsească, pe tipuri și structuri, soluțiile cele mai bune și să fim informați unde să le dirijăm”. Compleindu-l, inginerul șef ne arată cum se aruncă la gunoi, deoarece nu le preia nimeni, sticlă securit pentru geamuri (sub formă de bucăți întregi ori cioburi), baterii de lanternă, mase plastice diverse... „Noi le adunăm multe, sint în cantități chiar mari, cum este sticlă, de pildă, altele sint în cantități mai mici, precum sint masele plastice, dar într-o mare varietate de sorturi, în schimb nu ni le preia nimeni. Și asta, în timp ce educăm muncitorul să le adune cu grijă, pentru că reprezintă valori”. Și chiar reprezintă.

turație anume și, cu ajutorul brenerului de sudură am început încălzirea piesei, ținînd cont de punctul de topire al elementelor de aliere. În momentul cînd s-a topit elementul cu cel mai înalt punct, am încetat procesul de încălzire și, după răcire, se constată că placarea se realizează cu succes. Se pot placa astfel, cu span de neferoase, bucși din oțel cu diametre între 20 și 150 mm și cu grosimi ale stratului placat după dorință și mod de întrebuintare. Pentru interiorul unei asemenea piese cu diametrul de 25 mm, de pildă, sint necesare doar 45 gr. span, realizîndu-se un strat de placare de 4 mm. Pentru o bucșă de 60x100x50 au fost necesare doar 150 gr span, în timp ce pentru confecționarea ei din otel, din bară brută, ar fi fost necesar 1,7 kg bronz”. Eficiența e limpede. Dispozitivul de placare s-a realizat la I.A.P. cu numai 700 lei și tot din materiale recuperabile, putînd fi montat pe orice fel de strung iar ca agent termic putînd fi folosite acetilena, gazul metan sau curentii de medie frecvență. „În cazul în care se trece la producția de serie, spune maestrul Băcana, se pot realiza mașini speciale fără cheltuieli de investiții, prin reintroducerea în circuitul productiv a unor strunguri propuse spre casare”. Deci, iată, prelungirea vieții în mod rentabil a unor mașini destinate să ajungă fier vechi, care, pentru a redeveni iarăși mașini-unele trebuie să suporte încă un lung ciclu tehnic, prin urmare cheltuieli de producție. Dar să mai poposim asupra calculor (altă vreme neluate în seamă?) privind „eficiența tehnico-economică” ale procedurii Băcana. „Spre deosebire de piesele obținute prin turnare, unde se cheltuiește multă energie, manoperă și aproape 40 la sută din piesă se transformă în pierderi tehnologice, realizarea lor prin metoda de placare duce la o economie de metal pe unitatea de produs pînă la 95-98 la sută. În același timp se economisește o mare cantitate de energie electrică consumată pentru obținerea bronzului prin turnare și laminare din lingouri și spanuri precum și multe, multe alte avantaje. Pe scurt, la nivelul Centralei de autoturisme, prin generalizarea procedurii de placare interioară a bucșelor din oțel tip Băcana, în cele 3 variante tehnologice propuse, s-ar fi putut economisi aproape 7 milioane de lei la cheltuielile directe de producție. Disponibilizîndu-se, totodată, bronz și alte metale neferoase extrem de scumpe și deficitare pentru alte sectoare. Faptul că din spanul de neferoase se pot scoate economii de milioane este, astfel, pe deplin demonstrat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

● O soluție tehnică o vreme ignorată este luată în seamă
● Lingouri de oțel pe care nu le solicită nimeni ● Acțiuni de masă ale F.D.U.S. ● Ce facem cu bateriile uzate? ● Drumul becurilor înapoi, spre lumină ● O problemă de rezolvat: instalațiile de mărunțit și brichetat span ● Vă propunem experiența organizațiilor F.D.U.S. de la „Republica”.

apoi să-i prelungesti funcționalitatea prin recondiționări succesive și abia după aceea, să-l recuperezi, într-un proces, de asemenea, rentabil. O altă metodă pe care au abordat-o de curînd cei de la I.M.M.R. este, în context, automatizarea procesului de călire de înaltă frecvență pentru toate seriile de bucși și buloane folosite în articulațiile timoneriei de frînă a vagoanelor. În același sens, s-au gîndit cum să înlocuiască metale mai scumpe cu materiale mai ieftine, fără a impiedica asupra rezistenței, confortului, esteticii vagoanelor. A apărut acțiunea de dezaluminizare. Ca și de înlocuire a bronzului, metale neferoase, se știe, scumpe și deficitare în toată lumea, nu numai la noi. Barele și profilele de aluminiu s-au înlocuit cu cel din otel înobilitate prin acoperiri decorative din pulberi epoxidice, piesele, de bronz s-au înlocuit tot cu otel sau cu mase plastice, deocamdată, mai ieftine. Noutăți ce presupun însă, schimbări și miscări în viața profesilor și meserilor uzinei. Astfel, ne spune inginerul șef, „ne-am creat, prin autototare, un microatelier cu mașini de injectat mase plastice și, în paralel, ne-am specializat 3 ingineri ca proiectanți de matrice din masă plastică. Prin urmare, realizăm la noi atît proiectele de piese, cît și matricele, fără să batem la ușile altora și să tot așteptăm la rînd”. Nu le scapă nimic ce poate fi recuperat, recondiționat, refolosit, superior refolosit. Există echipe tehnice de diagnostic și echipe tehnice menite să gîndească soluții. Soluții prezentate și analizate lunar în BECOM, unde se stabilesc măsurile pentru trecerea la aplicarea celor vîabile în producție.

În toate secțiile și în toate atelierile am văzut containere specializate pentru recuperarea pe tipuri de materiale, de la span la piese, de la textile la hirtie, de la sticlă la lemn ori mase plastice. O acțiune inițiată de către organizația FDUS din uzină. Dar, în mod ciudat, tocmai de la ordinea și buna, laudabila concepție a acestei întreprinderi privind cei 3 R, au apărut și tot felul de necazuri. Pentru că, pe flux, dincolo de I.M.M.R., lucrurile nu stau așa cum ar trebui. În aceeași ordine. O problemă este aceea a instalației de măcinat span și a preselei de brichetat. N-au funcționat bine niciodată. Acum nu funcționează deloc. Nu se pot repara. Sint prost concepute. La ideea maestrului Ignat Codrescu, de la secția 200 cutie confort, s-a construit un cuptor

O inertiă la un preț de 7 milioane lei pe an

Am promis să revenim la ideea omului care ne-a deschis într-o zi ușa redacției cu un dosar sub braț și o bucșă de metal în mînă, la ideea maestrului Emil Băcana de la Întreprinderea de autoturisme din Pitești care nu cerea nimic pentru sine ci pentru uzina unde lucrează. Este vorba, cum spuneam, despre o tehnologie remarcabilă pentru recuperarea și valorificarea la parametri de înaltă rentabilitate a spanului din metale neferoase — bronz, cupru, staniu, aluminiu... — utilizată pentru recondiționarea și prelungirea vieții unor piese importante ale mașinilor-unele. Și chiar pentru confecționarea unor piese noi. Deci, de două ori recuperare. Greșisem, scriînd că ar fi o valoroasă inovație, este chiar o invenție, și încă una (Brevet R.S.R. / Dosar OSIM nr. 114650) distinsă cu o mențiune în cadrul Expoziției naționale a invențiilor pe anul 1984, cum se vede din Diploma ce o deține asupra sa. La câteva zile după apariția articolului nostru despre cel „3R”, Emil Băcana a revenit la redacție pentru a ne da de veste cum, că, „în sfîrșit, se dă atenție brevetului său. Din dispoziția directorului general al Centralei Industriale de autoturisme, ing. Simion Săpunaru „mi s-au comandat 500 de bucăți bucșe de recondiționat prin procedeu meu, pe care trebuie să le execut în chiar săptămîna aceasta”, iar cei care s-au opus atîta vreme generalizării, nu mai au încotro, trebuie să-l accepte, renunțînd la condiția de a fi însoțit drept coautor la brevet, fără să fi făcut nimic, ba dimpotrivă, punînd bețe în roate tînarului maestrului. Măruntele interese personale ale unora, au favorizat, iată, atîta vreme, inertiă și lipsa de receptivitate la nou, căci, deși sint destui inginerii și cadrele de conducere ale secției unde lucrează, care l-au înțeles și sprijinit pe Emil Băcana în realizarea ideii sale — și pe care în mod onest îi numeșim în toate memoriile și demersurile întreprinse pentru a face loc în producție „Procedeu de placare interioară a bucșelor din oțel” — nu și-a făcut loc pînă la semnarea din revista noastră. Deși era și este nu o simplă problemă de etică profesională ci, mai ales, una economică foarte importantă ce se exprimă în calculele de eficiență. Capitul la care întreprinderea a pierdut, de-a lungul a 2 ani, în loc să câștige. Și mai ciudat pare faptul, cu cît,

prin grija conducerii Oficiului Național de Invenții și Mărci și a conducerii Ministerului Aproximării și Gospodăririi Fondurilor Fixe (a se vedea Circulara nr. 181733 din 18 aprilie 1985) invenția a ajuns să se aplice în numeroase întreprinderi de construcții de mașini din țară, printre care unele de talia lui „23 August” din Capitală, iar multe solicită insistent documentația tehnică și desenele dispozitivului în vederea construcției acestuia și implementării lui în secțiile productive, cum sint I.M. Reghin, Întreprinderea de șuruburi Cernavodă, Centrala Industrială de rulmenți Brașov, I.U.P.S. Reghin ș.a.

În ce constă, în fond, acest procedeu? Cum afirmă autorul, este foarte simplu, nu necesită cheltuieli de producție ci, doar folosirea strungului și a unui aparat de sudură cu flacără oxiacetilenică, „cu care sint dotate toate atelierile de întretinere, inclusiv cele mobile”. Spanul rezultat în urma confecționării pieselor din metale neferoase, recuperat cu grijă, pe sorturi, „l-am introdus într-o cochilă de oțel cu capace metalice la capete, cochilă pe care am fixat-o între vîrfuri pe strung, am pornit mașina la o

Recuperarea —
a doua noastră natură

l'aptul că oamenii muncii de la „Republica” sint pomeniți cu un deosebit respect de oamenii muncii de la Întreprinderea de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile din București se datorează în primul rînd faptului că ultimii își judecă semenii, deformare profesională, prin prisma bunului simț gospodăresc, al respectului pe care unii sau alții îl au pentru lucrul consumat, dar care nu și-a trăit traiul, al efortului pe care îl depun pentru ca „nimic să nu se piardă și totul să se refolosească”. Desigur, pentru cei de la IRVMR, recuperarea și redarea circuitului economic a acestor materiale constituie sarcini de serviciu, dar ei știu că rivna lor, fără strădania „colaboratorilor”, al celor care le furnizează materia primă, n-ar fi incununată de succes și planul s-ar realiza în consecință. La „Republica”, totul se recirculă, se recondiționează. De la metal și pînă la recuperarea

căldurii. În 1984, s-au recuperat aici, printre altele, 83 536 tone fier vechi, 773 tone fontă, 60 tone bronz, 344 tone cărămizi refractare, 303 tone ulei uzat, 9 tone cupru. Cifrele poate că nu sint spectaculoase și nici n-ar fi bine să fie astfel, pentru că recuperezi ceea ce, într-un fel, pierzi. Importante sint însă grija deosebită pentru fiecare gram de metal, proprie bunului gospodar, inteligența tehnică investită în găsirea celor mai eficiente soluții de recuperare proprie specialistului de marcă. „Cîștigul nostru, afirma secretarul comitetului de partid, inginerul Marius Gheorghiu, nu constă atît în tonele de material recuperat, ci în schimbarea opțiunii tuturor față de ceea ce numeam odată deșeurii. Cantitățile recuperate sint urmarea acestei mentalități noi. Am căutat un sistem cît mai bun pentru a realiza și o eficiență în-

dustrie de recuperare. Ceea ce n-am izbutit, ne-am propus pentru 1985: containere pentru colectarea cioburilor de sticlă și hirtie la porțile 1 și 2, depozitarea cuprului, alamei, bronzului, aluminiului în locuri speciale, sub cheie, evidența zilnică a recuperărilor, pe secții și servicii, sublinie, zilnic, pentru că o evidență riguroasă aveam și până acum, premiarea și popularizarea lucrărilor, a soluțiilor de excepție privind recuperarea sau recondiționarea. Sint câteva măsuri din planul nostru pe anul în curs, de realizarea cărora răspunde un om al muncii sau un colectiv.

Oamenii muncii, membri ai organizației F.D.U.S. din întreprindere, organizație în cadrul căreia își desfășoară activitatea și comisia tehnică a inginerilor și tehnicienilor, s-au gândit nu numai la cantitățile recuperate, ci și la calitatea acestor materiale, astfel încât reintroducerea în circuit să se facă fără costuri ridicate: și-au creat scule, utilaje, dispozitive, și-au gândit instalații de brichetare și le-au regândit pe cele mari consumatoare de energie sau combustibili. La secția a II-a laminoare, cilindrii mari de la cazele perforator, după uzura normală, adică după ce se încarcă de câteva ori, sint folosiți la alte caze, de la perforatorul de 6 toți, în secția a I-a laminoare. Chestiunea, deloc ușor de înțeles pentru un nespecialist, devine evidentă dacă facem precizarea că o singură piesă cîntărește cam două tone și jumătate și că se economisesc șase asemenea cilindri pe an.

Sarcinile de recuperare pe anul 1985 au crescut, rezultat al faptului că „am priceput, în urma unor analize temeinice, că la unele materiale trebuie să fim mai atenți”. De pildă, la metal, cantitatea va trebui să ajungă la 93 500 tone, iar la ulei uzat la 420 tone. În ceea ce privește recuperarea metalelor rare, care constituia odată o

problemă, tehnologia este cunoscută, spre deosebire, de pildă, de tehnologiile de recuperare a bateriilor sau a căldurii din gazele arse, care beneficiază de tehnologii și instalații concepute și realizate în uzină. (Apropo de ultimele, s-au gândit la „Republica” echipamente pentru recuperare igitubulare ce produc apă caldă de la 0,5 gigacalorii pe oră până la instalații mai mici de 0,01 gigacalorii. Am pomenit despre ele deoarece, potrivit opiniei specialiștilor uzinei, ele pot face mult bine economiei noastre dacă ar fi generalizate). Revinând la recuperarea metalelor rare, inginerul Marius Gheorghe făcea mențiunea că un sprijin deosebit l-au primit din partea inspectorilor Băncii Naționale a României, care au dezbătut legislația cu șefii sectoarelor și au solicitat inventarierea tuturor elementelor ce conțineau metal prețios. Au făcut controale constructive la locurile de muncă, au lucrat cu specialiștii uzinei pentru găsirea celor mai bune soluții, au dat idei și n-au plecat până cînd n-au fost puse lucrurile la punct. „Roadele s-au văzut imediat, a afirmat secretarul comitetului de partid. De altfel principala noastră sarcină, astăzi, este aceea de a educa pe toată lumea în spiritul economiilor, a recuperării. Idei sint. Avem legislație, specialiști, utilaje. Căutăm mereu tehnologiile cele mai eficiente, cele mai ieftine. Nu facem doar exploatare, ci și cercetare. Avind utilaje din peste 14 țări și drămuindu-ne importul, este firesc să căutăm modalități de recondiționare la piesele de schimb. Rezultatele de până acum au fost bune: a scăzut numărul uzurilor, al opririlor. Dar, repet, alegem în permanență varianta cea mai bună și nu uităm nici un moment că recuperarea trebuie să devină una dintre obișnuințele noastre.”

RĂZVAN BARBULESCU ■

Renasterea unui bec

Cînd am aflat, în urmă cu nu prea mult timp, că becul mort poate fi dus la magazinul care-ți oferă unul viu în schimb, m-am bucurat. Însemna că mulți se gândiseră la nedreptatea ce i se făcuse globului dător de lumină. Cînd becul consumat nu mi-a mai fost primit la magazin, m-am întreb de ce sint, din nou, silită să-l lepăd la coș. Răspunsul l-am aflat abia acum, la Fieni, în întreprinderea dimbovițeană „Steaua electrică”, proaspăt medallată cu „Ordinul Muncii — clasa a II-a”. Gazdele mele, Ionel Pitis, director comercial, Grigore Leotescu, inginer șef, Maria Mărculescu, secretara comitetului de partid, mi-au vorbit mult despre marca „SE-LUM”, care și-a cîștigat prestigiul în 34 de țări ale lumii, despre cele 1200 tipuri de lămpi pe care le produc, despre eforturile și ambițiile lor. Am asistat și la miracolul nașterii fragilei surse de lumină. Așa cum întuim, presupune multă muncă, mișală, pricepere. Într-o zi veniți firește: „De ce s-a renunțat la recuperarea becurilor devenite inutilizabile?” Mi s-a explicat că în urmă cu cîțiva ani, varianta era de a se recupera doar wolframul care intră în componența unui bec. „Era nerentabil — mă lămurise inginerul șef. Pentru un leu economisit, recuperat de la wolfram, se cheltuiau 67 de lei.”

Industria aceasta folosește, în marea majoritate, metale din categoria neferoaselor, multe dintre ele deficitare pe plan mondial. Becul, căruia nu-i vezi, parcă, decît sticla, cere cupru, staniu, wolfram, molibden, nichel, alamă. Pornind de la o tonă de metal necesară fabricării unui milion de becuri, se ajunge pînă la 227 tone pentru milionul de lămpi, firește în funcție de mărimea produselor respective. Fiind în special consumatori de benzi de alamă, care intră în componența soclului, oamenii s-au gândit cum să economisească această materie primă. Ștăntarea se făcea pe un singur rînd, coeficientul de utilizare a benzilor de alamă fiind de 70 la sută. Au fost montate niste prese speciale, cu 2 și 4 cuburi, tehnologia actuală mărind coeficientul de utilizare a acestorași benzi, la 90 la sută. În 1984 au fost economisite, în felul acesta 6 tone benzi de alamă. O presă specială, realizată prin autoutilitare, a balotat materia recuperabilă, restringindu-i volumul. Fiind livrată la IJVRM-Dimbovița fără impurități, în condiții corespunzătoare, prețul a fost cit se poate

de avantajos. Ceea ce nu mai poate fi folosit la Fieni, devine materie primă pentru întreprinderile „Metrom” din Brașov și „Laromet” sau „Neferal” din București. Pe fluxul de fabricație se mai întimplă ca un soclu să aibă un defect. Pînă nu de mult, acesta se arunca. Firește, se pierdea și alama intrată în conținutul soclului. Prin noi tehnologii, astăzi soclurile cu defecte li se îndepărtează sticla izolatoare de vitrit, partea metalică fără sticlă — virolă — se calibrează, după care se repune sticla de vitrit și se reintroduce soclul în circuit. În primele cinci luni ale acestui an au fost recuperate 120 000 socluri de la lămpile tehnologice, care conțin în compoziția lor, pe lângă alamă, și bachelită. Cîștigul a fost de 60 bani pentru fiecare soclu recuperat.

În urma procesului de producție mai rămîn la Fieni și bucățele de benzi sau sirmă de nichel. Strînse cu grijă, sint trimise la Combinatul metalurgic Cimpia Turzii, unde se folosesc la fabricarea sirmelor de monel, absolut necesare fabricării becurilor. Deci, prin recuperare, muncitorii de la „Steaua electrică” își asigură o bună parte din materia primă de care au nevoie, renunțînd la import.

Oamenii de la Fieni nu-și gospodăresc doar aceste metale, greu de procurat, ci absolut tot ceea ce se află în zestrea întreprinderii lor. În fiecare an unul dintre cuptoarele de topit sticla intră în reparație capitală. Scheletul metalic și tubulatura de ventilație se reuperează, refolosindu-se la reparații. Cantitatea de metal recuperată anual acesta în urma reparații un cuptor de plumb este de 25 tone.

După mai multe ore de discuții, demonstrații și explicații tehnice, întrebarea de la început mi se pare cum nu se poate mai la locul ei: „de ce nu se recuperează și becurile care ies pe poarta întreprinderii, în momentul în care devin inutilizabile?” Aflu că, dincolo de tehnologia de recuperare a wolframului care, singură, era nerentabilă, s-au mai pus la punct la Ploiești instalații care pot revalorifica soclurile de alamă, materie primă deficitară și afit de necesară. „Chiar am dori să facem un apel către populație — imi spune inginerul Leotescu — să nu mai considere becul odată ars, bun de aruncat la gunoi, iar întreprinderea județene de valorificare, să ia măsurile necesare pentru recuperarea acestor becuri.”

LIANA MOLNAR ■

Să schimbi orașul cu aceiași oameni

Bunicul avea o păcorniță. Căra țiteiul cu butoaiele și îl fierbea în cazane, așa cum ai fierbe prunele în cazanul de distilat, și scotea un fel de petrol pe care-l vindea orașenilor și țărănilor. Fiii lui au fost tot petroliști. Din cei cinci, unul singur a scăpat de sonde și a devenit medic. Ingerul Călarăsu, între cei patru, are și el un fiu. Acesta va fi petrolișt peste cel mult o jumătate de an. La Moreni fiecare doarme și respiră în miros de petrol, are în curte o pată negricioasă și miinile oricui au mirosul țiteiului. Părinții și bunicii tuturor au trăit vremea de mare agitație a orașelului, nebunia petrolului vinat de Columbia, Concordia, Românoamericană, Polimineră, de Petrolul Românesc și de Steaua Română, cînd țărani care primeau reventențe pentru o sondă sau pentru o ancoră fixată pe pămînturile lor deveneau bogați, în vreme ce necăjiții pîndeau țiteiul ca pe un animal cu blana scumpă. Era vremea căderilor spectaculoase și a urcusurilor uluitoare, a sondelor prin care pămîntul arunca afară chiar mii de tone de țitei într-o singură zi, vremea cînd „sondele ardeau cu anii, vremea cînd frații Andreescu, doi gâzari onești, s-au

petrolieră nr. 4 este o lume de petroliști mai bătrini sau mai tineri. Viața în lumea petrolului conturează biografia. Ale celor tineri sint mai scurte. Ei nu au deprins încă plăcerea memoriei. La ei biografia este încă deschisă și se scrie în fiecare zi. Brigada inginerului Călarăsu are 110 sonde în producție și încă 20 de sonde în injecție de apă. Liderul tinerilor din Moreni este tot un petrolișt. A lucrat la aceeași schelă, la aceeași brigadă și acum Cornel Preda se ocupă de viața tinerilor din oraș. În vreme ce sus la sonde se încearcă toate procedeele pentru a scoate la suprafață ultimii litri de țitei, jos, în oraș, centrul civic cîștigă personalitate. Cîteva din marile clădiri sint gata și s-au integrat vieții publice. Altele abia se nasc. Un oraș înseamnă o reunire de forțe și o inteligență distribuită a lor. La cîteva minute de sediul schelei petroliere se află întreprinderea de confecții. Bărbații orașului lucrează undeva sus, la sondele implintate ca o pădure de ace în scoarta accidentată a pămîntului. Jos, la întreprinderea de confecții, nevestele și fiicele lor mișălesc la îmbrăcăminte pentru a da unei întreprinderi mai noi prestigiul și aura de

femeie sobră și nimeni nu bănuie că ar fi stare să plîngă vreodată. Și totuși nu se jenează să spună acest adevăr pe care alții l-ar ascunde cu cea mai mare grijă. Puterea unui om de a fi el însuși e un mod de a-i contamina și pe ceilalți, de a-i determina să trăiască fără ascunzișuri. În această întreprindere plutește o atmosferă calmă. Poate chiar caldă. Fiind atît de multe femei și directoarea trăind cu aceiași firești impulsuri gospodărești, în fiecare loc vezi flori, în fiecare loc e un mic colț al unei gospodine. Uneori ai impresia că preocuparea femeilor de a da culoate acestor spații este chiar mai mare decît aceea de a produce mai mult. E numai o părere care se dovedește în cele din urmă o iluzie. Fiecare are nevoie de liniște, de sentimentul că nu a ajuns acolo dintr-o întimplare, că în acel enorm colectiv contează și el, că are dreptul să-și trăiască frumos stările și să-și etaleze gusturile. Ingerina Dîtescu era directoarea încă de pe vremea cînd avea 32 de ani. Cu femeile, cu fetele din organizația U.T.C. și cu mai vîrstnicele mame, membre ale organizațiilor F.D.U.S. au conturat un spațiu al delicatității și al eficienței. Și dincolo de acestea, fiecare încearcă să facă măcar ceva pentru viața celorlalți. Directoarea se ocupă de problemele de familie ale muncitoarelor. De producție. De viața ei personală. De gospodărie. De oraș. Este membră în comitetul orașenesc și deputată. E și aceasta o explicație pentru preocupările ei legate de modul de a trăi în oraș. La Moreni exista o tradiție sportivă. În tinerete ingineră schia, patina, inota, juca tenis. Din neglijență, toate aceste posibilități s-au restrîns. Daniela Dîtescu, directoare, mamă și cetățeană a unui oraș pitit la umbrele subțiri ale sondelor vrea ca fiul ei să, poată practica toate aceste sporturi care i-au marcat tineretea. Fiul ei și fiii tuturor femeilor de la întreprinderea de confecții și de la întreprinderea mecanică și de la schelele petroliere.

Cea mai vîrstnică femeie de la întreprinderea de confecții a fost Maria Bratu. Ea este singura muncitoare care a avut timp să se pensioneze din acest loc. Celelalte sint tinere. Și Elena Istrățescu, și Elvira Banu și Marioara Constantin și pe lângă acele spații care le reprezintă în cele 8 ore de slujbă, le mai preocupă și orașul. Nu le este indiferent cum vor trăi și în ce loc pentru anii următori în Moreni. Și ideea aceasta de a schimba ceva în viața urbei se simte, se vede în peisajul urban. Și-n vreme ce jos, centrul orașului își pune florile și-si aranjează micile și neînsemnate detalii, sus la sonde, continuă goana după țitei. Nu e nici aur negru, nici aur lichid, este pur și simplu țiteiul prin care se măsoară munca și leașa fiecărui. La brigada de producție nr. 4, cîteva metri deasupra biroului inginerului Călarăsu se află o stație de cazane. De partea electrică a stației de cazane răspunde un inter de handbal, un băiat discret, de mare bun simț, crescut la țară în acel spirit de respect pentru toată lumea, fără a te așeza la picioarele ei. S-a născut în satul Virfurile. Tatăl său a fost sordor. Bătea dealurile spre sonde în fiecare zi. Acum sondele au ajuns pînă la ei acasă. În preajma Morenilor dacă nu ai în familie un om legat de petrol înseamnă că esti venit de aiurea. Ion Șerban s-a scolarit la seral, s-a căsătorit și dintr-un băiat discret, de bun simț a devenit un specialist. Un om pe care se poate conta. Un camarad exemplar. Chiar dacă nu e domeniul lui, cînd te vede în dificultate, îți întinde o mină. Pune umărul. Dacă se schimbă o piesă, lucrează și el. Dacă îngheța motorina, dădea și el o mină de ajutor. Se spune că este cel mai bun electrician. Dar mai ales un om pe care se poate conta, chiar și la miezul nopții, cînd cazanele urlă și capetele de cal ale sondelor coboară tăcute spre pămîntul întunecat ca apoi să se ridice spre lună în aceeași tăcere adîncă. Noaptea, un sfert din populația acestui oraș rămîne pe baricade. Și cînd, a doua zi, orașul se trezește în putere și își umflă plămîni ca un enorm acordeon, oxigenul lui vine din viața fiecărui morenar.

BOGDAN NISPOIU ■

Mărturii despre un timp eroic

RECONSTRUCȚIA UNEI CETĂȚI

Nu voi uita niciodată. Se putea crede că după ziua aceea nenorocită, 4 martie 1977, va fi nevoie să treacă mai mulți ani pînă cînd rănile orașului se vor vindeca. Dar așteptarea a fost de scurtă durată și reconstrucția a început mai grabnic decît am fi fost în stare să îndrăznim a crede.

În urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, speranța renașterii acestui oraș a devenit o certitudine. Proiectarea noilor ansambluri de locuințe, aprobate în număr mare prin decret prezidențial, a impus gîndirea într-o viziune nouă și refacerea întregii schițe de sistematizare a orașului, precum și reluarea operației de definitivare a proiectului zonei sale centrale.

Ca arhitect, nu voi ezita să spun că proiectarea noii străzi a Unirii, la care am lucrat împreună cu mai mulți colegi, a reprezentat pentru mine un adevărat privilegiu, pentru că imi iubesc meseria și pentru că sint convins că în viața fiecărui dintre noi apar momente sau etape pe care experiența lui profesională le reține ca fiind decisive. Ocazia de a proiecta un centru nou pentru un mare oraș cum e Craiova a însemnat pentru noi, arhitecții, o astfel de încercare decisivă, tulburătoare prin simțul deosebit de acut al răspunderii ce revenea fiecărui dintre noi și prin felul în care era chemat să-și probeze măiestria întregul colectiv al Institutului de proiectări județean Dolj.

Așa cum se știe, proiectul noii străzi a Unirii a fost aprobat de însuși conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tot astfel, după concepția și proiectele lucrate în institutul nostru, au prins viață primele ansambluri din zona centrală, precum și monumentale edificii-unicat ca Facultatea de medicină, cinema „Modern”, Casa armatei, Casa cărții. Toate aceste construcții se integrează armonios în noile ansambluri care imbină în chip fericit elementele arhitecturii locale, tradiționale, cu elementele arhitecturii moderne, dînd Craiovei o notă personală, de certă distincție și de o frumusețe aparte.

Înfățișarea nouă a Craiovei se datorează unei munci încordate, care a durat mai mulți ani și a fost incununată, de curînd, prin atribuirea titlului de Erou al Muncii Socialiste pentru colectivul Institutului de proiectări Dolj.

Această experiență, a refacerii unui oraș cum e Craiova, a fost posibilă, de bună seamă, prin forța pe care țara întregă a acumulat-o în anii de înflorire multilaterală de după Congresul al IX-lea, cînd vorbeii mai vechi românești despre oamenii capabili de fapte mari i s-a adăugat intelesul parcă și mai cuprinzător, că însuși timpul pe care l-am trăit de două decenii încoace este un timp de fapte mari.

VIOREL VOIA ■
arhitect I.P.J. — Dolj

oferit să stingă celebra erupție de la Tuicani, cînd au săpat un tunel prin dimbul incununat de o flacăra înălță de 150 de metri. Și cînd au ajuns la jetul puternic tunelul s-a surpat și ei au murit și lumea, după 50 de ani a uitat, au murit pur și simplu, sau murind au reușit să stingă acel incendiu care timp de doi ani a luminat nopțile morenarilor cu insomnii. Oricum, lumea îi mai tine minte și după atîtea decenii locul impresionantului accident petrolier e un dimb cu o mică groapă de cel mult doi metri, cu pămîntul ars prin preajmă și cu alte sonde gîfîind în tăcere la numai cîteva metri de acel prea plin uger al pămîntului. Atunci cea mai bogată sondă dădea 2-3 000 de tone pe zi, și după 50 de ani, cea mai bogată sondă din preajma Morenilor abia dădea izbutește 20 de tone în 24 de ore. Burta pămîntului e aproape goală. Ca să o stoarcă de țitei, la Schela din Moreni se folosesc toate procedeele tehnice posibile pentru a scoate din stratul meoțian tot ce se mai poate aduce la suprafață. Brigada de producție

celebritate a petrolului. Această instituție specializată în confecții a luat ființă în anul 1978. Aves toate șansele să devină o impecabilă întreprindere producătoare de halate și salopete. Și cu toate acestea, în mai puțin de 6 ani întreprinderea din Moreni a ajuns să aibă prestigiul unei firme care produce confecții de mine de marile piete ale lumii. Ingerina Daniela Dîtescu este localnică. A absolvit facultatea la Iași și s-a întors acasă. Vreme de doi ani a condus sectorul de C.T.C. și puțin mai tîrziu a ajuns să conducă întreaga întreprindere. Am întrebato-o dacă plînge des. Mai mult din curiozitate și în glumă. A tăcut o clipă, m-a privit în ochi și a răspuns onest: rar și cu motiv și niciodată în fața cuiva! De ce, am întrebato eu. Minciuna imi crează un soi de neputință și de revoltă și atunci nu mă mai pot abține. De fiecare dată cînd mă întîlnesc cu reprezentantul unei firme și cînd îl văd cum minte, cum încearcă să ne păcălească, mă taie lacrimile de necaz. Daniela Dîtescu este o

■ Cind s-a dat in folosinta in orasul Vulcan, judetul Hunedoara, pe data de 15 ianuarie 1983, blocul 3 B 2 din bulevardul Victoriei nr. 18, li s-a promis locatarilor ca lifturile vor incepe sa functioneze in cel mult trei luni. Au trecut de atunci 2 ani si 5 luni si, desi lifturile sint montate, avizul de functionare nu a fost inca dat. De doi ani si cinci luni oamenii sint nevoiti sa urce scările de 2-3 ori pe zi, (unii pina la etajele 8-9). Motivul il constituie apa infiltrata in subsol. Dar acest motiv nu poate fi inlaturat cu un minimum de bunăvoință? Această sesizare este semnată in numele locatarilor respectivului imobil de Ioan Leonte.

■ Vasile Arvinte din comuna Voinești, judetul Iasi, ne scrie: „Pina pe data de 8 mai a.c. am functionat ca pedagog la Liceul agroindustrial Mirosalava. Deoarece postul de casier de la Cooperativa de credit din Voinești devenise vacant, l-am solicitat eu. Am obtinut aprobarea de transfer din partea UJCOOP Iasi (adresa nr. 4452) si a liceului. Mi-am făcut lichidarea de la vechiul loc de activitate, dar cind m-am dus sa preiau noua muncă, mi s-a spus ca fostul casier a fost reangajat si ca atare eu nu mai pot primi postul. Așa m-am trezit, fara a fi cu nimic vinovat, cu o intrerupere in cartea de muncă și, practic, fara post”. Nu consideră UJCOOP Iasi ca acordarea unei note de transfer implica o anumită raspundere din partea celor care au semnat-o?

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 a aprobat cererea Luminiței Irina Tănase de a fi inclusa in contractul de inchiriere al mamei sale Adina Cirlea, care deține un apartament cu trei camere in strada Făurei nr. 5. S-a emis in acest sens comunicarea de repartizare nr. 2337/1983.

■ „Locuiesc intr-o comună de munte, la Sugag, judetul Alba. Aici există un oficiu P.T.T.R. dotat cu o centrală telefonică și trei cabine de unde poți vorbi cu alte localități. Centralista din Sugag nu stabilește însă ea durată convorbirilor interurbane. Lucrul acesta este făcut la centrala din Sebeș. Uneori convorbirea se intrerupe, centralista de la Sugag vede că nu mai vorbești, dar Sebeșul taxează toate minutele, inclusiv cele in care ai asteptat reluarea legăturii. Normal ar fi — in măsura posibilităților, firește — ca durata convorbirilor telefonice să fie stabilită chiar de centralista de la Sugag, singura care o poate aprecia cu exactitate. (Elisabeta Vlăduț, bl. A 5, ap. 1).

■ In urmă cu citiva vreme am publicat la această rubrică apelul lui Mihai Crăciun din Tecuci, căruia îi dispăruse de acasă băiatul suferind de o boală psihică. Zilele trecute, familia Crăciun ne-a făcut cunoscut că și-a regăsit copilul, rugindu-ne in același timp să transmitem mulțumirile sale cele mai vii Nataliei Tiğănuș din Huși, care, intilnindu-l, l-a dus acasă și l-a îngrijit timp de aproape 7 luni. Un frumos gest de omenie.

■ Consiliul popular al municipiului Ploiești: „Verificându-se cele semnalate de locatarii blocului 139 de pe strada Rapsodie nr. 12, s-a constatat că, într-adevăr, datorită tasării diferite dintre bloc și copertina de la intrare, s-au produs fisuri care necesită remediere. Din acest motiv, s-a cerut unității de administrare a fondului locativ să planifice pentru semestrul II al acestui an lucrările necesare de reparații”.

■ Cornel Bandu din satul Remetea — Pogănici, judetul Caraș-Severin, intilpină greutăți in retragerea fondului pe care il are la Cooperativa de credit Birzava, cu sediul in Bocșa. După mai multe încercări nereușite, in sfîrșit cererea sa a fost aprobată, dar nu i s-a fixat nici un termen de restituire a banilor. Să fie nevoie, oare, de alte drumuri și alte cereri?!

■ Todor Suciu din Bistrița, strada Ștefan cel Mare nr. 44, sc. B, ap. 24, ne scrie: „Pe data de 17 mai am încercat să cumpăr de la magazinul Agrocoop numărul 11 un litru de alcool rafinat. Gestionarul a refuzat să-mi vîndă sticla de alcool, dacă nu iau și una de lichior. Nemulțumit, am cerut condica de reclamații, dar am fost refuzat și de această dată”. Poa-

te, pentru a obține condica, Todor Suciu trebuia, conform opticii respectivei gestionare, să cumpere un litru de coniac. Mai știți!?

■ Un alt caz de vînzare condiționată ne este relatat de Nicolae Șerban din Tirgu Jiu, bulevardul 1 Mai, bloc 2, sc. C, ap. 113. La librăria nr. 1 din localitate cărțile mai căutate de publicul cititor sint vindute într-o pungă de plastic impreună cu alte două-trei volume. Lăsînd la o parte aspectul ilegal al unei astfel de practici, ne întrebăm: de ce cumpărătorii sint obligați să plătească din nou bani pentru cărți pe care poate le au deja in bibliotecă?

■ Direcția județeană de poștă și telecomunicații Călărași ne informează că sesizarea lui Gheorghe Costea din comuna Tămădău, satul Seinoiu, s-a dovedit întemeiată. Intirzierile in distribuirea zilnică a presei s-au datorat factorului poștal. Cum aceasta nu era singura deficiență din munca sa, lucrătorului respectiv i s-a desfacut contractul de muncă. In incheierea răspunsului, Direcția județeană de poștă și telecomunicații ne asigură că va urmări in continuare activitatea Oficiului P.T.T.R. Fundulea și a lucrătorului nou angajat.

■ Ecaterina Dinu, locatară a blocului O2, ap. 8, de pe strada Independenței din Tirgoviste, supune atenției edilor — prin intermediul nostru — două probleme: 1) Toate cartierele noi din oraș poartă nesemnificativul nume de „Micro”. De ce, in acest loc încercat de istorie, cetate de scaun a atitor domnitori, nu s-ar da cartierelor noi numele unui Mihai Viteazul, Petru Cercel, Vlad Tepeș, Matei Basarab, sau cel al unui Ienăchiță Văcărescu, Grigore Alexandrescu, Gheorghe Petrașcu? 2) Recent, la partenerul blocului O3 din Micro 8, s-au deschis o alimentară, o unitate de mezeluri și una de pine. In blocul de peste drum, funcționează de multă vreme un grup de magazine cu același profil. In schimb, gospodinele nu au prin preajmă nici un magazin de unde să se poată aproviziona cu lactate. Corespundența noastră propune fie ca unul din spații să fie reprofilat, fie ca in cele două magazine Alimentara să se înființeze și raioane pentru vînzarea lactatelor.

■ „In luna iulie a anului 1982, am cumpărat o mașină de spălat Alba Lux-10. După expirarea termenului de garanție, am avut neplăcuta surpriză ca paleta cu aripioare care răcește motorul să se strice. De atunci am căutat pe la toate cooperativele din oraș să cumpăr una nouă. Ultima oară m-am adresat reprezentanței întreprinderii din Cugir, care fabrică aceste mașini de spălat, și mi s-a spus că paleta nu poate fi cumpărată decit impreună cu motorul. Costul paletelor ar fi de aproximativ 6 lei, iar cel al motorului de 600 de lei. Iată deci că pentru a-mi repune in funcțiune mașina, ar trebui să inlocuiesc și motorul care nu are nici un defect”. (Gheorghe Jinga, strada Hărniciei nr. 4, sc. A, et. 2, ap. 9 — Timișoara).

■ Autobuzul din Focșani se întilnește cu autobuzul din Brăila la Măicânești, localitate aflată la limita celor două județe. Din păcate, orarele autobuzelor nu sint astfel corelate încît călătorul să poată parcurge traseul Focșani — Brăila și retur fără multe ore de așteptare in Măicânești. (Aurelia Cernat din Focșani, strada Duiliu Zamfirescu, bl. 5, ap. 10). I.T.A. Vrancea cit și I.T.A. Brăila ar putea in interesul beneficiarilor să-și potrivească ceasurile.

■ In legătură cu nota publicată in revista noastră din 12 aprilie a. c., referitoare la unele deficiențe de construcție de la blocul 15 B, din strada Soldat Popa nr. 15, am primit din partea Centralei antrepriza generală construcții-montaj București următorul răspuns: „Delegații centralei, impreună cu cei ai Antreprizei construcții-montaj nr. 5 și întreprinderii antrepriză instalații București, au analizat la fața locului, in prezența asociației de locatari, cele semnalate, stabilind de comun acord lucrările ce ii mai revin spre execuție constructorului”.

■ Filofteia Lețu din București, strada Marcu Armașu, nr. 11, bl. 24, sc. B, ap. 68, ne scrie că întreprinderea de le-

gume și fructe Berceni, care ar trebui să-i trimită prin mandat poștal pensia alimentară pentru fiica ei, îi expediază banii de cele mai multe ori cu mari intirzieri. Cerind lămuriri serviciului financiar al respectivei întreprinderi, Filofteia Lețu nu a obținut decit promisiuni, banii continuînd să-i sosească tot atit de neregulat ca și înainte.

■ In urmă apelului meu publicat in numărul din 17 mai a.c. am primit medicamentul solicitat de la Oficiul farmaceutic din Suceava, cit și de la alți doi cititori ai revistei. (George Hurdup din Rădăuți, strada Bogdan Vodă nr. 10).

■ Comuna Mihăileni din judetul Sibiu este despărțită in două de valea riului Calva. Accesul locuitorilor dintr-o parte in alta a localității se făcea pina in 1980 pe un pod de lemn, care cu vremea s-a deteriorat și s-a rupt. Consiliul popular comunal a hotărît repararea lui. S-au strins materialele necesare și lucrările au început in anul 1982. Nu se știe însă din ce pricină, aceste lucrări au fost brusc intrerupte, iar materialele lăsate la voia intîmplării și a intemperiilor. Acum localnicii sint nevoiți — așa cum ne relatează in scrisoarea sa Nicolae Cămpăan din Blaj — să facă ocoluri foarte mari atunçi cind merg cu trenuri dintr-o parte in alta a comunei. Aiei treaba e nu numai a consiliului popular, ci și a cetățenilor, a deputaților locali, care ar trebui să dea dovadă de mai mult sprijin, mai multă inițiativă.

■ „De mult timp caut in magazinele din orașul nostru un clasor de timbre. Am început să-mi fac o colecție și fără clasor sint nevoit să pun timbrele prin cărți. Dar ele se lipesc și se rup”. (Florinel Nica din Birlad, strada Cereale nr. 6, bl. G1, sc. A, ap. 5). Rugăm Asociația filateliștilor să-l ajute pe acest foarte tinăr colecționar — după cum scrie pare a fi in primele clase de școală — să obțină clasorul mult dorit.

■ Dumitru T. Dumitru, muncitor la întreprinderea pentru industrializarea laptelui Focșani, ni s-a plins într-o scrisoare că are repartiție pentru un apartament dar nu poate intra in posesia lui. Fostul chirias refuză să se mute in apartamentul proprietate personală pretextînd că nu-și terminase lucrările de finisaj interior. Consiliul popular al municipiului Focșani, către care am îndreptat această sesizare, a dispus evacuarea chiriașului al cărui contract expirase de mai bine de opt luni, obligîndu-l in același timp să achite chiria pe toată perioada cit a deținut ilegal acest spațiu. Astfel pentul a fost repus in drepturi.

■ Constantin Minescu din Ploiești, strada Văleni nr. 46, și-a cumpărat, in urmă cu zece ani, un cort (produs la Urziceni) despre care are numai cuvinte de laudă, deoarece a fost de foarte bună calitate. Acum însă, după ce l-a folosit in nenumărate excursii și drumeții, cortul a început să se deterioreze, cum era și de așteptat. Mai precis se simte nevoia unei noi impregnări a pinzei. Constantin Minescu propune întreprinderilor producătoare ca, o dată cu corturile, să livreze comerțului și soluția necesară impregnării și, deci, întreținerii lor pe o mai lungă perioadă de timp.

■ „In anul 1972, cind am devenit pensionar C.A.P., m-am mutat din comuna Sinca Veche, judetul Brașov, la fiul meu in București. In toți anii care au trecut de atunci am primit pensia ce mi se cuvenea, lunar, prin mandat poștal. Luna trecută C.A.P. Sinca Veche m-a înștiințat că nu imi mai poate trimite banii și că de aici înainte va trebui să-i ridic personal de la casierie. Lăsînd la o parte cheltuielile pe care le presupune o astfel de deplasare lunară de la București la Sinca Veche, mai este un aspect la care probabil cei care au semnat înștiințarea nu s-au gîndit. Sint o femeie bătrînă și foarte bolnavă și asemenea drumuri sint peste puterile mele”. (Reghina Mureșan, strada Uioara nr. 12, bl. 35, sc. A, ap. 3, București).

■ „Anul trecut, in aprilie, am primit repartiție pentru un apartament cu patru camere, situat la ultimul etaj al blocului D 4 de pe strada Leonțin Sălăjan din Oradea. Foarte curind însă bucuria mutării in casă nouă s-a stins. Izolația acoperișului nu fusese făcută corect și, încă de la prima ploaie, apa a început să se infiltreze prin tavanul apartamentului nostru. Am făcut nenumărate sesizări in legătură cu această defecțiune. Odată am reușit să aduc chiar un reprezentant al constructorului care a fost de acord că izolația a fost prost executată și mi-a promis că, in cel mai scurt timp, vor incepe lucrările de remediere. De atunci tot aștept și vă rog să mă credeți că, ori de cite ori cerul se innourează, nu prea mă bucur”. (Nicolae Dogău din Oradea, strada Leonțin Sălăjan nr. 108).

■ In legătură cu scrisoarea Lucreției Popescu din București, bulevardul 1 Mai nr. 92, care sesiza că nu poate ocupa locul de parcare pentru care plătește deja taxa, Consiliul popular al sectorului 1 ne informează că, o dată cu lărgirea spațiului de parcare al blocului, petiționara a primit locul solicitat.

■ „Am 23 de ani și sint absolvent al unei școli ajutoare din orașul Balș, unde, m-am calificat in meseria de tapițer. La sfîrșitul cursurilor am fost repartizat să lucrez la Cooperativa de invalizi „Stăruința” din Craiova, Oficiul forței de muncă al municipiului dîndu-și și el acordul. Din păcate, cooperativa nu m-a angajat. Mi s-a spus că nu voi face față activității de aici. Am o meserie frumoasă pe care am învățat-o cu plăcere și cu conștiința că numai muncind imi voi putea înfrînge infirmitatea, că numai muncind voi putea deveni un om întreg. Tot ceea ce doresc este să fiu lăsat să probez că pot lucra tot atit de bine ca oricare altul”. (Valentin Cristina, din Radovan, judetul Dolj).

■ Ion Georgian din București, strada Pașcani nr. 5, ne sesizează că, in ultima vreme, in Autogara I.T.A. Obor se vînd pentru toate distanțele numai bilete dus-intors. Desi-

In acest număr, reproducem după lucrările sculptorului Vida Geza

gur măsura poate fi și este utilă celor care fac naveta. Totuși, n-ar fi normal ca pentru cazurile in care omul apelează cu totul accidental la autobuzele I.T.A., să se vîndă și bilete pentru o singură călătorie?

■ „In luna aprilie a anului trecut am cumpărat de la magazinul de piese auto din localitate un acumulator produs de întreprinderea din Bistrița. La scurt timp după montarea pe autoturism, acumulatorul s-a defectat. Urmind instrucțiunile inscrite pe certificatul de garanție, l-am predat pe data de 23 iunie 1984 magazinului care mi-l vinduse. Odată cu acumulatorul am prezentat și procesul-verbal al unității unde acesta fusese format și in care era specificat că este vorba de un defect de fabricație. De atunci am tot trecut pe la magazin, sperînd că voi putea obține un acumulator bun. Iată însă că a trecut anul și tot ce am obținut au fost numai promisiuni că in curînd va fi rezolvată și problema mea. Cînd?” (Ion Sandu din Galați, strada Macedonă nr. 3, bl. F2, sc. 3, ap. 41).

■ „Sint pensionar gradul II in urma unei grave boli de inimă. Doresc să aduc multe mulțumiri pentru ajutorul acordat in obținerea apartamentului nr. 2 din bl. 10 de pe strada Ovidiu nr. 18. Totodată, doresc să mulțumesc și consiliilor populare județean și municipal Brașov pentru înțelegerea situației in care mă găseam”. (Gavril Neșuț).

■ „Am fost somat să plătesc o sumă de bani reprezentînd contravaloarea unor lucrări pe care I.C.R.A.L. Giulești pretinde că le-ar fi executat in anul 1983. Din discuțiile avute cu administrația blocului, am înțeles că la vremea respectivă fusese făcută o oarecare reparație, dar nu la nivelul devaluului. Adevăratele lucrări, de inlocuire a unor țevi și robinete, au demarat abia acum, deși ne-au fost prezentate ca executate de mult. Am solicitat in mai multe rînduri I.C.R.A.L.-ului lămuriri in legătură cu suma pe care mi-o pretinde, fără a primi însă nici un răspuns”. (Constantin Simion, din București, strada Băiceni, nr. 6, bl. A3, sc. A, ap. 8). I.C.R.A.L. Giulești e dator să explice corespunzătorul nostru ce reprezintă suma respectivă, fie și pentru a evita starea de confuzie care planează asupra lucrării in cauză.

■ Aflat in vara anului trecut la odihnă pe litoral, Grigore Petrașcu din Ploiești, Șoseaua Văstului nr. 20, bl. 101, sc. A, ap. 14, și-a găsit într-o dimineață autoturismul cu geamul din spate spart. Avînd asigurare CASCO, omul nu și-a făcut nici un fel de probleme. S-a dus la service-ul din Mangalia care i-a inlocuit geamul și i-a eliberat chitanța nr. 44277/1984. Grigore Petrașcu a plătit reparația pe loc. Pentru a-și recupera banii a inaintat actele doveditoare A.D.A.S.-ului din Mangalia. De aici a primit însă numai o parte din sumă. De ce? Nu știe. Deși a cerut in cîteva rînduri explicații, atit verbal, cit și in scris.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

Poșta redacției

Elena Ion — Buftea (Sectorul agricol Ilfov): Prin transfer de la Cooperativa Meșteșugarul—Buftea nu puteți beneficia de spor de vechime pentru muncă neîntreruptă, pentru că pe perioada cit ați lucrat in cadrul cooperativei, ați fost membră cooperatoare și nu ați avut calitatea de angajat. Mihai Ciubotaru — Buzău: Vi s-a calculat legal venitul pe perioada concediului medical. Gheorghe Panaite — Pașcani, Ion Dumitrescu — București s.a.: Dacă indepliniți condițiile legale, unitățile unde sinteți încadrați vă vor întocmi dosarele de pensionare pentru munca depusă și limită de vîrstă, dosare care vor fi depuse de către unitățile respective la oficiile de pensii de care aparțineți. Ioana Bărbulescu — Oltenița: Titularizarea in oraș se poate face numai prin concurs, in sesiuni dispuse de către Ministerul Educației și Învățămîntului. Ioan Nasta — Beriu (Hunedoara): Părinții dv. vor putea beneficia de pensie numai dacă realizează o perioadă de contribuție de cel puțin 10 ani și livrează produse la fondul de stat conform prevederilor Legii nr. 5/1977. Carmen Tunduc Băbeni (Vilcea): Primiți toate detaliile adresîndu-vă notariatului de stat local de care aparține localitatea de domiciliu a bunicii. Emil Lateș — Reghin: 1) Schimbările privind încadrarea, retribuirea etc. se consemnează in carnetul de muncă; 2) Ne cereți să vă precizăm noi anul și luna pensionării dv. (!?) Cînd veți indeplini condițiile legale de vîrstă și ani de muncă, cei in drept vă vor informa. Lucian Bănuțescu — Rm. Sărat: Consultați medicul unității. Pavel Alexandru — Iasi: Adresați-vă unei edituri. Victoria Paleologu — Constanța, Alexandru Corbeanu — Iasi: La Spitalul C.F.R. din Drobeta-Tr. Severin. Ana Popa — Constanța: Reveniți cu o scrisoare in care să precizați nr. de înregistrare de la direcția județeană P.T.T.R.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia in considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Arheologie

Gestul e suav. Bărbatul voinic din fața mea are dexterități de bijutier, cind imi dezvăluie din niște foste cutiute de medicamente căptușite, în loc de prețioase catifele, cu bulgări albi de vată, chiar bijuterii. Inele, multe inele, pafale, cercei, catarama, monezi și iarși inele... Din argint, mai ales din argint, lucrate cu o artă rară, incizind simboluri, legende, povești. Incepe să se cufunde și să ne cufunde în toată simbolistica lor rafinată și mai ales, în viața și povestea lor. Cu uitare de sine, cu transfigurare, cu inflăcărare, însufletind ca un mag nu doar inși care ar fi putut să le poarte ci o comunitate întreagă de oameni, existența lor, așezarea lor în mișcare. Li vedem parcă în iarmaroc, cumpărând vase de Murano, îi vedem pe cimp, secerind grânele, îi vedem în caftane de sărbătoare la ceremonii de înscăunare de domnitori sau în bordeiele fierarilor, așteptând rindul la potcovit caii de la plug ori de la carozze...

Sint chiar bijuterii adevărate, inestimabile în valoarea lor, toate fiind inventar de istorie, ultime descoperiri dintre documentele ce ies la iveală din trecutului unui sat glorios, un sat domnesc din preajma Bucureștilor de altădată. un sat din spațiul orașului Buftea de astăzi, și ale cărei măturii sint o dreaptă oglindă a unei părți din istoria orașului nostru Capitală, din epoca de început a existenței sale, de cind avem păstrate prea puține monumente și chiar documente. Pe acest santier arheologic ostenește cu o mare dăruire și pasiune, de peste un deceniu, cercetătorul **Aristide Ștefănescu** de la Muzeul de istorie al Municipiului București, ajutor, campanie de campanie, vară de vară, de studenții „mici”, din anii I și II, ai Facultății de istorie. Deschizind atâtea ferestre spre un trecut controversat încă, tocmai pentru că nu l-am descoperit toate

comorile și adevărurile. Acolo, la Buftea, pe malul drept al Colentinei, în locul cu nume ciudat, de nimeni știut de ce se cheamă astfel, „La cirna”, pe o terasă înaltă străjuia un colțan de zidărie despre care localnicii spuneau că ar veni din eternitate. Ochiul specialistului a intuit că este vorba de o zidărie din vremea voievodărilor românești de la mijlocul secolului XVI, de o vîrstă și de o factură potrivite cu cea a ctitorii de la Bolnița, de la Cozia, de la Mărcuța, de la lăcașul domnesc al Curtii Vechi din București... Șantierul arheologic deschis descoperă unul dintre cele mai vechi sate feudale din Cimpia Română, satul Mănești, de pe Colentina, cu vatră pe acest loc cu mult înainte de a fi pomenit în cronici și documentele domnești ale lui Vlad Tepeș, ale celebrei sale familii a Drăculeștilor, sau în genealogiile Cantacuzinilor. Dacă la 15 iunie 1577, Alexandru al II-lea Mircea, dăruie satul acesta ctitoriei sale de la Radu Vodă, o face deoarece trebuie să fi fost destul de puternic economiceste și astfel capabil să contribuie la terminarea lucrărilor de la Radu Vodă din Tîrgul Bucureștilor. Documentele scrise (din genealogia Cantacuzinilor) spun însă că el aparține încă de pe la începutul secolului al XIV-lea familiei Drăculeștilor și că aici s-ar fi născut Mihnea Vodă cel Rău, fiul lui Vlad Tepeș, de unde interesul deosebit al strălucitului domn față de această zonă, în toate cele trei furtunoase și tragice domnii ale sale. Oferindu-l ca zestre fiului său devine sat domnesc, unde, pe la mijlocul secolului al XVI-lea se ridică ctitoria, lăcașul din care s-a păstrat pînă la noi doar acel pîntec al nemuririi, dovadă pozitivă de care se bucura în epocă o asemenea așezare și de unde o sumedenie de concluzii pentru istoricul de azi. Dacă, prin noile descoperiri,

cercetătorul **Aristide Ștefănescu** a devansat serios data menționării într-un document scris, a existenței satului feudal de la Buftea, el nefiind singular ci doar caracteristic pentru numeroase sate din centrul Cimpiei Române „arheologic vorbind, cum precizează, așezarea este mult mai veche decît primul document ce-i amintește numele”. Și aici vin măturii date la lumină de săpăturile sale sistematice, atente, făcute în cea mai bună tradiție a școlii noastre arheologice, de la Odobescu și Pârvan pînă azi. Obiecte ce datează încă din a doua jumătate a secolului XIV, obiecte ce aduc la suprafață măturia unei civilizații mai înfloritoare și mai puțin închise, limitate între marginile „feudei” nobilului căruia aparțineau satele, mai deschise cu exteriorul, participînd la schimburi materiale și de civilizații mult mai largi, mai extinse, cu siguranță prin intermediul tîrgurilor din Cetatea de scaun de la București. Pe lângă inventarul ce denotă că era un sat de agricultori, cu meseriuguri pe potrivă — s-au descoperit un bordei de fierar cu cîteva turte de metal, cîntărind aproape 6 kg, ca și o uscătorie de coame, precum și simburile de coarne, deci, unde se uscau și fructe de pădure, de unde se poate trage concluzia că pădurea Rîtoasa, azi aflată la circa 3 km, era mult mai aproape, chiar lângă sat, precum și solzi și oase de pește de mărmi incredibile, deci apa Colentinei le asigura, de asemenea sătenilor, posibilități de hrană și de indeletniciri, si, probabil, de comerț — „partea cea mai spectaculoasă a săpăturii noastre o constituie dezvelirea celor 3 necropole aferente satului”. Spectaculoasă de ce? Arheologul privește termenii în sensul mai blind și mai autentic al limbii române, în sensul de relevant și semnificativ la ceea ce au găsit în mormintele din cele trei cimitire

ale strămoșilor noștri de acum 4—5 veacuri. De atunci datează inelele ce ni se dezvăluie ochilor, incredibil de rafinate și de bogat ornamentate, de perfecte în geometria lor, demonstrînd cîtă geometrie știau meșterii de-atunci, demonstrînd și teama de vid, sau poate o subtilă știință a dialecticii, de lipsă a vidului, nelăsînd fără un element decorativ nici un spațiu gol pe suprafețele rotunde, pe suprafețele solare (ca în străvechiul cult geto-dacic al soarelui) ale discurilor de pe inele. S-au găsit deci, inele din argint,

monede din argint, numeroase alte bijuterii, dar și vase superbe din sticlă de Murano. Ce putea să caute sticla de Murano într-un sat de pe malul Colentinei, din Țara Românească? Prin ce canale a călătorit aici, tocmai din Italia, decît prin comerț și schimburi comerciale? Și atunci, multe dintre ipotezele unor istorici, privind viața social-economică închisă în epoca feudală, nu trebuie reconsiderate? Arheologul **Aristide Ștefănescu** are astfel, un nou punct de vedere pe care îl argumentează cu asemenea incontestabile dovezi materiale. Nu sint ele expresia participării băștinașilor la schimbul general de mărfuri în afara comunității lor? Așa se explică, dar cum altfel? și circulația motivelor decorative de pe inelele de secole XIV și XV. Pe lângă cele geometrice arhaice de tip geto-dacic, floarea de crin, cunoscută nu numai ca embleme

în heraldica regilor Frantei, ci pe inele de tot felul din sudul Italiei și pînă în țările de la Marea Nordului. Ca și floarea de trifoi, ca și crenguța de brad. Unele înfățișează legende eroice ori tragice, precum pelicanul care își scoate singur visceralele, ori vulturul bicefal, lucrat, evident, de un meșter local, dar care este aidoma cu cel de pe haina lui Mircea cel Bătrîn imortalizat pe fresca de la Cozia și care, cu siguranță, ne spune arheologul, trebuie să fi venit prin filieră bizantină. Ne gindim, în timp ce ne interpretăm și ne descifrează simbolistica extraordinară a acestor piese de podoabă țărănești, țărănești cu siguranță, după lucrătura lor și nu de nobili, de boieri, ca și după celelalte obiecte de inventar aflate în mormintele de unde au fost date la iveală, ne gindim că, iată, epoca lui Mircea cel Bătrîn, marele prinț al începutului de ev mediu în Țara Românească, nu este pe deplin elucidată și restituită așa cum se cuvine istoriei noastre. Ca și elementele de țesătură descoperite, ca și numeroase alte obiecte ca acele de prins marame, nasturii-bumbisori din foiță de argint și chiar aur deschid un nou mod de abordare al epocii și al relației dintre viața urbană și viața rurală din timpurile feudale.

Este astfel, lăudabilă acțiunea Muzeului de istorie al Municipiului București de a iniția un program mai amplu de cercetări a cel puțin 50 de asemenea sate din jurul Capitalei susceptibile a aduce relevante descoperiri în sensul amintit. Ele alcătuiau, cu siguranță un fel de „hinterland” al marelui oraș. Cercetări în ideea surprinderii, alcătuirii unui tablou cît mai complex asupra vieții medievale românești din centru Cimpiei Române.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Agrobiologie

Protecția pădurilor prin mijloace nepoluante

Sintem la Perişor în județul Dolj și urmărind zborul planat al unui avion utilitar. Aeronava survolează lin pădurile din zonă și din corpul ei se desprind rotocoale de norișori albi, care, coborînd lin, se desfac în pinze iredescențe. Nimic deosebit în aparență. Spectacolul amintește întru totul un obșnuit travaliu agricol de rutină: răspîndirea de insectofungicide. Dar în fapt asistăm la o veritabilă premieră științifică națională. Pulberea ejectată nu este alcătuită din substanțe chimice, ci din miliarde de microorganisme, mai exact spus din bacterii și virusi entomopatogeni, microorganisme cu acțiune agresivă, distructivă. Sintem cu alte cuvinte martorii unui adevărat război bacteriologic, dar unul spre folosul omului și al naturii. Microorganismele în cauză reprezintă opera omului, ele au proliferat în laboratoare speciale tocmai pentru ca, la momentul optim, să fie introduse în mod dirijat în angrenajul biologic al naturii. Sau altminteri spus, omul a trecut conștient de partea acelor viețuitoare, care, întimplător, pe scara filogenezei, îndeplinesc o misiune naturală, dar care se acordă perfect cu interesele economice agrosilvice. Acțiunea de anihilare a dăunătorilor cu ajutorul dușmanilor lor naturali a debutat cu succes în mai multe țări ale lumii și urmează să înlocuiască treptat folosirea pesticidelor, substanțe chimice cu rol important în această privință, dar care, cu trecerea anilor, au demonstrat și numeroase efecte nocive. Iată amănunte din partea unui expert în materie, doctorul în biologie **Gheorghe Mihalache**, cercetător științific principal la **Institutul de cercetări și amenajări silvice**, responsabilul, pe linie de cercetare, a problemelor de combatere biologică a dăunătorilor forestieri din sectorul silvic: — Între dăunătorii pădurilor — ne declară interlocutorul nostru — primul loc îl ocupă

insectele fitofage. Acești defoliatori se înmulțesc în masă și reprezintă grupa cea mai importantă a dăunătorilor forestieri, suprafețele infestate de către aceștia ocupînd 60—65% din totalul suprafețelor afectate de insecte. Este suficient, cred, să amintesc că acești dăunători pot provoca pierderi însemnate de biomasă forestieră (70—100% din creșterea anuală), și tot din pricina lor vitalitatea arborilor se poate reduce mult. Pentru distrugerea dăunătorilor silvicultură a folosit ani la rînd pesticidele, în special cele organoclorurate (DDT), substanțe chimice ce acționează în bună măsură neselectiv, direct sau indirect, asupra întregii faune forestiere. DDT-ul, investit cu un spectru larg, se caracterizează și prin remanenta lui prelungită, acumulîndu-se an de an în sol, și avînd tocmai de aceea o acțiune nefastă. Administrarea lui poate determina deteriorarea relațiilor constitutive ale ecosistemelor forestiere, creînd dezechilibre în cadrul biocenozelor. Mai amintesc apoi că cercetările ecologice și de laborator au stabilit, totodată, că pesticidele manifestă toxicitate ridicată nu numai asupra dăunătorilor ci și asupra dușmanilor naturali ai acestora. Folosirea substanțelor chimice în silvicultură are și alte consecințe nefaste, îndeajuns de cunoscute publicului larg. — Ideea subjugării naturii a constituit multă vreme un soi de principiu-manifest prin care omul s-a autoincoronat stăpînul absolut al planetei, ca singurul investit cu forță și inteligență rațională. Dar tot știința a ajuns la concluzia că omul trebuie nu să subjughe ci să ocrotească natura, că șansele lui de supraviețuire depind de respectarea echilibrului biologic. Pe această bază s-a născut, desigur, și activitatea de protecție a pădurilor ce formează obiectul discuției noastre. — Interacțiunea naturală dintre speciile animale și vegetale

nu poate fi înlocuită prin legi artificiale. Nu bombele și armele chimice rezolvă stările conflictuale. Sintem dator să cunoaștem legile conviețuirii raționale, ale biologiei, nu să le înlocuim cu demersuri arbitrării. Trebuie să ne găsim prietenii naturali chiar dacă aceștia sint, ca în cazul de față, organisme microscopice. Pe această cale, deci în largul context al reinfrățirii omului cu natura, s-au elaborat și tehnicile de folosire a preparatelor microbiologice în combaterea defoliatorilor pădurii și au fost întreprinse cercetări de epizootologie. În această acțiune, munca de cercetare a revenit institutului nostru și unor specialiști din Ministerul Silviculturii. Investigațiile au pus în evidență prezența în pădurile de salcîm a unor epizootii naturale ce contribuie la limitarea înmulțirii în masă a dăunătorilor. Cercetările consacrate bacteriilor entomopatogene au stabilit patogenitatea diferitelor sușe ale bacteriei *Bacillus thuringiensis* față de principalii defoliatori forestieri, gradul de sensibilitate al acestora în diferite stadii, tehnicile de aplicare a tratamentelor microbiologice cu avioane, elicoptere, aparatură terestră etc. Putem afirma că România este în prezent printre puținele țări din lume în care în combaterea biologică a dăunătorilor forestieri, cu preparate bacteriene, s-a trecut de la stadiul de experimentare la cel de aplicare în producție. Cercetările au mai condus de asemenea la izolarea din larve de dăunători forestieri infectate natural a unui virus de tipul VPN, care, în condițiile climatice și ecologice din țara noastră, produce epizootii virotice pe suprafețe mari, în special în pădurile de salcîm infestate de defoliatori. De reținut faptul că aceste microorganisme au o acțiune specifică și nu prezintă nici un risc pentru om sau alte viețuitoare. Preparatele virale s-au dovedit nepa-

togene pentru entomofauna folositoare din păduri, pentru vinat și celelalte vertebrate. — Cum se procedează în mod practic? — Materialul biologic virozat constă din larve de defoliatori (omizi) infectate natural. Acestea, în ultimul stadiu de evoluție a bolii, nu mai suportă lumina soarelui (sint victimele) unui fenomen de fototropism) și migrează în masă din coroana arborilor de salcîm la baza tulpinei. Recoltarea se face cu ușurință în luna iunie. Se procedează apoi la extragerea virusului cu aparate speciale, obținîndu-se în final o pudră de poliedre virale. După titrajul microscopic și biologic al preparatului, se efectuează răspîndirea acestuia cu ajutorul avionului, în păduri de cvercidee infestate de defoliatori. — Din cele spuse putem înțelege că pădurile de salcîm din țara noastră pot fi considerate „rezervații naturale de virusuri entomopatogene”? Se procedează la fel și în alte țări? — În străinătate (S.U.A., Franța) tehnologiile de producere a preparatelor virale se bazează pe folosirea ca materie primă a larvelor de dăunători crescute pe medii artificiale și infectate cu virusuri. Sint tehnologii ce pot fi apreciate pozitiv sub aspect economic, dar care prezintă unele inconveniente determinate în primul rînd de costul ridicat al obținerii materialului biologic. Tehnica noastră se recomandă ca prioritară pe plan mondial și a produs multă surpriză atunci cînd a fost prezentată la diferite congrese de specialitate. Într-adevăr, noi am pornit de la crearea unor fabrici naturale de virusuri. Astfel de laboratoare în aer liber (păduri de salcîm cu epizootii virotice) urmează să fie localizate la început în raza ocoalelor silvice Poiana Mare și Calafat, unde există suprafețe mari cu păduri de salcîm. În acestea apar în mod frecvent epizootii virotice. De altfel, tot de aici, silvicultorii au obținut deja, pentru iniția oară în țara noastră, material virozat în mod natural. Pe această cale, preparatele virale vor putea fi aplicate ca măsură de protecție și în pădurile de stejar în care epizootiile apar mult mai rar și nu reușesc să

asigure o diminuare puternică și rapidă a defoliatorilor. — Care sint efectele acestor „ploi virale”? — Noul antidăunător biologic a fost utilizat în ocoalele silvice Comana, Giurgiu și Bolintin (Inspectoratul silvic Giurgiu) și la Perişor, Segarcea și Craiova (ocoale ale Inspectoratului silvic Dolj). Defoliatorii au fost distruși în proporție de 90—95%. De reținut, de asemenea, că stingerea focarelor se face lent, deoarece activitatea virusurilor se manifestă pe perioade prelungite. — Care este viitorul acestor noi arme de luptă? — Construirea pentru iniția oară în țara noastră a unei întreprinderi profilate pe producerea de bioterapie bacteriene — mă refer la fabrica „Biosinteza” din Calafat — care a realizat deja primele cantități de preparat românesc „Thuringin”, va permite ca în anii următori să se treacă la aplicarea acestor preparate în silvicultură pe suprafețe mari. În ceea ce privește virusurile este absolut necesar ca unele păduri (în special de salcîm) să fie declarate „zonă liberă de pesticide”, în care, deci, să nu se aplice tratamente chimice pentru a se putea obține în continuare cantități mari de material biologic virozat. Cercetările din ultimii ani au fost orientate deopotrivă și spre elaborarea unor măsuri de combatere complexă, integrată, a defoliatorilor forestieri, măsuri ce vor include tratamente biologice, chimice (cu insecticide noi, selective) și silvotehnice, capabile de a asigura lichidarea focarelor de înmulțire a dăunătorilor, fără ca prin aceasta să se afecteze grav biocenozele. În cazul acestei metode integrate se va pune un accent deosebit pe măsurile silvotehnice, menite să determine creșterea rezistenței arborilor și arboretului. la acțiunea factorilor biotici și abiotici. Pentru obținerea unor concluzii pe deplin edificatoare, a fost destinat un program complex de combatere integrată a dăunătorilor forestieri, ce urmează să fie aplicat în perioada 1986—1990 în special în pădurile de foioase în care se simte nevoia unei reconstrucții ecologice selective.

LIVIU TIMBUS ■

Ion Alexandrescu:

„Sintem conștienți că marele examen abia acum vine!”

— Tovarășe Ion Alexandrescu, v-am ales pentru acest interviu, care să explice din interior evenimentul Stelei, pentru că dumneavoastră, în calitate de vicepreședinte al clubului și de șef al secției de fotbal, intruchipați ideea de continuitate, antrenorii Jenei și Iordănescu preluând echipa după încheierea sezonului. Se cuvine să vă adresăm felicitările de rigoare și, totodată, să vă prevenim: vă așteptăm întrebări grele!

— Vă rog să nu mă speriați! La rindu-mi, vreau să mulțumesc „Flacării” că și-a adus aminte de noi, după ce ne-a reproșat la un moment dat, chiar dacă voalat, de a fi exagerat cu transferurile.

— Și n-ați exagerat?

— Nu cred că e momentul oportun...

— Cum doriți, pe noi nu ne-ar fi deranjat o discuție pe această temă! Dar să revenim: cit de previzibil a fost dublul succes al Stelei?

— Cine a avut ochi să vadă, a văzut. Echipa a jucat bine și anul trecut, când a ratat de puțin și campionatul, și Cupa. În sezonul actual, a făcut-o și mai bine, acumulările spunându-și cuvântul. S-a produs, altfel vorbind, saltul pregătit cu migală și răbdare.

— Si-au spus cuvântul, sinteți de acord?, și jucătorii noi.

— Nu trebuia să se întâmple așa? Ca să vă fac plăcere: cu Bărbulescu, cu Bumbescu, cu Boloni și cu Radu II, singurii transferați recent, formația a dobândit un plus de stabilitate și eficiență. Personalitate, dacă vreți.

— Unii, nu noi, precizăm, afirmăm că succesul Stelei ar fi conjunctural.

— Fotbalul nu-i atletism, să te întreci cu cronometrul, cu cifrele. Pe teren sînt două echipe și cea mai bună, într-un moment dat, câștigă. Refuz opiniile la care vă refereați din mai multe motive: am adunat cele mai multe puncte, am marcat cele mai multe goluri și, totodată, am primit cele mai puține. Clar, nu?

— Am citit undeva că Emeric Jenei, ale cărei merite în realizarea evenimentului sînt incontestabile, a avut eleganță să recunoască și contribuția predecesorului său la „aranjarea” lotului.

— Halagian, pentru că la el faceți trimitere, a avut și el partea lui, dar nu cit s-ar putea bănui. Cu Boloni, de pildă, am discutat despre posibilitatea venirii în „Ghencea” cu 2 ani înainte. Cît despre Bumbescu, cînd a aflat că va lucra cu Halagian, nici n-a vrut să audă! A trebuit să luptăm mult că să-l convingem.

— Ce a decis deci în obținerea evenimentului?

— Munca, seriozitatea, disciplina și, oferindu-le acestora un cadru propice de manifestare, excelențele condiții puse la dispoziție de conducerea Ministerului Apărării Naționale.

— Cînd ziceți disciplină, nu vă gândiți și la Lăcătuș?

— Ba da, dar țin cont de faptul că, în retur, n-am mai avut probleme cu el. A fost însă nevoie, recunosc, să discutăm mult pentru că, băiat cuminte, manierat, sociabil în viața de toate zilele, Lăcătuș își făcuse un prost obicei din a deveni, pe teren, irascibil, impulsiv. Nu mi se retrag însă vorbele: n-am avut situații-limită. Între eșecul cu Dinamo și cel, dinspre final, de la Hunedoara, am câștigat 17 meciuri oficiale consecutive, campionat și Cupă, că aproape intrasem la idei! Parcă ne gîndeam să inventăm ceva pentru a sparge „monotonia”, dar n-a mai fost nevoie.

— Pentru că a urmat „dușul rece” de la Hunedoara, da?

— Știți ceva, nu meciul acela a fost cel mai slab. La Hunedoara, stă mărturie filmul partidei, numai ratările ne-au împiedicat să luăm măcar un punct. Cel mai prost am jucat cu Bihorul, 2-2 în „Ghencea”, din vina jucătorilor și nu numai.

— Puteți fi mai clar?

— Conduceam detașat în clasament și am crezut, greșit, că ne putem permite un moment de respiro. Cum Jenei s-a aflat în spital, și cum Iordănescu a plecat în Finlanda, cu naționala de tineret, am lăsat-o mai moale. Ne-am trezit însă imediat.

— A intervenit, într-un moment de scădere, acel 5-0 salvator cu Dinamo.

— Scădere aparentă, căci echipa era și bine pregătită, în timp, și bine motivată. Și-apoi, o echipă, cit de pusă la punct ar fi, nu-i o mașină, să joace mereu la fel. Rezultatul final contează, iar din acest punct de

vedere, depășind restul formațiilor, adică și pe Dinamo și pe Sportul, și pe... etc., etc., ne-am atins scopul. Putem fi, măcar pentru moment, satisfăcuți: ne-am atins scopul.

— Că tot veni vorba, de cine v-a fost teamă? De Dinamo, de Sportul studentesc sau de Craiova?

— De toate și de nici una! De ce zic de toate? Pentru că Dinamo, ca să încep cu ea, a avut și are valoare, acel 0-5 pe care îl invocăm fiind, după mine, un accident. Datorat, ca să-mi dau cu părerea, neînțelegerilor arătate la nivelul conducerii tehnice, care dealtfel s-a și schimbat. Sportul mi s-a părut, dintre următoarele noastre, cea mai încheagată. Ea a prestat, etape în sir, un fotbal spectaculos, modern. Craiova nu cred că a tratat toate întîlnirile sau, mai corect spus, toți adversarii, cu aceeași seriozitate, dar cînd a vrut, a arătat că poate mult. De ce zic de nici una? Pentru că Steaua, priviți clasamentul în desfășurarea lui, a dominat sezonul de la un capăt la altul, dovadă limpede că e cea mai bună.

— E adevărat, dar v-am întrebat altceva: a adus ea ceva nou?

— Îndrăznesc să afirm că da. Viteza de joc a sporit. Atacul a devenit o armă puternică, drept pentru care, în fața oricărui adversar și pe orice teren, Steaua a mizat pe victorie, obținînd, iată un argument, 25 de puncte, din 54, în deplasare. E meritul jucătorilor și, deopotrivă, al antrenorilor Jenei și Iordănescu acela de a fi iuțit acțiunile, de a le fi dirijat mai direct spre poartă, de a le fi simplificat. Păcat că atacanții au ratat imens! După cite ocazii a avut, Pițurcă putea deveni ușor „Gheata de aur” a Europei, dar n-a devenit nici măcar golgeterul campionatului!

— Să înțelegem că, dintre compartimente, vă preocupă în mod special atacul?

— Noi am trecut, pe plan intern, multe examene pretențioase, dar sintem conștienți că marele examen, cel al unei cit mai demne reprezentări în Cupa campionilor, abia acum vine! E logic ca, vîsînd la mai mult, să căutăm să ne întărim. Nu doar în atac, ci în toate liniile. Atenție însă la precizarea care urmează: nu vom apela atît la transferuri răsunătoare cit vom acorda mai multă încredere unor jucători proveniți din echipa de tineret antrenată de Troi, și ea campioană națională.

— Mai concret?

— Ii avem în vedere pe Proșteanu, pe Andrei, pe Ciolponea...
— ...pe Mujnal de la „U”!
— Dealtfel, tot timpul, ne-am gîndit cum să facem pentru a câștiga, în paralel cu campionatul, cit mai multă experiență internațională. În februarie, am

participat la turneul de la Oradea, unde am întrecut pe Debrecen, locul 2 în Ungaria, cu 5-0 și pe Szeged cu 3-0. În mai, am fost în Elveția, disputînd 3 meciuri și realizînd tot atîtea victorii: 3-1 cu Neuchâtel, 1-0 cu Lausanne și 2-1 cu Sion, echipe din prima ligă. Presa a fost extrem de elogiasă la adresa noastră.

— Altceva: de ce Stoica s-a sustras mereu de națională? Ne puteți oferi o lămurire?

— Iată o altă mistificare care circula! S-a sustras Stoica? Cînd? Înaintea meciului cu Anglia avea piciorul în gips, Balaci provocîndu-i, firește neintenționat, o întîndere în partida cu F.C. Oit. Pentru Finlanda s-a prezentat la lot și acolo, la Bistrița, s-a accidentat. Lucescu o știe foarte bine.

— Apropo de Lucescu, ați lăsat nu demult să se înțeleagă, într-un program editat de Steaua, că ați avea să-i reproșați ceva. Ce?

— A fost, a trecut. Mi s-a părut, și nu exclud să mă fi înșelat, că o declarație a sa despre Steaua ar fi fost lipsită de fair play. Între timp însă, am discutat și ne-am clarificat. N-am nimic de împărțit cu Lucescu, pe care îl consider un tehnician capabil, în măsură să ducă naționala în Mexic.

— Credeți sincer că o va duce?

— Da, cu condiția să mărească forța ofensivă. În ceea ce ne privește, Steaua va fi gata, oricînd, să-i furnizeze jucători în formă, cu spirit de dăruire.

— Tovarășe Alexandrescu, care a fost jucătorul numărul 1 al Stelei în sezonul abia încheiat?

— Echipa.

— Am mai auzit acest răspuns, nu credem că puteți fi de originalitate!

— Ce mai bună apărare, cel mai bun atac, nu? Mijloc, cu Stoica și Boloni în rolurile principale, activ, penetrant. La ce-ar servi să remarc pe unul sau pe altul dintre jucători? Pînă și așa-zisele rezerve, Tătăran, Pușcaș sau Radu II, și-au făcut cu prisosință datoria, evoluînd, cînd a fost nevoie, la nivelul titularilor. Dealtfel, vă spun un secret, asta a fost di-

lema noastră: pe cine să alegem din cei 17? Toți ar fi putut juca, dar nu era loc, nu-i așa, decît pentru 13!

— Vă dorim, și în continuare, tot asemenea „probleme”. Care a fost, concret, aportul dumneavoastră, stimate tovarășe Alexandrescu, la alcătuirea echipei?

— În sensul stabilirii celor 11?

— Nu înțeleg!

— Exact.

— Desemnarea garniturii de început a fost, de fiecare dată, treaba antrenorilor, dar nu mi-a puțin adevărat că nici o echipă n-a intrat pe teren fără s-o fi discutat înainte. Mulțumii?

— Firește. Ce ne puteți spune despre zvonul care circula între suporteri că jucătorii Stelei practică judo?

— N-am ascuns asta. Profesorul Florentin Marinescu se străduiește să-i învețe pe băieții elemente din sportul respectiv. Mai ales pentru pregătire, în ideea dezvoltării fizice, dar și pentru, să-i spun așa, tactică, spre a se feri, de pildă, de contacte mai dure.

— O întrebare mai delicată: ce transferuri vizează Steaua?

— E prematur de discutat, — Mujnal?

— Mai degrabă vom căuta să perfecționăm ce avem decît să aducem, masiv, jucători noi. Formula de echipă e de-acum încheagată, distinctă, spre ea ne vom îndrepta toate eforturile.

— Boloni va rămîne la Steaua?

— Da. Inițial pe un an, legitimarea lui s-a prelungit. Deținem toate documentele în acest sens.

— Alte nume?

— Proșteanu, Andrei...
— ...Ciolponea! „Diplomația” dumneavoastră, stimate tovarășe Alexandrescu, e nu doar proverbială, ci și, luați-o ca pe un compliment, incorigibilă! Vă mulțumim și vă dorim, ca purtător de cuvînt al campioanelor țării, o cit mai lungă și mai frumoasă carieră europeană!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cronica șoselei

Drum spre cabană

Găseau întotdeauna pretexte să se vadă, chiar și în cele mai vitrege condiții. El pleca în oraș după materiale, să ducă sau să aducă niște acte, să-și facă analizele că nu se simțea bine. „Știți, tovarășe director, de două săptămîni mă plîng, dar acum mi-a ajuns cuțitul la os”, să ducă repede un meșter acasă că e în pericol de a fi inundat nu numai apartamentul lui, dar chiar și al vecinilor. Cite și mai cite nu inventa Visarion pentru a se întîlni cu tinăra contabilă. Vetură, la rîndul ei, nu scăpa nici o ocazie pentru a veni în întîmpinarea propunerilor de întîlnire ale tehnicianului. Sedințele cu părinții, internarea sau scoaterea bătrînilor din spital, plata telefonului, a chiriei erau pretexte utilizate în mod curent de tinăra femeie. Inconvenientul esențial în calea legăturii lor era însă timpul scurt pe care îl aveau la dispoziție. Doar de la 8 la 16, adică exact timpul programului de lucru. Nici frecvența aparițiilor de la serviciu nu putea fi prea mare, după cum nici durată acestora nu trebuia să depășească limita rezonabilului.

Cu excepția timpului închis și a ploii mocănești care predispuinea la nostalgie, restul condițiilor erau mai bune ca de obicei în ziua aceea. Puteau să zăbovească și ei citeva ore împreună. „De fapt, pot să nu mă întorc la serviciu, căci sînt „plecat” în orașul vecin după pieșele pe care eu, de fapt, le-am adus încă de ieri, dar despre care șeful nu știe. „Tovarășe inginer, i-am zis, pentru a vă con-

vinge încă o dată cit de mult țin eu la unitatea noastră și în primul rînd la dv., nici nu vă cer mașină pentru această deplasare”. „Și cu ce mergi, că doar tu n-ai autoturism?” „Mi-a dat un prieten mașina lui să-i fac rodajul. El nu se prea pricepe”. „Bine, Visarioane, drum bun”. „Eu am însă timpul ceva mai limitat, precizează Vetură. Mi s-a telefonat de acasă — i-am zis directoarei — că cel mic are febră și trebuie să-l duc la doctor urgent”. „Bine, duceți-vă, mi-a răspuns ea cam acră, apoi a adăugat: Motivul e prea serios ca să vă refuz, dar prea dege sînt învoirile dv. în ultimele luni și la contabilitate sînt mari rămîneri în urmă”. Mi-a cam luat mau, ce-i drept. Prea curînd n-o să-i mai pot cere să plec, mai ales că nici bunătatea n-o dă afară din casă. Singura soluție care îmi rămîne e ca pe viitor să mă duc la inginerul șef ori la directorul adjunct, mai ales că cel de-al doilea mi-a și spus „Cînd intri în birou la mine, Vetură, parc-ar intra soarele, nu alta, păcat însă că vii așa de rar și numai cînd ai nevoie”. L-am asigurată că îl voi vizita mai des și încă imbrăcată cu rochia avînd decolteul mai adînc, care-i place lui”. Visarion se încruntă și-i dă o replică tăioasă. „Vedeți ca de la decolteu să n-ajungeți mai departe”. „Prostule, nu-ți dai seama că eu mă folosesc de arsenalul ăsta de mijloace pentru a te vedea mai des pe tine? Uite, am plecat în halatul de lucru și doar în papuci pentru a nu întîrzia la întîlnire”.

Cel doi se urcă în mașină. Abia aici se trezesc că nu și-au fixat nici un itinerar. Se uită întrebător unul la altul. „Să-l vizităm pe Neluțu. Și ce dacă plouă? Nu ne propunem doar să adunăm ciuperca. Singurul inconvenient e timpul care din nou ne apasă. Pînă la cabană facem o oră jumătate, înapoi, cam tot atîta, acolo alte două. Acum e 12. Ajungem înapoi la cinci”. „Cînd vom avea și noi mai multă vreme? Dragostea asta parcă după grafic mă scoate din minți, nu alta”. „Ii spui și tu că te-au reținut la serviciu pentru lucrări”. „Ușor de zis. Știi doar că ăsta mă caută la telefon toată ziua. Și ce-i spun? Dar directoarei cum îi justific că nu m-am mai întors la program? Bine, vîd eu cum le rezolv. Inspirația ultimului moment e salvatoare. Hai să nu ne mai stricăm dispoziția. Ai luat „fulca americană” pentru Nelu? A, uite-o aici. Dă-i bice, să nu mai pierdem timpul”.

Pentru sfîrșitul lui iunie, timpul e neobșnuit de prost. Vîntul puternic, mai ales în zona platurilor, iar ploaia rece ca gheața biciuiește cu putere geamurile, zgîlfîind autoturismul. Pilotul conduce concentrat, chiar inhibat, mai cu seamă cînd mica și ușoara mașină cu ale cărei comenzi nu este deprins, are tendința ca, împinsă de curenți, să ajungă pe sensul opus de mers al șoselei. Femeia, și ea șoferiță cu experiență, înțelege dificultățile prin care trece omul de la volan. Tace. Ușor îngrijorată, privește spre munții complet acoperiți de ceață, care, în curînd, se pare că va pune stăpînire și pe șosea. Drumul începe să urce. O succesiune de curbe după care urmează o porțiune dreaptă. Paralel, la 2-3 metri, se află cursul unui pîriu, de obicei inofensiv, cu apa limpede precum cristalul. Acum,

însă, umflat de ploaie, curge năvalnic făcînd un zgomot asurzitor. Cară la vale crengi, bucăți de lemn ascuțite provenite din trunchiuri de pomi ruți, rădăcini.

„Comenzile astea la mină sînt incomode rău”. „Ți se pare, nu ești obișnuit cu ele. Ai învățat la școală să nu te uiți la ele în timp ce conduci. Nu?” „O fac involuntar”. „Nici începătorii nu vor să se uite la manete și tuși o fac”. Pe Visarion nu-l supără remarcă. Întoarce capul spre Vetură. „Ce mult îmi plac replicile tale ușor malițioase”. În extram de scurtul răstimp cit bărbatul întors ușor spre dreapta, o soarbe din ochi pe Vetură, autoturismul deviază, lovindu-se în final cu bara de protecție de partea din față a unui ARO. De neînțeles cum șoferul pierde după această nesemnificativă ștergere, nu lovine, a ARO-ului, controlul asupra volanului. Autoturismul urmează o traiectorie haotică, bizară, dintr-o margine în alta a șoselei, după care, părăsînd panglica de asfalt, intră în plin într-un fag imens aflat la citiva pași de pîriu care aici formează o mică, dar înfricoșătoare cascadă. Ca urmare a șocului violent, femeia este proiectată din mașină, prin parbriz, exact în pîriu, dar nu în mijlocul apei clocotitoare, ci undeva la marginea ei, acolo unde s-a format un minuscul golfuleț cu apa pînă la genunchi. Își șterge cu batista singele provenit din zgîrieturile produse ca urmare a plonjonului neașteptat, dar rivalizînd cu al unui portar de mare clasă. Visarion este și el aruncat din mașină, prin deschizătura ușii smulse din ținți, datorită puternicei coliziuni cu pomul. Aterizează exact pe coama valurilor, undeva și cea mai adîncă, printre crengile și resturile de pomi. În citeva secunde este tîrît de curenți citeva

sute de metri. Cel din ARO, aflat pe mal, au văzut trupul omului cum se izbește de bolovanii dislocați și purtați la vale de apă, cum este trimis dintr-un mal în altul, cum dispare și iar apare din bulboanele perfile ale pîriului. Pînă la urmă, parcă săturîndu-se de acest joc diabolic, tot rîul este acela care îl restituie vieții, expediindu-l pe o mică plajă. Naufregiatul rămîne nemișcat, privitorii fiind convinși că omul s-a înecat. Dar nu, Visarion se ridică și o ia la fugă pe drum, la vale, spre oraș. Face semne unui autocamion al cărui șofer oprește, ajutîndu-l să urce în vehicul. La spital i se face un examen sumar, administrîndu-i-se medicamentele necesare. Este îmbrăcat într-o pijama groasă, acoperit cu pătură caldă și culcat în pat. Nu mai trăiește, însă, decît o oră. La autopsie i se găsește în stomac, în plămîni, în bronhii o cantitate apreciabilă de nisip, mil, frunze înghițate în scurtul timp cit a fost prizonierul rîului de munte dezlănțuit.

Explicații tehnice există, bineînțeles, și încă destule: neconștientarea și neobșnuița cu comenzile mașinii, presiunea timpului în care trebuia să se consume întîlnirea și care a generat viteza în neconcordanță cu vitregele condiții de călătorie, discuțiile ce au distras atenția șoferului, neputința centurilor care a favorizat ejectarea celor doi din mașină etc.

În încheiere, s-ar putea spune și altele, dar cele mai potrivite mi se par gîndurile lui Seneca privitoare la înțelepciune: „știința vieții... de a fîrî și fasona suflutele, de a dirija conduita, de a ordona acțiunile, de a învăța pe om ce trebuie să facă sau să omită, să fie propriul său pilot...”

VICTOR BEDA ■

În prima urgență: împiedicarea unei conflagrații termonucleare

Infăptuirea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare, făurirea unei lumi fără arme și războaie, reprezintă un obiectiv cardinal al politicii externe a Republicii Socialiste România, fiind înscris ca atare în Programul partidului, în Constituția țării, în documentele Congreselor și ale Conferințelor Naționale ale partidului, ocupând un loc central în gândirea politică și acțiunile internaționale ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în nenumăratele sale convorbiri cu șefi de state și de guverne, cu alte personalități politice, cu oameni de știință și cultură din diferite țări, precum și în documentele semnate, la nivel înalt, cu state de pe toate continentele, fără deosebire de sistemul lor social și politic.

Atașamentul profund al României socialiste la cauza dezarmării poartă, fără îndoială, amprenta trăsăturilor pline de umanism ale poporului român, care dintotdeauna a năzuit sincer să trăiască în pace, liniște și bună înțelegere cu toate popoarele. În primul rând cu cele vecine dar care, în decursul istoriei sale, a cunoscut și a suferit, nu o dată, ororile și distrugerile războaielor, dezlănțuite de factori străini năzuințelor, aspirațiilor și intereselor sale vitale. În același timp, poziția României în problema dezarmării izvorăște din însăși natura orânduirii noi, socialiste, pe care o edificăm, din concepția partidului nostru că socialismul și pacea sînt de nedespărțit. Edificînd o societate nouă, elaborînd și infăptuind ample programe de dezvoltare economică și socială, poporul român, ca de altfel toate popoarele lumii, are nevoie de condiții internaționale favorabile de destindere, de încredere și pace, de colaborare și înțelegere.

Cronica celor două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului înscris la loc de frunte rolul de primă importanță pe care România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu l-au avut și îl au în promovarea cauzei dezarmării. Este meritul secretarului general al partidului nostru de a fi pus, cu toată claritatea, în atenția opiniei publice mondiale, a popoarelor, problema pericolului armamentelor actuale, al armelor nucleare. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „Nu există țel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni”.

Această teză a partidului nostru, confirmată în întregime de viață, de evoluția evenimentelor, pornește de la analiza științifică, realistă, a situației mondiale actuale. Așa cum a arătat în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, existența armamentului atomic a dus la o schimbare radicală a modului în care se pune astăzi problema războiului, un nou război mondial transformîndu-se inevitabil într-o conflagrație termonucleară, care s-ar solda cu dispariția întregii omeniri. Totodată, cursa tot mai aberantă a

inarmărilor afectează în mod grav dezvoltarea economică a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială sau mărime, scoate din circuitul productiv imense mijloace și resurse materiale, financiare și umane, accentuează criza economică mondială, reprezintă o povară tot mai greu de suportat pentru toate popoarele, îndeosebi pentru cele din țările în curs de dezvoltare, constituie cel mai distructiv factor în timp de pace. De asemenea, politica inarmărilor deturneză știința de la scopurile ei firești, de a servi progresului popoarelor, întoarce împotriva omului cele mai strălucite cuceriri ale gândirii umane, revoluția tehnico-științifică fiind în mare măsură subordonată creării de mijloace de distrugere tot mai perfecționate.

În concepția României socialiste, inarmările afectează negativ ansamblul raporturilor dintre state pe plan mondial, fiind inseparabil legate de tendințele îndreptate spre o nouă reimpărțire a lumii în zone de influență, constituind principala instrument al politicii de forță. Politica inarmărilor inveninează, de asemenea, atmosfera internațională, alimentează neîncrederea și suspiciunea dintre state și popoare, aflîndu-se într-o totală contradicție cu cerințele statornicirii unor relații internaționale noi, bazate pe respectul

principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. Stimulînd forța și violența, inarmările reprezintă un obstacol major în rezolvarea pe cale pașnică, prin negocieri, a problemelor internaționale litigioase, alimentează conflictele militare existente și favorizează apariția altora noi, ceea ce agravează și mai mult situația internațională și așa deosebit de încordată, creează noi pericole pentru independența, suveranitatea și securitatea popoarelor.

Țara noastră consideră că infăptuirea efectelor nocive ale cursei inarmărilor și a consecințelor nefaste ale unui război nuclear nu are nici pe departe scopul de a produce panică sau de a crea derută în rîndul maselor populare, al popoarelor. Ea nu urmărește decît de a asigura o informare obiectivă asupra adevăratei stări de lucruri, asupra a ceea ce se întîmplă și mai ales ce s-ar putea întîmpla dacă nu se pune capăt, pînă nu este prea tîrziu, politicii de inarmare, îndeosebi de inarmare nucleară. Pe bună dreptate sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, popoarele trebuie să li se spună adevărul asupra marelui pericol pe care-l constituie cursa inarmărilor nucleare, în fond cursa spre distrugerea vieții. Experiența istoriei atestă ce grave consecințe au avut

pentru pacea și securitatea internațională iluziile create, inclusiv în preajma celei de-a doua conflagrații mondiale, că pacea ar fi la adăpost, în condițiile în care erau evidente atențele și pericolele la independența și suveranitatea popoarelor.

Istoria nu va ierta dacă maselor populare li s-ar crea iluzia că ar putea trăi în pace și liniște, în timp ce există și se perfecționează mereu cele mai nimicitoare mijloace de distrugere. Este limpede că numai pornind de la cunoașterea reală, exactă a situației se poate asigura mobilizarea popoarelor pentru a opri cursul periculos al evenimentelor, pentru a determina pe conducătorii politici, pe șefii de state și de guverne să pună capăt inarmărilor, în primul rînd nucleare, să treacă la adoptarea de măsuri eficiente, concrete de dezarmare, înainte de toate de dezarmare nucleară. A vorbi deschis popoarelor despre ce înseamnă și poate să însemne un război nuclear, despre profundele consecințe nocive ale cursei inarmărilor înseamnă, de fapt, să ai încredere în popoare, adevăratele creatoare ale istoriei, să ai încredere în omenire, în triumful rațiunii. În acest sens, devin profund revelatoare și clarvăzătoare concluziile exprimate cu cîțiva ani în urmă de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Noi considerăm că, pînă la urmă, mai puternică chiar decît energia nucleară, pe care ați descoperit-o dumneavoastră, fizicienii, este energia umană, sînt cunoștințele omului care poate să transforme prin luptă, munca și gândirea sa întreaga omenire”.

Relevînd că popoarele au capacitatea de a impune o politică nouă, de conviețuire pașnică și de colaborare internațională fructuoasă, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat, totodată, că, în această luptă, succesul nu vine de la sine, ci este rezultatul unei mobilizări tot mai ample și al acțiunii unite și energice a popoarelor, a tuturor formațiunilor politice și grupărilor sociale ale contemporaneității, întrucît aceași primejdie planează asupra tuturor. Iată de ce secretarul general al partidului nostru, președintele României, îndeamnă fără încetare la intensificarea și mai puternică a marilor mișcări pentru pace de pe întreaga planetă — cărora poporul român li s-a alăturat cu toată forța — ca singura cale de a asigura dezvoltarea pașnică a omenirii. Se poate spune pe drept cuvînt că încrederea în popoare, în rolul și forța lor, reprezintă o componentă fundamentală a concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, privind salvagardarea păcii, preîntîmpinarea unei catastrofe nucleare, și crearea unei lumi mai drepte și mai bune, fără arme și războaie, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liberă și independentă, pe calea progresului economic, social și spiritual.

Dr. ION CIUBOTARU ■

Comentariul săptămînii

Dinamismul sărăciei

În privința sărăciei, nici datele care se referă la situația de astăzi, nici prognozele pentru anii care vin nu sînt îmbucurătoare. După aprecierile specialiștilor, în pofida redresării economice din ultimii ani, masa săracilor, adică a oamenilor fără resurse suficiente, prost hrăniți, prost îngrijiți, prost adăpostiți, de multe ori fără calificare, rămîne considerabilă, de ordinul a două miliarde, ceea ce înseamnă 40 la sută din omenire. Foamea afectează în prezent cam un sfert din populația globului, cel mai grav loviți fiind copiii, care mor anual de foame cu milioanele. Din datele oficiale rezultă că jumătate din populația activă nu este ocupată sau este subocupată. Subocuparea afectează, de asemenea, o populație rurală care continuă să crească, în ciuda exodului spre orașe, ca și o populație aglutinată în bidonvilluri, care crește într-un ritm de 10 pînă la 12 la sută pe an. Această tendință defavorabilă se va menține și chiar se va accentua și în anul 2000.

Este cunoscut că fenomenul sărăciei, în primul rînd malnutriția, se face simțit cu cea mai mare intensitate în țările lumii a treia, unde, cu toate că strategii alimentare naționale capătă tot mai mult teren, situația continuă să fie precară. Se apreciază că penuria din Sud, departe de a regresa ca urmare a înviorării economice, se va agrava în majoritatea țărilor în

curs de dezvoltare. Rata lor de creștere globală a fost de 4,8 la sută în anii '70; actualmente, ea este de 1,9 la sută. În acest proces, țările lumii a treia sînt foarte mult dezavantajate de relațiile cu statele dezvoltate, care, prin intermediul creditelor cu dobinzi exorbitante și al altor pîrghii, promovează o politică de inechitate în relațiile comerciale. Așadar, Nordul bogat dinamizează sărăcia în Sudul în curs de dezvoltare.

Dar Nordul este oare bogat în ansamblul său? Firește că nu, acest lucru se știe mai demult. Însă ultimele date atestă că diferența existentă în țările dezvoltate între bogați și săraci se adîncește continuu, că „vechilor” săraci li se adaugă mereu contingente noi, apărute în special datorită creșterii fără precedent a șomajului. Cu privire la acest aspect, cotidianul francez „Le Monde” scria nu demult: „În țările bogate, ca și în cele ale lumii a treia, sărăcia ia în ultimul timp dimensiuni noi, fizice, psihologice, morale, politice. Este suficient să le descriem pentru a spulbera iluziile întretinute de 30 de ani încoace cu privire la creșterea economică. Noi săraci au apărut de îndată ce șomajul a depășit nivelul de 2—3 la sută din populația activă.” Referitor la țara cu cea mai puternică economie din Nord, Statele Unite, France Presse scria: „În ciuda redresării economice, peste 35 de milioane de persoane din Statele Unite sînt considerate sărace. Grupul de studii Urban Institute constata creșterea continuă a discrepanței dintre veniturile familiilor celor mai săraci și ale familiilor celor mai bogate din S.U.A. Reverendul Jesse Jackson a arătat că rata mortalității infantile în rîndul păturilor sărăce este în continuă creș-

tere. La Detroit, de pildă, procentul mortalității infantile este la fel de ridicat ca cel din Honduras, țara cea mai subdezvoltată a emisferei nord-americe.” Asemenea situații pot fi întîlnite în numeroase alte țări dezvoltate.

Toate acestea demonstrează că există un dinamism al sărăciei indiferent de emisferă. De bogăția Nordului nu beneficiază toți cetățenii țărilor din această zonă, iar veniturile pe care aceste state le obțin de pe urma Sudului se răsfrîng din ce în ce mai puțin asupra oamenilor obișnuiți. În aceste condiții, noua ordine economică internațională vizează, bineînțeles, și îmbunătățirea condiției săracilor Nordului.

ION D. GOIA ■

Roza vinturilor

Bei Dao (China)

În căutarea ta

Însoțit de uguitul porumbeilor
Am purces în căutarea ta
Înalt zăgăzuită pătura cerul
Pe drumul subțire
Un puf de păpădie răcit
M-a călăuzit spre lacul
albastru-cenușiu
În șovăitoare imagini de oglinzi
clătinate

Te-am găsit
Acei ochi cu adîncimi
însindabile

În românește de
PETRE STOICA ■

ACCENTE ÎN LUME

ani și 1,75 m înălțime. Miss Europa a fost cea care a binevoit să o „încoroneze” pe aleasa zilei.

Un Tarzan modern

Plăcerile oamenilor sînt de cele mai multe ori tare ciudate. Cine și-ar putea imagina că, cea mai mare plăcere a tînarului René Ghilini, 28 ani, este „zborul” deasupra a orice, suspendat fiind la capătul unei corzi, cam în maniera lui Tarzan. Ultima dată, de șase ori la rînd s-a lansat cu coarda sa deasupra unui abis de 167 metri adîncime, performanță neatînsă pînă acum de cineva. Doar sosirea jandarmilor l-a oprit să-și mai ofere o porție de plăcere. Și fiindcă ce iese din tată, săritor se numește, fiul lui René, Arthur, un an și cîteva luni, adoră să sară de pe acoperișul garajului.

Torța tinerilor

Un colectiv de ingineri și muncitori ai Uzinei constructoare de mașini din Leningrad au realizat torța ce se va aprinde vara aceasta la al XII-lea Festival mondial al tineretului și-studenților de la Moscova. Torța are înălțimea de 520 mm, greutatea de 1,2 kg, are un arzător în formă de margaretă, emblema festivalului și a fost testată să reziste la un vînt de puterea unui uragan, pe ploaie și chiar sub apă.

Acupunctura și acele sale

Shi Huaitang, director adjunct al Institutului de medicină tradițională din provincia Shanxi, a reintrodus în practica medicală curentă cele mai noi ace de acupunctură cunoscute de mai bine de două mii de ani din lucrarea „Însemnările împăratului Hangdi despre medicină”. Folosirea tuturor acelor lărgeste sfera de utilizare a acupuncturii și rezultatele sînt foarte bune.

ELENA GRECESCU ■

Răspunzînd noii inițiative a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Chemării și Apelului Frontului Democrației și Unității Socialiste, poporul român își exprimă cu fermitate și energie voința unanimă:

SĂ TRIUMFE RĂȚIUNEA ȘI PACEA!

Sînt bine cunoscute și larg apreciate pe toate meridianele consecvența cu care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează în sprijinul idealurilor celor mai scumpe ale poporului român și ale tuturor locuitorilor globului pămîntesc, fermitatea de neclintit cu care președintele României militează pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și fără războaie. Succedînd celorlalte inițiative de pace, de amplu răsunset, întreprinse de-a lungul anilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, multiplele sale demersuri, întregii sale activități prodigioase îndreptate spre înlăturarea primejdiei nucleare, spre asigurarea păcii și securității mondiale, cuvîntarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la plenara din mai a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Chemarea și Apelul adoptate de plenară se înscriu, fără îndoială, prin realismul ideilor și pozițiilor pe care le susțin, prin caracterul profund mobilizator al propunerilor pe care le cuprind și a îndemnurilor pe care le adresează, ca o strălucită acțiune politică, de cea mai mare însemnătate, atît pe plan național, cit și pe arena mondială. Aceste documente au dat expresie voinței întregului nostru popor de a acționa cu toate forțele pentru făurirea unui climat de pace și securitate, pentru înfruptarea dezarmării nucleare, pentru promovarea unei politici de largă colaborare și înțelegere internațională, bazate pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne

și egalității în drepturi, nefolosirii forței sau amenințării cu forța în relațiile dintre state.

Noua inițiativă românească de pace și-a propus drept țel să dinamizeze și să dea un nou impuls activității poporului nostru, a tuturor organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste în lupta pentru dezarmare și pace, să determine dezvoltarea puternică a contactelor cu organizațiile corespunzătoare din alte state, din toate țările lumii, în scopul unirii eforturilor tuturor iubitorilor de pace de pe glob pentru evitarea unei noi conflagrații mondiale. În acest sens, Chemarea Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste adresată organizațiilor componente în vederea organizării unor ample acțiuni care să exprime voința poporului român privind oprirea cursei înarmărilor, realizarea dezarmării, asigurarea securității și păcii în lume face apel la oamenii muncii din întreaga țară, la toți cetățenii patriei să-și unească glasul, în cadrul unor însuflețite manifestări publice, adunări populare, marșuri ale păcii, mitinguri, simpozioane, conferințe, al altor acțiuni de masă, și să afirme cu putere voința poporului nostru de a acționa, împreună cu celelalte națiuni, cu forțele progresiste, democratice și antiimperialiste de pretutindeni, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării, pentru asigurarea securității și păcii în lume.

În spiritul acestei Chemări, care are la bază ideile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, zilnic în numeroase localități din țara noastră au loc

însuflețite acțiuni în favoarea păcii și dezarmării. Participanții la aceste acțiuni, reliefînd preocuparea constantă a partidului și statului nostru față de situația existentă în lume, hotărîrea întregului nostru popor de a acționa cu fermitate pentru înlăturarea pericolului de război, pentru edificarea unei lumi a păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni, dau glas profunde stime și înalte prețurii pe care întregul nostru popor le manifestă față de activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu pusă în slujba păcii și colaborării internaționale, reliefează devotamentul, abnegația și pasiunea revoluționară cu care secretarul general al partidului, președintele României, militează pentru împlinirea celor mai scumpe năzuințe ale poporului român de a trăi într-o lume fără arme și fără războaie, ferită de pericolul unei catastrofe nucleare. În cadrul adunărilor, al mitingurilor, al celorlalte acțiuni, sînt puse în evidență cu profundă satisfacție contribuția de seamă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la cauza apărării păcii, fermitatea cu care secretarul general al partidului acționează pentru preîntîmpinarea unui nou război mondial, pentru trecerea la dezarmare, pentru eliminarea rachetelor nucleare, a întregului arsenal atomic din Europa și din întreaga lume, pentru preîntîmpinarea militarizării Cosmoului, pentru ca negocierile sovieto-americane de la Geneva să ajungă la acorduri corespunzătoare, pentru reglementarea politică, prin tratative, a oricărui probleme litigioase dintre state. Animați de aceste acțiuni ale conducătorului României,

participanții la adunări se angajează ca, alături de toți locuitorii patriei noastre, să nu precupească nici un efort, să militeze cu energie pentru salvagardarea păcii, să muncească cu abnegație pentru înflorirea continuă a patriei noastre. Participanții la adunări trimit, de asemenea, mesaje conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A., precum și delegațiilor sovietică și americană la tratativele de la Geneva, în care se adresează chemarea de a se manifesta voința politică necesară pentru a se ajunge la încheierea unor acorduri corespunzătoare, menite să ducă la înlăturarea primejdiei nucleare, la încetarea cursei înarmărilor pe Pămînt și în Cosmos și la adoptarea unor măsuri hotărîte și imediate de dezarmare, la reluarea cursului spre destindere, colaborare și înțelegere internațională.

Lansate în preajma împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului, cînd la conducerea destinului României a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, perioadă numită cu mindrie Epoca Ceaușescu, inflăcăratele îndemnuri ale președintelui țării noastre la unirea eforturilor tuturor statelor și popoarelor lumii pentru oprirea cursei înarmărilor și pentru înlăturarea primejdiei nucleare, la acțiuni hotărîte pentru salvagardarea dreptului suprem al oamenilor la pace, la viață, la existență liberă și demnă, Chemarea și Apelul F.D.U.S., acțiunile pentru pace care se desfășoară pe tot cuprinsul țării noastre constituie o vibrantă mărturie a voinței de pace a poporului român, a României socialiste.

ION D. GOIA ■

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341 (anchete) - Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță - 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) - nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 21 28 Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64-66.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30; Goia, Liviu Timbus - 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-invățămînt) - Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantin PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Ion Zubașcu, redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor-șef adjuncți - Nicolae Arsenie - Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU